

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

INSTITUT ZA RAZVOJ
PREDUNIVERZITETSKOG
OBRAZOVANJA

KANTON SARAJEVO, BOSNA I HERCEGOVINA

ИНСТИТУТ ЗА РАЗВОЈ
ПРЕДУНИВЕРЗИТЕТСКОГ
ОБРАЗОВАЊА

КАНТОН САРАЈЕВО, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

PRE-UNIVERSITY EDUCATION
INSTITUTE OF SARAJEVO CANTON
BOSNIA AND HERZEGOVINA

Engleski jezik

Predmetni kurikulum

SADRŽAJ

PK1 – Opis predmeta	3
PK2 – Ciljevi učenja i podučavanja	4
PK3 – Oblasna struktura predmetnog kurikulumu	5
PK4 – Odgojno-obrazovni ishodi	10
Osnovno obrazovanje.....	10
Godine učenja i podučavanja predmeta: 1	10
Godine učenja i podučavanja predmeta: 2	13
Godine učenja i podučavanja predmeta: 3	17
Godine učenja i podučavanja predmeta: 4	21
Godine učenja i podučavanja predmeta: 5	27
Godine učenja i podučavanja predmeta: 6	33
Godine učenja i podučavanja predmeta: 7	39
Godine učenja i podučavanja predmeta: 8	46
Godine učenja i podučavanja predmeta: 9	53
Srednje obrazovanje – Gimnazija	60
Godine učenja i podučavanja predmeta: 10	60
Godine učenja i podučavanja predmeta: 11	67
Godine učenja i podučavanja predmeta: 12	75
Godine učenja i podučavanja predmeta: 13	83
Srednja škola – gimnazija jezičko područje	91
Godine učenja i podučavanja predmeta: 12	91
Godine učenja i podučavanja predmeta: 13	101
Srednje škole za stručno obrazovanje i obuku III stepen	112
Godine učenja i podučavanja predmeta: 10	112
Godine učenja i podučavanja predmeta: 11	119
Godine učenja i podučavanja predmeta: 12	126
Srednje škole za stručno obrazovanje i obuku IV stepen	133
Godine učenja i podučavanja predmeta: 10	133
Godine učenja i podučavanja predmeta: 11	140
Godine učenja i podučavanja predmeta: 12	148
Godine učenja i podučavanja predmeta: 13	156
PK5 – Učenje i podučavanje	164

PK6 – Vrednovanje u predmetnom kurikulumu.....	168
Prifil i stručna sprema.....	171

PK1 – Opis predmeta

Engleski jezik kao prvi strani jezik se izučava na svim odgojno-obrazovnim nivoima. U okviru predškolskog odgoja i obrazovanja djeca počinju učiti Engleski jezik u vidu fakultativnog programa kroz audio-vizuelni poticaj, pokret i igru. U osnovnoj školi se izučava kao prvi strani jezik od 1. do 9. razreda. U trogodišnjoj srednjoj školi za strukovno obrazovanje i obuku, Engleski jezik se izučava od 1. do 3. razreda, a u četverogodišnjoj srednjoj školi za strukovno tehničko obrazovanje i obuku izučava se od 1. do 4. razreda. U općoj gimnaziji izučava se pod nazivom Engleski jezik kao prvi strani jezik od 1. do 4. razreda.

Nastavni predmet Engleski jezik pripada jezičko-komunikacijskom području, što znači da je njegova ključna uloga razvijanje jezičko-komunikacijske kompetencije u stranim jezicima kod učenika svih uzrasta. Pri tome pojam jezičko-komunikacijske kompetencije podrazumijeva osposobljenost za usmeno i pismeno sporazumijevanje, tumačenje i izražavanje informacija, ideja, misli, osjećaja, stavova i vrijednosti u različitim kulturološkim i društvenim situacijama.

Učenje Engleskog jezika se prvenstveno odvija u interakciji s drugima te se potiču metode saradničkog učenja i vještine kontekstualiziranog proučavanja jezika i književnosti u fizičkom i digitalnom okruženju. Učenici stiču sposobnost pronalaženja poveznica u izučavanoj materiji unutar i između različitih predmeta. Od učenika se očekuje da kritički promišljaju o širokom spektru tema iz lokalne i globalne zajednice što doprinosi razvoju prirodne znatiželje, kreativnosti, inovativnosti i potiče razvoj učenika kao odgovornih građana demokratskog društva. Specifične vještine koje kod učenika razvija podučavanje Engleskog jezika su slijedeće: vještina pisane komunikacije kroz izloženost tekstovima različitih formata i stilova, vještina aktivnog slušanja, vještina usmene komunikacije i vještina argumentovanog iznošenja stavova i sposobnosti objektivne rasprave na osnovu poticaja u vidu audio/video zapisa i različitih žanrova pisanog materijala.

Engleski jezik značajno doprinosi kvalitetnijem cjelokupnom odgoju i obrazovanju, kao i sticanju ključnih kompetencija. Svrha nastavnog predmeta Engleski jezik zasnovana je na tome da učenici tokom svog školovanja razviju jezičko-komunikacijske kompetencije i usvoje sociolingvistička znanja i vještine koje će biti korisne za njihov život i napredovanje pomažući im da oblikuju lični identitet, razvijaju interkulturalnu kompetenciju i kulturološku osviještenost, razvijaju solidarnost i uvažavaju druge i drugačije.

Poznavanje Engleskog jezika mladoj osobi omogućava korištenje i izučavanje sadržaja iz svjetske literature i medija, te se na taj način pozitivno potiče razvoj kreativne i poduzetne osobe za međunarodnu komunikaciju i primjenu znanja jezika na rastućem međunarodnom tržištu rada.

Cilj nastave Engleskog jezika je usmena i pismena komunikacijska kompetencija proširena elementima sociokulturne, interkulturalne te čitalačke/književne kompetencije. Osim jezičkih, moraju se razvijati i vještine komuniciranja, timskog rada i osposobljavanje učenika za rješavanje problema.

Kako bi ostvarila svoje ciljeve, nastava u središte nastavnog procesa stavlja učenika i njegov moralni, radni, estetski i kognitivno-afektivno socijalni razvoj primjenjujući metode i metodičke postupke usmjerene na učenika. Obilježja tih metoda su poticanje učenika na razmišljanje i kognitivno organizovanje sadržaja te kreiranje situacija u kojima učenik može primijeniti postojeće znanje. Takav pristup nastavi Engleskog jezika, obogaćen razvijanjem strategija učenja, osposobljava učenika za povezivanje materije sa različitim oblastima, za izučavanje drugih nastavnih predmeta (kao što su drugi strani jezici, maternji jezik, priroda i društvo, historija, geografija, biologija, likovno i muzičko stvaralaštvo), te za cjeloživotno učenje i cjelokupni razvoj.

PK2 – Ciljevi učenja i podučavanja

Cilj nastave Engleskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na nivou A2.2. za osnovnu školu i B2+ za gimnazije, u skladu sa Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za jezike (CEFR) sa fokusom na razvijanje ključnih i specifičnih kompetencija 21. stoljeća.

1. Razvijanje jezičko-komunikacijskih kompetencija

Koristeći jezik kao sredstvo za komunikaciju, učenici razvijaju sposobnost međusobnog sporazumijevanja, samostalnog izražavanja i upotrebe strategija za usvajanje jezika. Upoznavanjem Engleskog jezika iz oblasti Fonetike i Fonologije, Morfologije, Sintakse, Semantike, Leksike i na diskursnom nivou, učenici se osposobljavaju da jasno izražavaju svoje stavove o različitim temama i učestvuju u interakciji sa stranim i izvornim govornicima u svakodnevnim komunikacijskim situacijama.

2. Osposobljavanje učenika za samostalno čitanje i razumijevanje tekstova na Engleskom jeziku

Učenici stiču navike i potrebe za čitanjem autentičnih tekstova i bogate vokabular usvajanjem novih sintagmi, fraza idioma i sl. Učenici kroz interpretaciju pročitanih ideja, mišljenja i stavova uče prepoznati, objasniti, uporediti, vrednovati i kategorizovati, te u konačnici sistematizovati ideje s ciljem da formiraju i izražavaju svoje vlastite stavove i steknu nova saznanja, što podrazumijeva i međupredmetnu povezanost. Pored kritičkog promišljanja, od posebnog značaja je razvijanje samostalnosti u čitanju i uvažavanja književnosti na Engleskom i drugim jezicima.

3. Osposobljavanje učenika za pismeno sporazumijevanje na Engleskom jeziku

Svrhovit koncept izučavanja Engleskog jezika, između ostalog, doprinosi razvijanju funkcionalne pismenosti (čestitka, CV, e-mail) te ovladavanju formatima i stilovima koji učenicima omogućavaju kritičko i kreativno pismeno izražavanje. Samim time se postiže bolja opća pismenost i prohodnost u akademskom/poslovnom svijetu, a naročito u međunarodnom okruženju i profesijama u kojima ključnu ulogu ima upotreba Engleskog jezika. Poseban akcenat stavlja se na medijsku pismenost i komunikaciju u digitalnom okruženju.

4. Razvijanje svijesti o vlastitom identitetu, o vlastitoj i drugim kulturama, tradicijama i običajima

Razvijanjem interkulturalnih kompetencija učenici upoznaju vlastitu kulturu i tradiciju, razvijaju lični identitet u okviru vlastite dvojezičnosti, te stiču pozitivan stav prema kulturama i tradicijama drugih zemalja. Takav pristup doprinosi razvoju ličnosti koja uvažava različitosti i promišlja o ustaljenim predrasudama. Širenjem pogleda na svijet u smislu prihvatanja različitosti i aktivnog učešća u društvenim dešavanjima izgrađuje mladu, poduzetnu osobu kao građanina svijeta sa razvijenim društvenim vještinama i općeljudskim vrijednostima.

PK3 – Oblasna struktura predmetnog kurikuluma

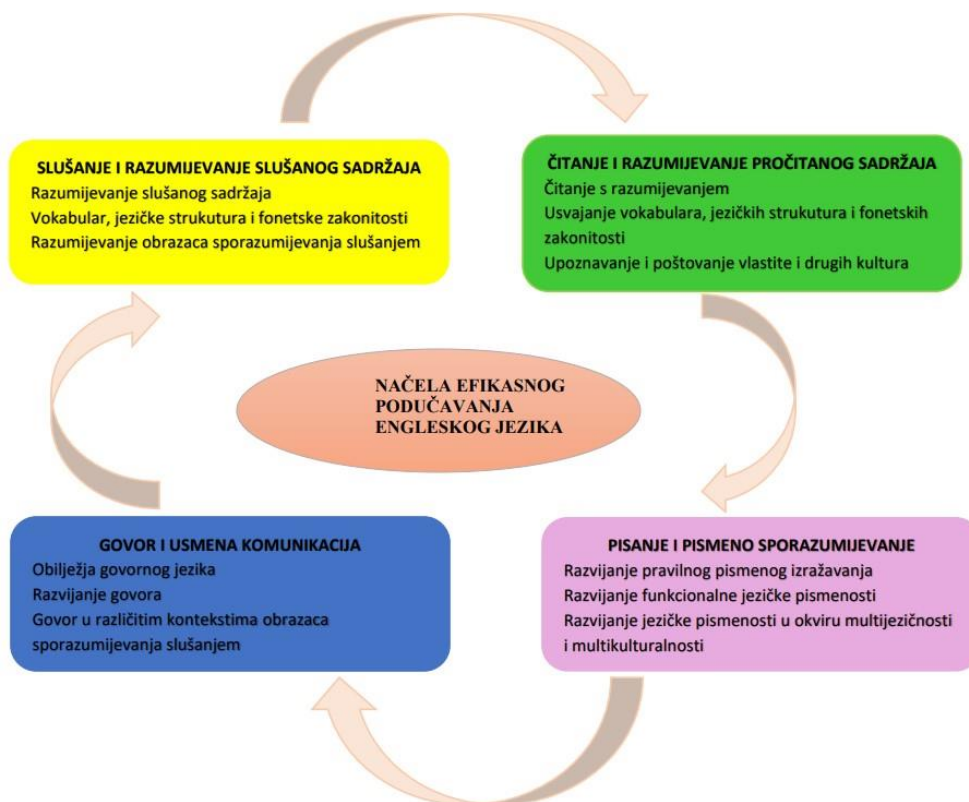
Predmetni kurikulum za Engleski jezik se sastoji iz četiri oblasti:

- Slušanje i razumijevanje slušanog,
- Čitanje i razumijevanje pročitano,
- Govor i usmena komunikacija i
- Pisanje i pismeno sporazumijevanje.

Pomenute oblasti su usklađene sa Zajedničkom jezgrom Nastavnog plana i programa za strani jezik (ZJNPP) definisanom na ishodima učenja i sa nivoima znanja Zajedničkog evropskog referentnog okvira za jezike (CEFR).

- Oblast Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja se sastoji iz tri komponente:
  1. Razumijevanje slušanog sadržaja,
  2. Vokabular, jezičke strukture i fonetske zakonitosti i
  3. Razumijevanje obrazaca sporazumijevanja slušanjem.
- Oblast Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja se sastoji iz tri komponente:
  1. Čitanje s razumijevanjem,
  2. Usvajanje vokabulara, jezičkih struktura i zakonitosti i
  3. Upoznavanje i poštivanje vlastite i drugih kultura.
- Oblast Govor i usmena komunikacija se sastoji iz tri oblasti:
  1. Obilježja govornog jezika,
  2. Razvijanje govora i
  3. Govor u različitim kontekstima.
- Oblast Pisanje i pismeno sporazumijevanje se sastoji iz tri komponente:
  1. Razvijanje pravilnog pismenog izražavanja,
  2. Razvijanje jezičke funkcionalne pismenosti i
  3. Razvijanje jezičke pismenosti u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Poštujući osnovna načela nastave Engleskog jezika u smislu aktuelnosti sadržaja i adekvatnosti metoda učenja i podučavanja, izučavanje oblasti u predmetnom kurikulumu istovremeno znači i razvijanje jezičkih vještina u svrhu osposobljavanja učenika za usmeno i pismeno sporazumijevanje na Engleskom jeziku. Stoga služi jačanju jezičko-komunikacijske kompetencije s ciljem izgradnje ličnosti osposobljene za međunarodnu komunikaciju. Navedene oblasti izučavaju se i u svrhu jačanja čitalačke pismenosti s ciljem osposobljavanja učenika za samostalno korištenje literature na Engleskom jeziku i bolju prohodnost u akademskom i poslovnom svijetu u međunarodnom kontekstu, a čemu doprinosi i razvijanje svijesti o vlastitoj i drugim kulturama.

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A

Slušanje je receptivna vještina koja predstavlja ključnu komponentu u svim domenama usvajanja stranog jezika. Njeno razvijanje je od velike važnosti jer učenici imaju priliku da slušaju druge, da informišu druge i budu informisani, da se orijentišu u komunikativnim situacijama, formiraju svoje vlastito mišljenje i da budu uključeni u razgovore i diskusije. Podrazumijeva neverbalno i verbalno reagiranje na upute i naredbe, povezivanje vizuelnog i zvučnog jezičkog sadržaja, navikavanje na specifičan izgovor i intonaciju izvornih govornika (zvučni zapis), razumijevanje kraćih jednostavnih izjavnih rečenica i pitanja, razumijevanje osnovne namjere sagovornika, postupno privikavanje učenika na opće razumijevanje i selektivno razumijevanje kratkog teksta poznate tematike kao i sposobnost raspoznavanja i razumijevanja fonoloških, ritmičkih i intonacijskih osobina stranog jezika.

U smislu vertikalnog povezivanja i sistematizovanja znanja, razvoj vještine slušanja se na nižem stepenu obrazovanja odvija putem posebno osmišljenih vježbi identifikacije relevantnog sadržaja, razumijevanja činjeničnih podataka i jednostavnih ideja iz nekoliko izvora (na primjer, snimljeni razgovori). Razvoj vještine slušanja se na višem stepenu obrazovanja odvija na isti način, uz razumijevanje apstraktnih pojmova i impliciranih ideja iz širokog spektra izvora koji uključuju i neformalne razgovore. Otklanjanju eventualnih poteškoća u razvoju ove vještine doprinosi nadogradnja vokabulara i kontinuitet vježbi slušanja.

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva audio i vizuelne sadržaje tematski povezane sa drugim nastavnim predmetima.

Čitanje i razumijevanje pročitanog sadržaja

B

Čitanje, zajedno sa slušanjem, pripada grupi receptivnih vještina. Čitanje je proces izvođenja značenja iz pisanih tekstova, shvatanja pisane riječi i razumijevanja pisanog sadržaja. Podrazumijeva sposobnost da se primi, primijeni, tumači i reaguje na pisane poruke. Pored toga, čitanje podrazumijeva interakciju misli i jezika, jezičkog znanja i znanja o svijetu. S obzirom da je receptivna vještina, čitanje ne samo da proširuje znanje učenika, nego i nadograđuje vokabular i jača gramatičku pismenost. Najbolji način da se uspješno usavrši jeste izloženost autentičnim tekstovima koji u upotrebu stavljaju izvorni jezik, ali i prilagođenim i kvalitetnim udžbenicima. Čitanju u ranoj fazi učenja stranog jezika kao i ostalim vještinama treba prethoditi određeni period govornog jezika na osnovu kojeg će se učenici upoznati sa fonološkim sistemom Engleskog jezika.

Vertikalno umrežavanje znanja podrazumijeva prepoznavanje činjeničnih podataka u raznim vrstama tekstova i izdvajanje relevantnih informacija, povezivanje ideja, mišljenja i stavova i interpretiranje impliciranog u skladu sa uzrastom učenika. Interpretiranje impliciranog na nižem stepenu obrazovanja podrazumijeva prepoznavanje jednostavnih ideja, dok se na višem stepenu obrazovanja očekuje potpuno razumijevanje apstraktnih ideja, implikacija i skrivenog značenja u tekstu. Pretpostavlja se i horizontalna povezanost u vidu izučavanja tekstova i razvijanja vještina iz drugih nastavnih predmeta.

Govor i usmena komunikacija

C

Govor kao produktivna vještina posmatra se sa dva aspekta, i to u zavisnosti od toga da li je u funkciji monološkog govora ili je u funkciji interakcije. U ranoj fazi učenja engleskog jezika posebna pažnja se posvećuje razvoju ove jezičke vještine, govorne interakcije i produkcije. Da bi ovladali vještinom govora, učenici prvo moraju u

svojiti vokabular, izgovor, strukture i jezičke funkcije. Stoga je veoma važno rano započeti sa učenjem stranog jezika jer djeca mlađeg uzrasta brže i uspješnije usvajaju fonetski sistem, ritam i intonaciju. Obzirom da kvaliteta učenja stranog jezika na početku školovanja bitno određuje daljnji proces učenja, neophodno je da izbor i nivo usmene komunikacije budu primjereni uzrastu učenika, njihovom predznanju i interesovanju.

Vertikalno umrežavanje vještine sa mlađim uzrastima podrazumijeva odgovaranje na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja te sposobnost pravilne reprodukcije govorenih i snimljenih zvučnih uzoraka izdvojenih riječi, rečenica i kratkih sadržaja. Sa starijim uzrastima podrazumijeva samostalno vođenje kratkih dijaloga i učestvovanje u interakciji s drugima. Učenici na svim nivoima koriste obrasce uljudnog ophođenja u komunikaciji u svakodnevnom životu i digitalnom okruženju. Horizontalna povezanost podrazumijeva širok spektar tema kao poveznicu sa drugim nastavnim predmetima, a koje direktno utiču na razvoj ključnih kompetencija učenika.

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D

Pisanje je veoma važna produktivna vještina koju je potrebno razvijati od rane školske dobi kako bi se uspješno usvojio i naučio strani jezik. Vještina pisanja podrazumijeva poznavanje, usvajanje i savladavanje jezičkog pravopisa, poznavanje vokabulara i gramatičkih oblika, njihov pravilan odabir na nivou rečenice, kao i poznavanje pravila organizacije teksta. Razvojem vještine pisanja, učenicima također otvaramo novi prozor u svijet književnosti, u kulturu zemlje jezika koji uče, multikulturalnosti, planiranja, kreativnog izražavanja i kritičkog mišljenja. Stoga je vještinu pisanja potrebno metodički isplanirano i detaljno uvoditi u nastavu stranog jezika i razvijati kod učenika, imajući u vidu njihov kognitivni, jezički, socijalni i psiho-fizički razvoj.

Vertikalno umrežavanje sa mlađim uzrastima podrazumijeva prepisivanje riječi i kratkih rečenica koristeći znakove interpunkcije i pravopisna pravila, sposobnost pismenog odgovaranja na pitanja i zapisivanja kratkih rečenica na osnovu zvučnog zapisa. Sa starijim uzrastima podrazumijeva pisanje različitih tekstova o temama iz svakodnevnog života, poštujući pravopis i jezičke zakonitosti, tumačenje interkulturalnih iskustava u poznatom kontekstu i navođenje osnovnih činjenica i obilježja kulture ciljnog jezika/drugih kultura i vlastite kulture. Učenici koriste obrasce uljudnog ophođenja u pisanju sastava različite tematike koji se koriste kao vid komunikacije u svakodnevnom životu i digitalnom okruženju. Horizontalna povezanost podrazumijeva širok spektar formi i tema kao poveznicu sa drugim nastavnim predmetima, a koje direktno utiču na razvoj ključnih kompetencija učenika.

U nižim razredima Engleski jezik se samom formom povezuje sa Muzičkom kulturom (pjesmice i brojalice), Likovnom kulturom (ilustracija) i Tjelesnim i zdravstvenim odgojem (upute za kretanje, npr. Run! Dance!). Teme sadržaja se proširuju sa svakom godinom učenja i povezuju se sa predmetima: Matematika (brojanje, računске operacije), Moja okolina (saobraćaj i prevozna sredstva, domaće životinje, hrana), Tjelesni i zdravstveni odgoj (zdrave navike) te u starijim razredima sadržaj postaje kompleksniji i povezuje se sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (lektire i skraćena djela svjetskih klasika, npr. Jane Austen, Charles Dickens), Historija (vremenske epohe, tradicije i ličnosti), Geografija (oblici reljefa, zemlje, narodi i kretanje), Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, biljni i životinjski svijet), Fizika (pojave u prirodi), Hemija (voda, zagađenje), Informatika (informatički pojmovi), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika), Demokratija/Sociologija/Filozofija (društvo, zakoni, kritičko mišljenje kroz etičke i moralne dileme), te sa nastavnim sadržajima Odjeljenjske zajednice (identitet, lični razvoj, porodica, međuljudski odnosi, pojave u društvu i doprinos zajednici).

PK4 – Odgojno-obrazovni ishodi

Osnovno obrazovanje

► Osnovno ► I.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 1

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.1.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja.

Prepoznaje kratke riječi pri slušanju uz vizuelni poticaj reagujući neverbalno.

Povezuje kratke upute s radnjama uz gestikulaciju ili vizuelni poticaj.

Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.1.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti analizirajući specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Prepoznaje ključni vokabular slušanog sadržaja uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

Povezuje riječi sa vizuelnim i/ili multimedijalnim prikazima na osnovu slušanog sadržaja uz često horsko ponavljanje.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.1.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

[SJZ-1.3.1](#)

C

Govor i usmena komunikacija

C.1.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja (ne)standardnog jezika.

Ponavlja kratke polako izgovorene riječi odgovarajućom intonacijom.

Izgovara kratke i učestale riječi na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog sadržaja uz poticaj nastavnika.

Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog tipa (Yes./No.); Is it a book? (Yes./No.).

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.1.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na Engleskom jeziku.

Oponaša interakciju modela kratkog dijaloga na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog poticaja (What's your name? Tarik.).

[SJZ-3.2.1](#)

C.1.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Oponaša verbalnu i neverbalnu interakciju za pozdravljanje.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 1. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: porodica, moje tijelo, škola, hrana, svijet životinja, odjeća, slobodno vrijeme i zabava.

Od velike važnosti je funkcionalna upotreba jezičkih struktura (pozdravljanje i predstavljanje sebe; praćenje uputa i uljudno ophođenje; imenovanje boja, članova uže porodice, školskog pribora, životinja, dijelova tijela, odjeće, igrački, čestitanje rođendana), leksičkih struktura (afiksi, antonimi) i gramatičkih struktura bez formalnih gramatičkih uputa (imenice i zamjenice, pridjevi i determinatori, brojevi od 1-10, Present Simple - imperativ).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema

Preporučene teme na ovom nivou su primjerene uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Vokabular na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (tematski posteri, zajednička pravila uljudnog ponašanja) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Potrebno je pridržavati se određenog broja riječi predviđenog za realizaciju teme na jednom času. Gramatičke i leksičke strukture se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz postepeno usvajanje i često ponavljanje. Učenici koriste leksičke strukture u zadacima na osnovu slušanog sadržaja koje potom primjenjuju u govoru.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Chants and songs games: Listen and respond

Flashcards games: Yes. / No., What's missing, Snap, Raise your card, Stand up

Team games: Funny race, Repetition game

Posters games: Memory game

TPR activities: Pass the ball

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje u nižim razredima podrazumijeva kratke audio sadržaje, tekstove, korištenje naučenog vokabulara ograničenog spektra tema i formata u govoru, a koji se povezuju sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, pridjevi), Muzička kultura (pjesmice i brojalice), Likovna kultura (crtanje, bojenje – slikovni rječnik), Tjelesni i zdravstveni odgoj (kretanje kao reakcija na izgovorene upute, npr. Jump!), Matematika (brojevi do 10, pridjevi za veličinu: big, small), Moja okolina (npr. boje, moja škola, moja porodica, ljudsko tijelo, domaće životinje, hrana), Informatika (edukativne igre, fotografije, audio i video zapisi).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju slijedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 1. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije**.

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku.

► Osnovno ► II.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 2

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.2.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja.

Prepoznaje jednostavne grafeme pri slušanju uz vizuelni poticaj reagujući neverbalno.

Povezuje kratke upute s radnjama uz vizuelni poticaj.

Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog i poluotvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.2.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti analizirajući specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Prepoznaje vokabular slušanog sadržaja uz vizuelni, multimedijalni i/ili tekstualni poticaj.

Povezuje riječi sa vizuelnim i/ili multimedijalnim prikazima na osnovu slušanog sadržaja uz često samostalno i/ili horsko ponavljanje.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.2.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.

Oponaša jednostavne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.

[SJZ-1.3.1](#)

B

Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja

B.2.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Čita kratke riječi.

Odgovara na kratka pitanja na osnovu pročitanih riječi uz vizuelni ili multimedijalni prikaz.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

<p>B.2.2</p> <p>Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.</p>	<p>Čita kratke upute na razini prethodno usvojenih riječi.</p> <p>Prepoznaje značenja novih riječi uz vizuelni i/ili multimedijalni prikaz.</p>
<p>SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2 SJZ-2.2.3</p>	

C Govor i usmena komunikacija

<p>C.2.1</p> <p>Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja (ne)standardnog jezika.</p>	<p>Ponavlja kratke riječi i jednostavne rečenice odgovarajućom intonacijom.</p> <p>Izgovara učestale riječi i kratke rečenice na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog poticaja i uz poticaj nastavnika.</p> <p>Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog i poluotvorenog tipa:</p>
<p>(What is this? Is it a pencil? Is this a pen? Yes./ No.).</p>	
<p>SJZ-3.1.1 SJZ-3.1.2</p>	

<p>C.2.2</p> <p>Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.</p>	<p>Ponavlja interakciju modela kratkog dijaloga na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog poticaja.</p>
<p>SJZ-3.2.1</p>	

<p>C.2.3</p> <p>Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.</p>	<p>Oponaša verbalnu i neverbalnu interakciju za pozdravljanje, predstavljanje i zahvalu.</p>
<p>SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2</p>	

D Pisanje i pismeno sporazumijevanje

<p>D.2.1</p> <p>Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</p>	<p>Tačno preslikava jednostavne riječi razvijajući fine grafomotoričke vještine (brojeve do 20 i jednostavne riječi i izraze vezane za školske stvari, igračke, hranu, boje, itd.).</p>
<p>SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2</p>	

KLJUČNI SADRŽAJI

U 2. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: porodica i dom, moje tijelo i lice, škola, hrana, svijet životinja, odjeća, slobodno vrijeme i zabava.

Funkcionalna upotreba jezičkih struktura se odnosi na sljedeće: pozdravljanje i predstavljanje sebe i drugih; praćenje uputa i uljudno ophođenje; imenovanje boja, članova šire porodice, prostorija i osnovnog namještaja, školskog pribora, životinja, dijelova tijela i lica, odjeće, igrački; čestitanje rođendana i praznika. Leksičke strukture se odnose na afikse i antonime, a gramatičke strukture se upotrebljavaju bez formalnih gramatičkih uputa (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi od 1-15 i Present Simple).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Prošireni vokabular koji se uvježbava na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem da se učenici usmeno izražavaju sa lakoćom. Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (panoi, poster) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Potrebno je pridržavati se određenog broja riječi predviđenog za realizaciju teme na jednom času. Gramatičke i leksičke strukture se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz postepeno usvajanje i ponavljanje.

Učenici koriste leksičke i jezičke strukture u zadacima na osnovu slušanog i pročitano sadržaja, koje potom primjenjuju u govoru i pisanju na nivou jedne riječi.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: Raise your card, Stand up, Remember and say it! What's missing?

Flashcards and word cards games: Match the cards, Music cards

Games with songs and chants: *Sing and respond*

Team games: *Listen and touch, Board race, Guess the name*

Posters games: *Memory game, True or false?*

TPR activities: *Catch and say it! Simon says.*

Word games: *Word snake*

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Engleski jezik se u nižim razredima može povezati sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, pridjevi), Muzička kultura (pjesmice i brojalice), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitanoog sadržaja), Matematika (brojevi od 1-15, boje, oblici), Informatika (pojmovi i vrste uređaja, aplikacije, edukativne igre, fotografije; audio i video zapisi, crtani film), Tjelesni i zdravstveni odgoj u uskoj kombinaciji sa Mojom okolinom (Ljudsko tijelo i zdravlje, higijena, tjelesna aktivnost, hrana, prostor, zdrave životne navike, domaće životinje, život i rad u porodici - obaveze djece (npr. pjesmica Tidy Up), upravljanje emocijama: angry, sad, smiling).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju slijedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 2. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije**.

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.3.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja.

Prepoznaje riječi i proste rečenice pri slušanju reagujući neverbalno.

Povezuje upute s radnjama uz vizuelni poticaj.

Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja poluotvorenog i otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.3.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti analizirajući specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Prepoznaje vokabular i najjednostavnije jezičke strukture pri slušanju kratkog sadržaja uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

Povezuje riječi i jednostavne jezičke strukture sa vizuelnim ili multimedijalnim prikazima na osnovu slušanog sadržaja.

Koristi pravilan izgovor riječi uz često ponavljanje slušanog multimedijalnog sadržaja.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.3.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.

Oponaša osnovne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.

[SJZ-1.3.1](#)

B

Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja

B.3.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Čita riječi i proste rečenice.

Odgovara na jednostavna pitanja na osnovu pročitanih prostih rečenica u realnom ili digitalnom okruženju.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

<p>B.3.2</p> <p>Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.</p> <p>SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2 SJZ-2.2.3</p>	<p>Čita pravilno proste rečenice poznate tematike.</p> <p>Prepoznaje značenja novog vokabulara u prostim rečenicama uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p>
<p>B.3.3</p> <p>Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.</p> <p>SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2</p>	<p>Navodi osnovna obilježja vlastite zemlje na osnovu pročitanih prostih rečenica.</p> <p>Prepoznaje najjednostavnije obrasce uljudnog ophođenja tokom ili nakon čitanja prostih rečenica.</p> <p>Identifikuje praznike iz svakodnevnog života u tekstu uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p>
<p>C</p> <p>Govor i usmena komunikacija</p>	
<p>C.3.1</p> <p>Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.</p> <p>SJZ-3.1.1 SJZ-3.1.2</p>	<p>Ponavlja osnovne fraze i jednostavne rečenice odgovarajućom intonacijom.</p> <p>Izgovara pravilno učestale fraze i kratke rečenice na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog poticaja i uz poticaj nastavnika.</p> <p>Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog i jednostavna pitanja otvorenog tipa (What do you like? I like/ don't like.).</p>
<p>C.3.2</p> <p>Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na Engleskom jeziku.</p> <p>SJZ-3.2.1</p>	<p>Oponaša model kratkog dijaloga uz igru, vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p> <p>Koristi nove riječi u kontekstu, poznate izraze i proste rečenice.</p>
<p>C.3.3</p> <p>Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.</p> <p>SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2</p>	<p>Koristi izraze za pozdravljanje, zahvalu i oslovljavanje osoba.</p>

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.3.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Prepisuje riječi i proste rečenice koristeći znakove interpunkcije (tačku, upitnik i uzvičnik).

Koristi usvojeni vokabular u vođenoj interakciji uz vizuelni i/ili tekstualni poticaj.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 3. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su:

Pozdravi; Ja i moja porodica; Kuća i dom, Škola, Moja bliža okolina, Igračke, Moje tijelo i jutarnje aktivnosti, Hrana, Životinje i kućni ljubimci, Odjeća, Vrijeme, Slobodno vrijeme i Moja domovina.

Funkcionalna upotreba jezičkih struktura se odnosi na sljedeće: pozdravljanje i lično predstavljanje; upoznavanje i starosna dob; praćenje uputa i uljudno ophođenje; alfabet; brojanje predmeta i ljudi; imenovanje prostorija i osnovnog namještaja, zanimanja i prevoznih sredstava; lociranje ljudi, predmeta i životinja; opisivanje članova šire porodice, školskog pribora, odjeće, igrački (boja, veličina), životinja (dijelova tijela), jutarnjih aktivnosti; iskazivanje sposobnosti (sportske aktivnosti), vremena (puni sati); čestitanje rođendana i praznika. Leksičke strukture se odnose na afikse i antonime, a gramatičke strukture se upotrebljavaju bez formalnih gramatičkih uputa (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi od 1-20 i Present Simple - jutarnje aktivnosti).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Vokabular na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom obrade i uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (panoi, poster) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Potrebno je pridržavati se određenog broja riječi predviđenog za realizaciju teme na jednom času. Gramatičke i leksičke strukture se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz postepeno usvajanje i ponavljanje. Učenici koriste leksičke i jezičke strukture u govoru i pisanju na osnovu slušanog, veoma kratkog pročitnog i pisanog sadržaja.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: Yes. /No., What's missing, Snap, Raise your card, Stand up, Remember and say it! What's missing?

Flashcards and word cards games: *Match the cards, Music cards*

Games with songs and chants: *Sing and respond*

Team games: *Funny race, Repetition game, Listen and touch, Board race, Guess the name*

Posters games: *Memory game, True or false?*

TPR activities: *Pass the ball, Catch and say it! Simon says.*

Dostupni programi za realizaciju online aktivnosti.

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Engleski jezik se u nižim razredima formom i tematikom može povezati sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, pridjevi), Muzička kultura (pjesmice i brojalice), Likovna kultura (ilustracija pojmova: crtanje, bojenje – slikovni rječnik), Tjelesni i zdravstveni odgoj (aktivnosti u prirodi i specifičnim uslovima, npr. "at the swimming pool", sportske aktivnosti, pravilna ishrana i zdrave navike, ekološke navike (gasi svjetlo, zatvara vodu), pojmovi gore-dole, lijevo-desno, naprijed-nazad, prvi-drugi), Matematika (brojanje), Moja okolina (zanimanja, prevozna sredstva, članovi šire porodice, životinje (dijelovi tijela), iskazivanje vremena - puni sati), Informatika (edukativne igre, fotografije, audio i video zapisi, aplikacije, program za pisanje).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 3. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije i učiti kako se uči.**

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku.

Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom na ovom nivou.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.4.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Prepoznaje proste rečenice pri slušanju reagujući verbalno i/ili neverbalno.

Koristi osnovne tehnike slušanja pri rješavanju različitih tipova zadataka.

Odgovara prostom rečenicom na jasno postavljena pitanja poluotvorenog i otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

SJZ-1.1.1 SJZ-1.1.2

A.4.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Prepoznaje vokabular i jednostavne jezičke strukture pri slušanju kratkog sadržaja poznate tematike uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

Povezuje riječi i jednostavne jezičke strukture sa slikovnim/multimedijalnim prikazima ili predmetima na osnovu slušanog sadržaja.

Koristi pravilan izgovor riječi uz povremeno ponavljanje slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

SJZ-1.2.1 SJZ-1.2.2

A.4.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.

Prepoznaje osnovne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.

SJZ-1.3.1

A.4.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri slušanju (link pjesmice, brojalice, ključne stavke igrice).

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.4.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Čita riječi i proste rečenice.

Odgovara na jednostavna pitanja na osnovu pročitanih prostih rečenica u realnom ili digitalnom okruženju (mjesto, vrijeme, dan).

SJZ-2.1.1 SJZ-2.1.2

B.4.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Čita proste izjavne i uzvične rečenice poštujući znakove interpunkcije (tačku, zarez i uzvičnik) i oponašajući intonaciju.

Identifikuje značenja novog vokabulara u prostim rečenicama uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2

SJZ-2.2.3

B.4.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Navodi osnovna obilježja i kulturne znamenitosti vlastite zemlje na osnovu pročitanih prostih rečenica.

Prepoznaje vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitanih prostih rečenica.

Identifikuje praznike iz svakodnevnog života nakon pročitanih prostih rečenica uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2

B.4.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri čitanju uputa, pjesmica i veoma jednostavnih rečenica.

SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2

C

Govor i usmena komunikacija

C.4.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

SJZ-3.1.2 SJZ-3.2.1

Ponavlja proste rečenice odgovarajućom intonacijom.

Koristi jednostavan vokabular i proste rečenice pri govoru na osnovu predloženog modela u realnom ili digitalnom okruženju.

Odgovara pravilno prostom rečenicom na jasno postavljena pitanja zatvorenog i otvorenog tipa (Are you from Bosnia and Herzegovina? Yes./No.Where are you from? I'm from Bosnia and Herzegovina.).

C.4.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na Engleskom jeziku.

SJZ-3.2.1

Oponaša model kratkog dijaloga uz poticaj nastavnika.

Koristi nove izraze u kontekstu i proste rečenice poznate tematike.

C.4.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2

Koristi osnovne izraze za pozdravljanje, zahvalu, molbu, izvinjenje i oslovljavanje osoba u jednostavnom razgovoru.

C.4.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2

Koristi osnovne informatičke alate za izradu usmenih aktivnosti (npr. pjesmice, priče, prezentacije).

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.4.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2

Prepisuje riječi i proste rečenice koristeći znakove interpunkcije (tačku, uzvičnik, zarez i upitnik).

Koristi riječi i proste rečenice uz slušani i vizuelni poticaj.

<p>D.4.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p> <p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	<p>Piše proste rečenice poznate tematike (osnovne informacije o sebi, svojoj porodici i interesovanjima).</p> <p>Koristi najjednostavniji model i smjernice nastavnika pri pisanju.</p>
<p>D.4.3</p> <p>Piše osvrt na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p> <p>SJZ-4.2.3</p>	<p>Piše proste rečenice o vlastitoj kulturi odgovarajući na pitanja.</p> <p>Koristi najjednostavnije fraze kulturnog ophođenja pri pisanju veoma kratkih cjelina:</p> <p>(Please., Thank you., Nice to meet you., i slično).</p>
<p>D.4.4</p> <p>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</p> <p>SJZ-4.3.2</p>	<p>Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju veoma jednostavnih sadržaja.</p>
<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p>	

U 4. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su:

Pozdravi, Ja i moja porodica, Škola, Kuća i dom, Moja bliža okolina, Moje tijelo, Hrana, Životinje, Svakodnevni život, Slobodno vrijeme, Zanimanja i mjesta u gradu, Vrijeme, Vremenske prilike i odjeća i Moja domovina.

Od velike važnosti je obraditi funkcionalnu upotrebu jezičkih sadržaja: pozdravljanje; predstavljanje sebe i bliskih osoba i upoznavanje drugih; imenovanje dana u sedmici, mjeseci u godini i godišnjih doba, sportova i zanimanja, obroka, hrane i pića; izražavanje osnovnih informacija o sebi, (ne)svidanja, sposobnosti kroz sportove i aktivnosti; imenovanje i opisivanje domaćih i divljih životinja, odjeće; opisivanje osoba (članovi uže i šire porodice), školskog pribora, svakodnevnih rutina, prostorija i namještaja, životinja, osnovnih raspoloženja, atmosferskog vremena, hronološkog vremena (sati – pola, četvrt) i praznika. Leksičke strukture (afiksi, antonimi, složenice i kolokacije) i gramatičke strukture su bez formalnih gramatičkih uputa (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi do 100, veznici, priloz, prijedlozi, pomoćni glagoli, have got, modalni glagol can, glagolska vremena (Present Simple – svakodnevne aktivnosti, imperativ i Present Continuous – trenutne aktivnosti), veliko slovo, znakovi interpunkcije i osnovni red riječi u rečenici).

Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Ključni vokabular na ovom nivou je u skladu sa proširenim temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom obrade i uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (panoi, poster) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Važno je postepeno proširivati broj riječi pri realizaciji datih tema. Gramatičke i leksičke strukture se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz postepeno usvajanje i povremeno ponavljanje. Učenici koriste leksičke i jezičke strukture u govoru i pisanju na osnovu slušanog, veoma kratkog pročitano i pisanog sadržaja.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: What's missing? Remembering the order

Flashcards and word cards games: Match the cards, Music cards

Games with songs and chants: Sing and respond, Sing and stand in the correct order

Team games: Listen and touch, Board race, Guess the name, Nought and crosses, Team quiz

Posters games: Peeping through a keyhole, Singing

TPR activities: Simonsays, I name it and you point to it

Word games: Word snake

Dostupni programi za realizaciju online aktivnosti (Kahoot).

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva sadržaje koji se povezuju sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, pridjevi), Muzička kultura (pjesmice i brojalice), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitano i sadržaja), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vježbanje - stomak, leđa, noge, ruke i rameni pojas - Head, shoulders, knees and toes, pravilna ishrana, At the swimming pool: Dos and Don'ts u vodi i van nje), Matematika (brojanje), Moja okolina (moja bliža okolina- zaštita okoline; međuzavisnost žive i nežive prirode – čovjek, biljke, životinje, sunce, voda, zrak, tlo; šume, rijeke; dani, mjeseci, godišnja doba), Informatika (alat za crtanje – digitalna čestitka, aplikacije, edukativne igre, slikovni rječnik).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 4. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije, učiti kako se uči, kreativno-produktivne kompetencije i digitalne kompetencije.**

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku.

Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija, samopouzdanje i samostalnost u učenju su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom na ovom nivou. Poticanje na otvorenost u izražavanju, podizanje samopouzdanja ima za cilj kreativnog i produktivnog učenika.

Upotrebom tehnologije u nastavi učenik razvija kreativnost koja je ujedno i nezaobilazan segment obrazovnog procesa.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.5.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja.

Prepoznaje proste rečenice pri slušanju reagujući verbalno i neverbalno.

Koristi osnovne tehnike slušanja pri rješavanju različitih tipova zadataka.

Odgovara prostom rečenicom na jednostavna pitanja otvorenog tipa na osnovu kratkog slušanog sadržaja.

SJZ-1.1.1 SJZ-1.1.2

A.5.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Identifikuje ključni vokabular i jednostavne jezičke strukture pri slušanju kratkog audio i/ili multimedijalnog sadržaja poznate tematike iz svakodnevnog života.

Koristi usvojeni vokabular povezujući riječi i jednostavne jezičke strukture na osnovu slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja poznate tematike.

Primjenjuje pravilan izgovor riječi uz ponavljanje nakon slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

SJZ-1.2.1 SJZ-1.2.2

A.5.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.

Prepoznaje osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja pri slušanju kratkog teksta.

Demonstrira osnovne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.

SJZ-1.3.1

A.5.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi kratke informatičke pojmove i osnovne alate u online nastavi pri slušanju (*pjesmice, igrice*).

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.5.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Čita kraći veoma jednostavan tekst.

Odgovara na jednostavna pitanja na osnovu pročitano g kraćeg sadržaja poznate tematike u fizičkom/realnom ili digitalnom okruženju.

Koristi pročitane pojmove pomoću slikovnog rječnika ili multimedijalnih alata.

SJZ-2.1.1 SJZ-2.1.2

B.5.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Čita pravilno proste rečenice poznate tematike poštujući znakove interpunkcije uz odgovarajuću intonaciju.

Prepoznaje značenja novog vokabulara u kraćim, jednostavnim tekstovima uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2

SJZ-2.2.3

B.5.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Odgovara na jednostavna pitanja o obilježjima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje na osnovu pročitano g kraćeg sadržaja.

Identifikuje osnovne vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano g kraćeg sadržaja.

Identifikuje državne i vjerske praznike iz svakodnevnog života na osnovu pročitano g kraćeg sadržaja uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2

B.5.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi kratke informatičke pojmove i osnovne alate u online nastavi pri čitanju uputa i jednostavnih sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.5.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Govori proste rečenice odgovarajućom intonacijom.

Koristi vokabular i proste rečenice poznate tematike pri govoru na osnovu predloženog modela u realnom ili digitalnom okruženju.

Odgovara pravilno prostom rečenicom na jednostavna pitanja otvorenog tipa (*How many brothers and sisters have you got? I have got a brother and two sisters.*).

SJZ-3.1.1 SJZ-3.1.2

C.5.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na Engleskom jeziku.

Učestvuje u interakciji prema smjernicama uz poticaj nastavnika.

Koristi osnovne obrasce komunikacije poznate tematike povezujući kratke cjeline sa prethodno naučenim.

Održava kontakt očima u interakciji postavljajući sagovorniku jednostavna podpitanja.

SJZ-3.2.1

C.5.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Oponaša najosnovnije obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.

Identifikuje osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.

SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2

C.5.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Koristi kratke informatičke pojmove i osnovne alate u online nastavi.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.5.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše proste rečenice poštujući znakove interpunkcije i pravopisna pravila.

Koristi vokabular poznate tematike uz povremenu upotrebu slikovnog rječnika.

SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2

<p>D.5.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p> <p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	<p>Piše proste rečenice o poznatoj tematici (škola, sport, porodica, itd.).</p> <p>Koristi jednostavan model i smjernice nastavnika pri pisanju.</p>
<p>D.5.3</p> <p>Piše osvrt na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p> <p>SJZ-4.2.3</p>	<p>Piše proste rečenice o vlastitoj kulturi, vjerskim i državnim praznicima (Nova godina, Božić, Bajram, Hanuka, Dan nezavisnosti, Dan državnosti) prema modelu i smjernicama nastavnika.</p> <p>Koristi ključne fraze kulturnog ophođenja pri pisanju kraćeg i jednostavnog dijaloga prema smjernicama nastavnika.</p>
<p>D.5.4</p> <p>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</p> <p>SJZ-4.3.2</p>	<p>Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju jednostavnih sadržaja.</p>
<p>KLJUČNI SADRŽAJI</p>	

U 5. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su:

Pozdravi, Ja i moja porodica, Škola, Kuća i dom, Moja bliža okolina, Moje tijelo, Hrana, Životinje, Svakodnevni život, Slobodno vrijeme i zabava, Zanimanja i mjesta u gradu, Vrijeme, Vremenske prilike i odjeća i Moja domovina.

Od velike važnosti je obraditi funkcionalnu upotrebu jezičkih sadržaja: pozdravljanje; predstavljanje sebe i drugih osoba; imenovanje nastavnih predmeta, sportova i zanimanja, pribora za jelo, hrane i pića; izražavanje osnovnih informacija o sebi, (ne)svidanja, sposobnosti kroz sportove i aktivnosti; imenovanje i opisivanje domaćih i divljih životinja, odjeće, opisivanje osoba (članovi uže i šire porodice), školskih prostorija i namještaja, svakodnevnih rutina (dani u sedmici, hronološko vrijeme), osnovnih raspoloženja, atmosferskog vremena (godišnja doba), praznika i rođendana (mjeseci u godini).

Leksičke strukture (afiksi, antonimi, složenice i kolokacije) i gramatičke strukture bez formalnih gramatičkih uputa (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi do 100, pomoćni glagoli, have got, modalni glagol can, glagolska vremena (Present Simple i Present Continuous), veznici, prilozi i prijedlozi, veliko slovo, ključni znakovi interpunkcije i osnovni red riječi u rečenici).

1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Prošireni vokabular na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (fotografije, panoi, poster) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Pri realizaciji datih tema od velike važnosti je postepeno i sistematično proširivanje broja riječi i izraza. Gramatičke i leksičke strukture se i dalje biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz sistematično usvajanje i ponavljanje. Učenici koriste leksičke i jezičke strukture u govoru i pisanju na osnovu slušanog, kraćeg pročitano i pisanog sadržaja.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: Which is different? Categories, Remembering the order

Flashcards and word cards games: Match the cards, Music cards

Games with songs and chants: Sing and respond, Sing and stand in the correct order

Team games: Nought and crosses, Team quiz

Posters games: Memory game, Peeping through a keyhole, Singing

TPR activities: How many of us are there? What does the picture present?

Dostupni programi za realizaciju online aktivnosti (Kahoot, Quizlet, Padlet, Linoit, itd.).

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, zamjenice, pridjevi, veliko slovo, ključni znakovi interpunkcije) i Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika), a tematski povezanih sa predmetima Priroda (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, biljni svijet), Društvo (tradicija, narodi i kulturno nasljeđe BiH), Matematika (brojevi do 100 i računanje, oblici, vrijeme, jedinice za mjeru), Informatika (internet, digitalni sadržaji, aplikacije, društvene mreže, slikovni e-rječnik, Word tekst), Kultura življenja (svakodnevni život), Muzička kultura (pjesmice, brojalice i muzički instrumenti), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitano i sadržaja, crtež kao stimulus), Tjelesni i zdravstveni odgoj (sport i rekreacija – klizanje, rolanje, biciklizam; moja domovina - tradicionalne igre; sezonske zdrave namirnice).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 5. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije, učiti kako se uči, kreativno-produktivne kompetencije i digitalne kompetencije.**

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku.

Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija, samopouzdanje i samostalnost u učenju su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom na ovom nivou. Poticanje na otvorenost u izražavanju, podizanje samopouzdanja ima za cilj kreativnog i produktivnog učenika.

Upotrebom tehnologije u nastavi učenik razvija kreativnost i inovativnost koje su imperativ savremenog odgojno-obrazovnog procesa.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.6.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Identifikuje proste rečenice pri slušanju reagujući verbalno i neverbalno.

Povezuje osnovne informacije iz jednostavnog i kratkog slušanog sadržaja poznate tematike iz svakodnevnog života.

Odgovara prostom rečenicom na jednostavna pitanja otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja (kraći komunikacijski dijalog).

SJZ-1.1.1 SJZ-1.1.2

A.6.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Primjenjuje usvojeni vokabular povezujući riječi i jednostavne jezičke strukture na osnovu slušanog sadržaja poznate tematike.

Koristi novi vokabular i jednostavne jezičke strukture pri slušanju kraćeg audio i/ili multimedijalnog teksta poznate tematike.

Koristi pravilan izgovor novih riječi i jednostavnih jezičkih struktura kraćeg slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

SJZ-1.2.1 SJZ-1.2.2

A.6.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.

Identifikuje osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture pri slušanju kratkog teksta.

Koristi osnovne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja. Prepoznaje primjere prihvatanja i/ili isključivanja drugih i drugačijih u svakodnevnom kontekstu tokom ili nakon slušanja.

SJZ-1.3.1

A.6.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi (link, pjesmice, kraći tekstovi).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima kroz slušani kraći sadržaj.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.6.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Čita kraće jednostavne tekstove poznate tematike i lektire primjerene uzrastu koristeći osnovne strategije čitanja.

Identifikuje ključne informacije iz pročitano g kraćeg teksta poznate tematike, odgovarajući na pitanja.

Koristi različite izvore za čitanje kao što su školska biblioteka i informacijsko-komunikacijske tehnologije, razvijajući pozitivan stav prema čitanju.

SJZ-2.1.1 SJZ-2.1.2

B.6.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Čita pravilno kraće tekstove uz odgovarajuću intonaciju, prateći znakove interpunkcije.

Prepoznaje značenje novih jezičkih struktura u kraćim pročitanim tekstovima poznate tematike.

Obogaćuje vokabular novim riječima iz kraćih tekstova poznate tematike, koristeći dvojezični rječnik.

SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2

SJZ-2.2.3

Identifikuje osnovne gramatičke strukture nakon pročitano g kraćeg teksta poznate tematike.

B.6.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Odgovara na pitanja o obilježjima, običajima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje i zemalja engleskog govornog područja na osnovu pročitano g kratkog teksta.

Identifikuje vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano g kratkog sadržaja.

SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2

Navodi osnovne činjenice o državnim i vjerskim praznicima na osnovu pročitano g kratkog sadržaja i vizuelnog i/ili multimedijalnog poticaja.

B.6.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi pri čitanju (kraći tekstovi, kvizovi). Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima kroz pročitani kraći sadržaj.

C

Govor i usmena komunikacija

C.6.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Govori proste rečenice odgovarajućom intonacijom.

Koristi novi vokabular i proste rečenice poznate tematike na osnovu modela u realnom ili digitalnom okruženju.

Odgovara pravilno prostom rečenicom na pitanja otvorenog tipa.

SJZ-3.1.1 SJZ-3.1.2

C.6.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Učestvuje u kraćem razgovoru prema smjernicama uz poticaj nastavnika.

Koristi jednostavne obrasce komunikacije poznate tematike povezujući kraće cjeline sa prethodno naučenim.

Održava kontakt očima u interakciji postavljajući sagovorniku jednostavna podpitanja.

SJZ-3.2.1

C.6.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Oponaša osnovne obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.

Identifikuje ključne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.

SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2

C.6.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi (link, kvizovi).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.6.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše kraće jednostavne tekstove poštujući znakove interpunkcije, pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Koristi dvojezični rječnik prepoznavajući svrhu upotrebe.

SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2

<p>D.6.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p> <p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	<p>Piše kraće tekstove/sadržaje poznate tematike koristeći jednostavne forme (e-mail, projekti).</p> <p>Opisuje ljude i događaje iz svakodnevnog života kroz kratke sadržaje prema smjernicama nastavnika.</p>
<p>D.6.3</p> <p>Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p> <p>SJZ-4.2.3</p>	<p>Piše kraće sadržaje/tekstove koristeći osnovne činjenice i obilježja vlastite kulture i kulture zemalja engleskog govornog područja na osnovu smjernica nastavnika.</p> <p>Koristi najjednostavnije obrasce uljudnog ophođenja pri pisanju kraćeg sastava o svakodnevnom životu.</p>
<p>D.6.4</p> <p>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</p> <p>SJZ-4.2.2</p>	<p>Identifikuje glavne likove u pročitanoj kraćoj lektiri.</p> <p>Odgovara na jednostavna pitanja o pročitanoj lektiri.</p>
<p>D.6.5</p> <p>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</p> <p>SJZ-4.3.2</p>	<p>Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju i uređivanju kraćih sadržaja.</p>

KLJUČNI SADRŽAJI

U 6. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su:

Obrazovanje, Sport i zdravlje, Priroda i ekologija, Nauka i tehnologija, Umjetnost, Slobodno vrijeme i zabava, Kultura, tradicija i običaji drugih naroda i Moja domovina.

Funkcionalna upotreba jezičkih sadržaja se odnosi na sljedeće: predstavljanje sebe i drugih, interkulturalnih razlika uvažavajući različitosti i uljudno ophođenje u svakodnevnom životu;

opisivanje i/ili poređenje ljudi (fizički izgled), mjesta, školskih obaveza (raspored časova, školski pribor), slobodnih aktivnosti, zdravih životnih navika, vremenskih promjena, životinja i ugroženih životinjskih vrsta, interesovanja i hobija, kupovine, običaja određenih praznika i festivala, osnovnih obilježja grada, prirodnog bogatstva i ljepota domovine, sunčevog sistema;

prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja; planiranje budućnosti; izražavanje stavova (ne)slaganja i osjećaja; leksičke strukture (afiksi, antonimi, sinonimi, homofoni, homografi, složenice, kolokacije i idiomi) i gramatičke strukture (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi, pomoćni, modalni i višočlani glagoli, glagolska vremena (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, buduće vrijeme sa will i going to, imperativ), veznici, prilozi i prijedlozi, veliko slovo i ključni znakovi interpunkcije i vremenske rečenice).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Vokabular na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih struktura, potrebno je poticati aktivni angažman učenika, stvoriti bogato okruženje riječima i izrazima u učionici (panoi, posteri, oblaci s riječima) i ponuditi širok spektar aktivnosti u kojima će učenik koristiti ove strukture kako bi postale dio produktivnog i svakodnevnog vokabulara. Osim ključnih riječi usko vezanih za tematiku, učenici postepeno usvajaju i ponavljaju leksičke strukture prilagođene njihovom jezičkom i kognitivnom razvoju vodeći računa o povezanosti sa drugim nastavnim predmetima. Gramatičke strukture učenici usvajaju prema modelu, odnosno uočavaju obrasce u okviru pročitanoog ili slušanog teksta, koje potom koriste u govoru i pisanju.

Preporuke za realizaciju lektire:

Kroz oblast čitanja, nastavnici i učenici u šestom razredu mogu izabrati adaptirane (CEFR Starter & A1) savremene naslove kao i naslove svjetskih književnih klasika u izdanjima koja su dostupna nastavniku i učenicima (PenguinReaders, Oxford Bookworms Library, Pearson Readers, Macmillan, Cambridge Readers idr.). Izbor lektire prema procjeni nastavnika doprinosi proširivanju vokabulara učenika, jačanju jezičkih struktura i kreiranju vlastitih stavova.

Preporučeni naslovi lektira za 6. razred su:

Gulliver's Travels, Jonathan Swift, Macmillan Readers.

Little Princess, Frances Hodgson Burnett, Oxford Bookworms Library.

Twenty Thousand Leagues Under the Sea, Jules Verne, Pearson English Readers.

The Battle of Newton Road, Leslie Dunkling, Pearson English Reader.

Hachiko: Japan's Most Faithful Dog, Oxford Bookworms Library.

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (e-mail, pismo, projekti, skraćena djela svjetskih klasika, npr. Jules Verne, Jonathan Swift; praznici), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika) i tematski sa predmetima Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, zagađenje, recikliranje), Geografija (planine, gradovi, kosmos, sunčev sistem, vrijeme i klimatske promjene, ugrožene vrste), Historija (računanje vremena i hronologija događaja; kulturno-historijsko nasljeđe BiH), Muzička kultura (muzika kao stimulus), Likovna kultura (ilustriranje sadržaja; djelo kao vizuelni stimulus), Tjelesni i zdravstveni odgoj (hip-hop, moderni i latinoamerički plesovi - poveznica i sa temom Umjetnost; ponašanje na snijegu i skijalištu: ski oprema - odijelo, kapa, kaciga, rukavice, pancerice, skije i štapovi; zdrave navike), Informatika (pretraživanje na internetu; strip, digitalni crtež, čestitka; Word – e-mail; programi Kahoot, Quizlet, Padlet, Linoit, itd.), Matematika (godine i datumi, tabele, piktogrami, dijagrami, razlomci, jedinice za mjerenje).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička, interkulturalna, digitalna i kreativno-produktivna kompetencija.

U 6. razredu poseban akcenat je na razvijanju jezičko-komunikacijske kompetencije, učiti kako se uči, kreativno-produktivne kompetencije, interkulturalne i digitalne kompetencije.

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku.

Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija, samopouzdanje i samostalnost u učenju su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom na ovom nivou. Poticanje na otvorenost u izražavanju, podizanje samopouzdanja ima za cilj kreativnog i produktivnog učenika. Izražavanje vlastitog mišljenja, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju Engleskog jezika. Upotrebom tehnologije u nastavi učenik razvija kreativnost i inovativnost koje su imperativ savremenog obrazovnog procesa.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.7.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Identifikuje osnovne informacije iz kraćeg sadržaja poznate tematike reagujući verbalno i/ ili neverbalno.

Povezuje više ključnih informacija iz kraćeg slušanog sadržaja poznate tematike iz svakodnevnog života.

Odgovara prosto-proširenom rečenicom na pitanja otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

SJZ-1.1.1 SJZ-1.1.2

A.7.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Primjenjuje prošireni vokabular i jednostavne jezičke strukture u kontekstu svakodnevnog života tokom i nakon slušanja.

Identifikuje osnovne gramatičke strukture tokom ili nakon slušanja kratkog audio i/ili multimedijalnog teksta iz svakodnevnog života.

Koristi pravilan izgovor novih riječi i jezičkih struktura kratkog slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

SJZ-1.2.1 SJZ-1.2.2

A.7.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Povezuje osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture pri slušanju kratkog teksta.

Koristi osnovne obrasce sporazumijevanja u simuliranim interkulturalnim susretima tokom ili nakon slušanja prepoznajući povezanost jezika i kulture.

Koristi pojašnjenja nastavnika, otvoreno i radoznalo reagujući na strane i nerazumljive sadržaje tokom slušanja.

Identifikuje konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim kontekstima slušanja u svakodnevnom životu.

SJZ-1.3.1

A.7.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi (link, kratki tekstovi).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima kroz slušani sadržaj.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.7.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Čita kratke tekstove poznate tematike i lektire primjerene uzrastu, koristeći osnovne strategije čitanja.

Koristi ključne informacije iz pročitano g kratko g teksta poznate tematike.

Koristi različite izvore za čitanje kao što su informacijsko-komunikacijske tehnologije i školsku biblioteku, razvijajući pozitivan stav prema čitanju.

SJZ-2.1.1 SJZ-2.1.2

B.7.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Čita pravilno kratke tekstove uz odgovarajuću intonaciju, prateći znakove interpunkcije.

Identifikuje značenje novih jezičkih struktura u kratkim pročitanim tekstovima poznate tematike.

Obogaćuje vokabular novim riječima iz kratkih tekstova poznate tematike, koristeći dvojezični rječnik.

SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2

SJZ-2.2.3

Identifikuje osnovne gramatičke strukture nakon pročitano g kratko g teksta poznate tematike.

B.7.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja englesko g govorno g područja i vlastite kulture.

Koristi činjenice o obilježjima, običajima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje i zemalja englesko g govorno g područja na osnovu pročitano g kratko g teksta.

Navodi vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugo g/drugačijeg na osnovu pročitano g kratko g teksta.

Identifikuje osnovne činjenice o državnim i vjerskim praznicima na osnovu pročitano g kratko g sadržaja i vizuelno g i/ili multimedijalnog poticaja.

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, razvijajući pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima.

SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2

B.7.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi pri čitanju kratko g teksta (kvizovi, prezentacije).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima na osnovu pročitanih kratkih tekstova (reklamni poster, strip, animirani film ili multimedijalni sadržaj).

C

Govor i usmena komunikacija

C.7.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Govori proste rečenice odgovarajućom intonacijom.

Koristi novi vokabular i proste rečenice poznate tematike na osnovu modela u realnom ili digitalnom okruženju.

Odgovara pravilno prostom rečenicom na pitanja otvorenog tipa.

SJZ-3.1.1 SJZ-3.1.2

C.7.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na Engleskom jeziku.

Vodi kratki razgovor o poznatoj tematici prema utvrđenim smjernicama uz poticaj nastavnika.

Koristi osnovne obrasce komunikacije povezujući kraće cjeline sa prethodno naučenim.

Održava kontakt očima u interakciji postavljajući sagovorniku više podpitanja.

SJZ-3.2.1

C.7.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Oponaša ključne obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.

Identifikuje ključne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.

SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2

C.7.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi (link, kvizovi, prezentacije).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.7.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše kratke tekstove poznate tematike poštujući znakove interpunkcije, pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Koristi dvojezični rječnik u svrhu obogaćivanja vokabulara.

SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2

<p>D.7.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p> <p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	<p>Piše kratke tekstove poznate tematike koristeći jednostavne forme (e-mail, projekti).</p> <p>Koristi jednostavne strategije kreativnog i vođenog pisanja opisujući ljude, sadašnje i prošle događaje.</p>
<p>D.7.3</p> <p>Piše osvрте na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p> <p>SJZ-4.2.3</p>	<p>Piše kratke sadržaje/tekstove prema smjernicama nastavnika, koristeći osnovne činjenice i obilježja vlastite kulture i kulture zemalja engleskog govornog područja.</p> <p>Koristi jednostavne obrasce uljudnog ophođenja pri pisanju kratkog sastava o svakodnevnom životu, prošlim događajima i digitalnom okruženju.</p>
<p>D.7.4</p> <p>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</p> <p>SJZ-4.2.2</p>	<p>Identifikuje glavne i sporedne likove u pročitanoj lektiri.</p> <p>Odgovara na pitanja o pročitanoj lektiri.</p> <p>Piše hronološki redoslijed događaja u pročitanoj lektiri na osnovu ponuđenog slikovnog poticaja.</p>
<p>D.7.5</p> <p>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</p> <p>SJZ-4.3.2</p>	<p>Primjenjuje osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju, uređivanju kratkih sadržaja (e-mail, prezentacije).</p>

KLJUČNI SADRŽAJI

U 7. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (dom, porodični odnosi, prijateljstvo), Obrazovanje (obrazovni sistem u BiH), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, zdrava ishrana i zdrav način života, vrste sportova), Priroda i ekologija (ugrožene životinjske vrste i očuvanje okoliša), Nauka i tehnologija (digitalni alati), Umjetnost (muzika, moda, film i književnost), Medijska kultura (društvene mreže i virtuelni svijet), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja, putovanja), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture i običaji zemalja svijeta, praznici), Moja domovina (kultura, običaji, praznici).

Od velike važnosti je obraditi funkcionalnu upotrebu jezičkih sadržaja predstavljanje sebe i drugih; imenovanje, opisivanje i poređenje predmeta, pojava i koncepata; tumačenje činjenica i značenja, te analiziranje navedenih sadržaja; leksičke strukture (afiksi, antonimi i sinonimi, homofoni i homografi, složenice, kolokacije i idiomi); i gramatičke strukture (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi, pomoćni, modalni i višočlani glagoli, glagolska vremena (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, buduće vrijeme sa will, going to i Present Continuous), veznici, prilozi i prijedlozi, ključni znakovi interpunkcije, te kondicionalne (nulti i prvi tip) i vremenske rečenice).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu, te ih je moguće i dalje proširivati, u skladu sa potencijalima učenika, njihovim jezičkim razvojem i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih struktura potrebno je poticati aktivni angažman učenika, aktivirati osnovne strategije učenja, stvoriti bogato okruženje riječima i izrazima u učionici (panoi, poster, mape uma) i ponuditi širok spektar aktivnosti u kojima će učenik aktivno koristiti te jezičke i gramatičke strukture. Osim ključnih riječi usko vezanih za tematiku, učenici postepeno usvajaju i ponavljaju leksičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa o povezanosti sa drugim nastavnim predmetima. Na osnovu slušanog ili pročitanoog teksta, kojeg učenici kasnije koriste u govoru i pisanju, gramatičke strukture se usvajaju prema obrascu. Leksičke i gramatičke strukture se podučavaju u kombinaciji. Preporučeni pristupi u realizaciji ishoda kroz ključne sadržaje, smjernice i korelaciju su: komunikacijski pristup, kooperativno učenje, projektno učenje i učenje utemeljeno na zadatku.

Preporuke za realizaciju lektire:

Kroz oblast čitanja, nastavnici i učenici u sedmom razredu mogu izabrati adaptirane (CEFR A2) savremene naslove kao i naslove svjetskih književnih klasika u izdanjima koja su dostupna nastavniku i učenicima u printanoj i/ili digitalnoj formi (Penguin Readers, Oxford Bookworms Library, Pearson Readers, Macmillan, i dr.). Izbor lektire prema procjeni nastavnika i interesovanju učenika doprinosi proširivanju vokabulara učenika, jačanju jezičkih struktura, kreiranju vlastitog stava, te razumijevanja sebe i drugih. Rad na lektiri pozitivno utiče na realizaciju vannastavnih aktivnosti kao što su školske predstave, školski klub čitalaca, i uspostavljanje i online biblioteke učenika.

Preporučeni naslovi lektira za 7. razred su:

The Lost World, Sir Arthur Conan Doyle, Oxford University Press.

Amelia Earhart, Janre Hardy-Gould, Oxford Bookworms Library.

Superbird, Brian Tomlinson, Cambridge English Readers.

Billy Elliot, Melvyn Burgess, Pearson Readers.

Dr Jekyll and Mr Hyde, Robert Louis Stevenson, Global ELT.

Wonder, R.J. Palacio, Penguin Readers.

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje u višim razredima iz oblasti slušanja, čitanja, govora i pisanja podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (e-mail, pismo, prezentacija, lektire i skraćena djela svjetskih klasika), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika), Fizika (mjerne jedinice; vrijeme, temperatura, masa, površina, zapremina), Biologija (zaštita okoliša, ugrožene vrste u BiH, biološka otkrića – nauka; zdravlje i mjere prevencije bolesti), Hemija (voda, zagađenje), Geografija (zemlje, narodi i ličnosti Evrope, kolonijalna osvajanja, turizam), Historija (BiH, Evropa i svijet u srednjem vijeku), Matematika (decimalni brojevi, pridjevi za količinu, procenat; oblici: pravougaonik, kvadrat, romb, trapez, deltoid), Muzička kultura (pjesme i muzički žanrovi), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitanog sadržaja, umjetnička djela kao vizuelni stimulus), Tjelesni i zdravstveni odgoj (ekipni i pojedinačni sportovi; planinarenje, orijentacija, piramida pravilne ishrane), Informatika (audio-video digitalni zapisi, dvojezični e-rječnik, e-mail, dnevnik, crtež, čestitka, prezentacija, strip; programi Kahoot, Quizlet, Padlet itd.) kao i sadržajima Odjeljenjske zajednice (lični razvoj, porodica, međuljudski odnosi, doprinos lokalnoj zajednici).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava Engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju Engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi Engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge Engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi, ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.8.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Povezuje osnovne informacije iz kratkog sadržaja poznate tematike reagujući verbalno i neverbalno.

Koristi osnovne informacije iz kratkog slušanog sadržaja poznate tematike.

Odgovara prosto-proširenom rečenicom na složenija pitanja otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

SJZ-1.1.1 SJZ-1.1.2

A.8.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Koristi prošireni vokabular i složenije jezičke strukture u kontekstu svakodnevnog života.

Koristi osnovne leksičke i složenije gramatičke strukture tokom ili nakon slušanja kratkog audioi/ili multimedijalnog teksta iz svakodnevnog života.

Koristi pravilan izgovor novih riječi i složenijih jezičkih struktura kratkog slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

SJZ-1.2.1 SJZ-1.2.2

A.8.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.

Koristi osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja/drugih kultura i vlastite kulture pri slušanju kratkog teksta.

Koristi obrasce sporazumijevanja u simuliranim interkulturalnim susretima tokom ili nakon slušanja prepoznajući povezanost jezika i kulture.

Koristi pojašnjenja nastavnika, reagujući na strane i nerazumljive sadržaje tokom slušanja.

Koristi konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim kontekstima slušanja u svakodnevnom životu.

SJZ-1.3.1

A.8.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Prezentuje kratke sadržaje poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi tokom i nakon slušanja.

Koristi ključne pojmove u različitim medijskim formatima kroz slušani sadržaj. Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima tokom i nakon slušanog sadržaja.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.8.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Čita tekstove srednje dužine poznate tematike i lektire primjerene uzrastu, koristeći osnovne strategije čitanja.

Tumači cjeloviti tekst i specifične informacije iz pročitano g teksta poznate tematike.

Koristi različite izvore za čitanje kao što su informacijsko-komunikacijske tehnologije i školsku/gradsku biblioteku, razvijajući pozitivan stav prema čitanju.

SJZ-2.1.1 SJZ-2.1.2

Odgovara na pitanja preispitujući vlastito razumijevanje pročitano g teksta.

B.8.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Čita pravilno tekstove srednje dužine uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, prateći znakove interpunkcije.

Identifikuje značenje novih jezičkih struktura u pročitanim tekstovima srednje dužine poznate tematike.

Obogaćuje vokabular novim riječima iz tekstova srednje dužine poznate tematike, koristeći dvojezični rječnik.

SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2
SJZ-2.2.3

Koristi osnovne gramatičke strukture nakon pročitano g kratkog teksta poznate tematike.

B.8.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Upoređuje sličnosti i različitosti o obilježjima, običajima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje i zemalja engleskog govornog područja na osnovu pročitano g teksta srednje dužine.

Tumači vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano g teksta srednje dužine.

Koristi osnovne činjenice o državnim i vjerskim praznicima na osnovu pročitano g teksta srednje dužine i vizuelnog i/ili multimedijalnog poticaja.

SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, razvijajući pozitivan stav prema humanističkim i društvenim vrijednostima.

B.8.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Prezentuje različite sadržaje poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi na osnovu pročitano g teksta srednje dužine.
Koristi ključne pojmove u različitim medijskim formatima na osnovu pročitanih tekstova srednje dužine (Problem page, help-lines, cyber bullying).
Prepoznaje prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima tokom i nakon čitanja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.8.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Prepričava kratke tekstove odgovarajućom intonacijom.

Koristi novi vokabular i složenije rečenice poznate tematike pri govoru na osnovu predloženog modela u realnom ili digitalnom okruženju.

Odgovara pravilno složenijom rečenicom na pitanja otvorenog tipa.

SJZ-3.1.1 SJZ-3.1.2

C.8.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na Engleskom jeziku.

Kreira razgovor srednje dužine prema utvrđenim smjernicama uz poticaj nastavnika.

Koristi obrasce komunikacije poznate tematike povezujući cjeline srednje dužine sa prethodno naučenim.

SJZ-3.2.1

C.8.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Demonstrira ključne obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.

Povezuje ključne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.

SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2

C.8.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.

Prezentuje kratke sadržaje poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi.

Koristi ključne pojmove u različitim medijskim formatima.

Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.8.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše tekstove srednje dužine poštujući znakove interpunkcije, pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Koristi dvojezični rječnik u svrhu obogaćivanja vokabulara.

SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2

<p>D.8.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p> <p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	<p>Piše tekstove poznate tematike koristeći različite forme pri pisanju (<i>formalni/neformalni e-mail, projekti, dnevnik, blogovi</i>).</p> <p>Koristi različite strategije i tehnike kreativnog i vođenog pisanja opisujući ljude, događaje, doživljaje i legende (<i>King Arthur</i>).</p>
<p>D.8.3</p> <p>Piše osvрте na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p> <p>SJZ-4.2.3</p>	<p>Piše sadržaje/tekstove srednje dužine koristeći osnovne činjenice i obilježja vlastite kulture i kulture zemalja engleskog govornog područja na osnovu smjernica nastavnika.</p> <p>Koristi obrasce uljudnog ophođenja u pisanju sastava srednje dužine o sadašnjim, prošlim i budućim događajima i digitalnom okruženju.</p>
<p>D.8.4</p> <p>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</p> <p>SJZ-4.2.2</p>	<p>Identifikuje glavne, sporedne likove, mjesto i vrijeme dešavanja u pročitanoj lektiri.</p> <p>Tumači sadržaje iz lektire odgovarajući na pitanja.</p> <p>Piše hronološki redoslijed događaja u pročitanoj lektiri.</p>
<p>D.8.5</p> <p>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</p> <p>SJZ-4.3.2</p>	<p>Primjenjuje osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju, uređivanju i kreiranju kratkih sadržaja (<i>e-mail, prezentacije</i>).</p>

KLJUČNI SADRŽAJI

U 8. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (odnosi unutar porodice, prijateljstvo, problemi mladih, prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje), Obrazovanje (obrazovni sistem u BiH, obrazovni sistemi u UK i SAD), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, zdrava ishrana i način života, bolesti, vrste sportova), Priroda i ekologija (ugrožene životinjske vrste i očuvanje okoliša, klimatske promjene), Nauka i tehnologija (izumi i poznati domaći i svjetski naučnici), Umjetnost (muzika, moda, film i književnost, likovna umjetnost), Medijska kultura (digitalni mediji, društvene mreže), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja, putovanja, kupovina), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture i običaji zemalja svijeta, praznici i legende) i Moja domovina (kultura, običaji, praznici, poznate ličnosti).

Funkcionalna upotreba jezičkih sadržaja se odnosi na: predstavljanje sebe i drugih; imenovanje zdravstvenih problema; opisivanje karakternih osobina, prirodnog bogatstva, kulturno-historijskih spomenika i poznatih ličnosti; poređenje mjesta, modnih trendova i obrazovnih sistema; prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja i planiranje budućnosti; tumačenje obilježja kultura anglofonih zemalja te analiziranje navedenih sadržaja; leksičke strukture (afiksi, antonimi, homofoni i homografi, složenice, kolokacije i idiomi); i gramatičke strukture (imenice, zamjenice, pridjevi i determinatori, brojevi, pomoćni, modalni i višečlani glagoli, glagolska vremena (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, buduće vrijeme sa will, going to i Present Continuous), question tags, pasiv, gerund i infinitiv, prilozi, prijedlozi i veznici, ključni znakovi interpunkcije i veliko slovo, kondicionalne (nulti i prvi tip) i vremenske rečenice, te direktni i indirektni govor u sadašnjem vremenu).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu, te ih je moguće i dalje proširivati, modernizovati i prilagođavati u praksi, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovim jezičkim razvojem i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Prilikom uvježbavanja i upotrebe leksičkih i gramatičkih struktura potrebno je poticati aktivni angažman učenika, aktivirati različite strategije učenja, stvoriti bogato okruženje u učionici (panoi, poster, mape uma) i ponuditi širok spektar aktivnosti u kojima će učenik koristiti te jezičke i gramatičke strukture kako bi postale dio svakodnevnog izražavanja. Učenici postepeno usvajaju i ponavljaju leksičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa o povezanosti sa drugim nastavnim predmetima. Gramatičke strukture učenici usvajaju prema modelu, odnosno uočavaju obrasce u okviru pročitane ili slušane teksta koje potom koriste u govoru i pisanju. Leksičke i gramatičke strukture se podučavaju u internoj ili međusobnoj kombinaciji, u zavisnosti od definisanih funkcija povezanih sa vještinama govora, slušanja, čitanja i pisanja. Preporučeni pristupi u realizaciji ishoda kroz ključne sadržaje, smjernice i korelaciju su: komunikacijski pristup, kooperativno učenje, projektno učenje i učenje utemeljeno na zadatku.

Preporuke za realizaciju lektire:

Kroz oblast čitanja, nastavnici i učenici u osmom razredu mogu izabrati adaptirane (CEFR A2+) savremene naslove kao i naslove svjetskih književnih klasika u izdanjima koja su dostupna nastavniku i učenicima u printanoj i/ili digitalnoj formi (Penguin Readers, Oxford Bookworms Library, Pearson Readers, Macmillan, Cambridge Readers i dr.). Izbor lektire prema procjeni nastavnika i interesovanju učenika doprinosi proširivanju vokabulara učenika, jačanju jezičkih struktura, obradi preporučenih tema, razvijanju kritičkog mišljenja, te razumijevanju sebe i drugih. Rad na lektiri pozitivno utiče na realizaciju vannastavnih aktivnosti kao što su školske predstave, školski klub čitalaca, i uspostavljanje online biblioteke učenika.

Preporučeni naslovi lektira za 8. razred su:

King Lear, William Shakespeare, Penguin Readers.

Romeo and Juliet, William Shakespeare, Penguin Readers.

Secret Garden, Frances Hodgson Burnett, Oxford Bookworms Library.

Northanger Abbey, Jane Austen, Macmillan Readers.

Grace Darling, Tim Vicary, Oxford Bookworms Library.

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (lektire i skraćena djela svjetskih klasika, npr. Jane Austen, Charles Dickens), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika), i tematikom sa predmetima Fizika (pojave u prirodi, štednja energije), Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, živi svijet i uloga čovjeka), Hemija (voda, zagađenje), Geografija (vanevropske zemlje, narodi, kretanje, turizam), Historija (izumi i poznati domaći i svjetski naučnici, nastanak SAD-a, BiH u vrijeme Austro-Ugarske), Matematika (računske operacije), Muzička kultura (pjesme i muzički žanrovi), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitane sadržaja), Tjelesni i zdravstveni odgoj (sport i rekreacija, nasilje u sportu; zdrava ishrana, zaštita od nesreća), Informatika (digitalni sadržaji, e-mail, blog, esej, strip, prednosti i nedostaci IKT-a; programi za realizaciju online aktivnosti Kahoot, Quizlet, Padlet, Linoit itd.).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava Engleskog jezika podrazumijeva upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta, sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi Engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge Engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.9.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Navodi ključne informacije iz sadržaja poznate tematike reagujući verbalno i neverbalno.

Primjenjuje ključne informacije iz slušanog sadržaja poznate tematike.

Odgovara prosto-proširenom rečenicom na složenija pitanja otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

SJZ-1.1.1 SJZ-1.1.2

A.9.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Koristi prošireni vokabular i složenije jezičke strukture poštujući fonetske zakonitosti u kontekstu svakodnevnog života.

Koristi složenije leksičke i gramatičke strukture tokom ili nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta audio i/ili multimedijalnog teksta iz svakodnevnog života.

Primjenjuje pravilan izgovor riječi i složenijih jezičkih struktura kratkog slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

SJZ-1.2.1 SJZ-1.2.2

A.9.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.

Koristi osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja/drugih kultura i vlastite kulture pri slušanju teksta srednje dužine. Koristi obrasce sporazumijevanja u simuliranim interkulturalnim susretima tokom ili nakon slušanja tumačeći povezanost jezika i kulture.

Rješava samostalno strane i nerazumljive sadržaje tokom slušanja pronalazeći ispravna i konstruktivna rješenja na osnovu konteksta.

Primjenjuje konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim kontekstima slušanja u svakodnevnom životu.

SJZ-1.3.1

A.9.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Prezentuje sadržaje srednje dužine poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi tokom i nakon slušanja.

Tumači pojmove u različitim medijskim formatima kroz slušani sadržaj.

Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima tokom i nakon slušanja.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.9.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Čita različite tekstove poznate tematike i lektire primjerene uzrastu, koristeći osnovne strategije čitanja.

Analizira prema smjernicama ključne informacije i bitne detalje iz različitih tekstova i izvora.

Koristi različite izvore za čitanje kao što su informacijsko-komunikacijske tehnologije i školsku/gradsku biblioteku, pokazujući pozitivan stav prema čitanju.

SJZ-2.1.1 SJZ-2.1.2

Odgovara na pitanja preispitujući vlastito razumijevanje pročitano g teksta.

B.9.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Čita pravilno različite tekstove poznate tematike uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Tumači značenja novih jezičkih struktura u pročitanim tekstovima srednje dužine poznate tematike.

Obogaćuje vokabular novim riječima iz različitih tekstova srednje dužine poznate tematike, koristeći jednojezični i dvojezični rječnik.

SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2 SJZ-2.2.3

Koristi osnovne gramatičke strukture i zakonitosti nakon pročitano g kratkog teksta poznate tematike.

B.9.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Diskutuje o sličnostima i različitostima obilježja, običaja i kulturnih znamenitosti vlastite zemlje i zemalja engleskog govornog područja na osnovu pročitano g teksta srednje dužine.

Analizira vrijednosti prijateljstva iz više perspektiva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano g teksta srednje dužine.

Primjenjuje u interakciji činjenice o državnim i vjerskim praznicima na osnovu pročitano g teksta i/ili multimedijalnog poticaja.

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, razvijajući pozitivan stav prema humanističkim, društvenim i etičkim vrijednostima.

Kreira vlastiti stav prema vlastitoj i drugim kulturama na osnovu pročitano g teksta srednje dužine.

SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2

B.9.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Prezentuje sadržaje srednje dužine poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi na osnovu pročitano teksta.

Tumači pojmove u različitim medijskim formatima kroz pročitani sadržaj srednje dužine.

Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima tokom i nakon čitanja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.9.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Prepričava kratke tekstove odgovarajućom intonacijom.

Koristi novi vokabular i složenije rečenice poznate tematike pri govoru na osnovu predloženog modela u realnom ili digitalnom okruženju.

Odgovara pravilno složenijom rečenicom na pitanja otvorenog tipa.

SJZ-3.1.1 SJZ-3.1.2

C.9.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na Engleskom jeziku.

Kreira razgovor srednje dužine prema utvrđenim smjernicama uz poticaj nastavnika.

Koristi obrasce komunikacije poznate tematike povezujući cjeline srednje dužine sa prethodno naučenim.

SJZ-3.2.1

C.9.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Primjenjuje ključne obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.

Povezuje ključne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.

Primjenjuje u relevantnom kontekstu osnovne kulturne sličnosti/različitosti u kratkom razgovoru.

SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2

C.9.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Prezentuje sadržaje srednje dužine poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi.

Tumači pojmove u različitim medijskim formatima.

Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.9.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše različite tekstove poznate tematike poštujući znakove interpunkcije, pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Koristi jednojezični i dvojezični rječnik prepoznavajući svrhu upotrebe pri pisanju.

SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2

D.9.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše različite vrste tekstova poznate tematike koristeći različite forme pri pisanju (formalni/neformalni e-mail, projekti, blogovi, osnovna forma eseja).

Koristi različite strategije i tehnike kreativnog i vođenog pisanja opisujući događaje i likove iz prošlosti.

SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1

D.9.3

Piše osvrt na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Piše različite sadržaje/tekstove koristeći osnovne činjenice i obilježja vlastite kulture i kulture zemalja engleskog govornog područja.

Primjenjuje obrasce uljudnog ophođenja pri pisanju sastava srednje dužine o sadašnjim, prošlim i budućim događajima i digitalnom okruženju.

Identifikuje likove i važne događaje u pročitanoj lektiri.

SJZ-4.2.3

D.9.4

Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

Tumači sadržaje iz lektire kritički promišljajući i povezujući ih sa svakodnevnim životom.

Piše kratak opis glavnih likova i kratak osvrt na važne događaje u pročitanoj djelu na osnovu ponuđenog modela i uz poticaj nastavnika.

SJZ-4.2.2

D.9.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Kreira sadržaje srednje dužine poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi (web stranica, blog).

SJZ-4.3.2

KLJUČNI SADRŽAJI

U 9. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (porodični odnosi i generacijski jaz, prijateljstvo, problemi mladih u savremenom svijetu i odrastanje), Obrazovanje (obrazovni sistem u BiH, poređenje obrazovnih sistema), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, zdrava ishrana i način života, bolesti savremenog doba, vrste sportova), Priroda i ekologija (ugrožene životinjske vrste i očuvanje okoliša, klimatske promjene), Nauka i tehnologija (grane nauke, izumi i poznati domaći i svjetski naučnici), Umjetnost (muzika, moda, film i književnost, likovna umjetnost), Medijska kultura (printani i digitalni mediji, društvene mreže), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja, putovanja, kupovina), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture i običaji zemalja svijeta, historijske ličnosti, praznici i legende), Moja domovina (kultura, običaji, poznate ličnosti, praznici i legende).

Funkcionalna upotreba jezičkih sadržaja podrazumijeva: predstavljanje sebe i drugih; imenovanje zdravstvenih problema; opisivanje karakternih osobina, prirodnog bogatstva, kulturno-historijskih spomenika, poznatih ličnosti i naučnih dostignuća; poređenje mjesta, modnih trendova, obrazovnih sistema; prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja i planiranje budućnosti; tumačenje obilježja kultura anglofonih zemalja te analiziranje navedenih sadržaja; leksičke strukture (afiksi, antonimi, homofoni i homografi, složenice, kolokacije i idiomi); gramatičke strukture (imenice i zamjenice, pridjevi i determinatori, brojevi, pomoćni, modalni, višestani i vezani glagoli, glagolska vremena (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, buduće vrijeme sa will, going to i Present Continuous), pasiv, used to, would, gerund i infinitiv, question tags, prilozi, prijedlozi, veznici i uzvici, ključni znakovi interpunkcije i veliko slovo, kondicionalne (nulti i prvi tip) i vremenske rečenice, te direktni i indirektni govor u sadašnjem vremenu).

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu, te ih je moguće i dalje proširivati, modernizovati i prilagođavati u praksi, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovim jezičkim razvojem i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Prilikom uvježbavanja i upotrebe leksičkih i gramatičkih struktura potrebno je poticati aktivni angažman učenika, aktivirati različite strategije učenja, stvoriti bogato okruženje u učionici (panoi, posteri, mape uma) i ponuditi širok spektar aktivnosti u kojima će učenik koristiti te jezičke i gramatičke strukture kako bi postale dio svakodnevnog izražavanja.

Na ovom nivou čenici postepeno usvajaju i proširuju leksičke strukture koje su prilagođene njihovom jezičkom i kognitivnom razvoju, vodeći računa o povezanosti sa drugim nastavnim predmetima. Gramatičke strukture učenici usvajaju prema modelu, odnosno uočavaju obrasce u okviru pročitnog ili slušanog teksta koje potom koriste u govoru i pisanju. Leksičke i gramatičke strukture se podučavaju u internoj ili međusobnoj kombinaciji, u zavisnosti od definisanih funkcija povezanih sa vještinama govora, slušanja, čitanja i pisanja. Preporučeni pristupi u realizaciji ishoda kroz ključne sadržaje, smjernice i korelaciju su: komunikacijski pristup, kooperativno učenje, projektno učenje i učenje utemeljeno na zadatku.

Preporuke za realizaciju lektire:

Kroz oblast čitanja, nastavnici i učenici u devetom razredu mogu izabrati adaptirane (CEFR A2+) savremene naslove kao i naslove svjetskih književnih klasika u izdanjima koja su dostupna nastavniku i učenicima u printanoj i/ili digitalnoj formi (Penguin Readers, Oxford Bookworms Library, Pearson Readers, Macmillan, Cambridge Readers i dr.). Izbor lektire prema procjeni nastavnika i interesovanju učenika doprinosi proširivanju vokabulara učenika, jačanju jezičkih struktura, obradi preporučenih tema, razvijanju kritičkog mišljenja, te razumijevanju sebe i drugih. Pored toga, rad na lektiri vodi ka realizaciji drugih aktivnosti kao što su školske predstave, kreativno pisanje, školski klub čitalaca, i uspostavljanje i online biblioteke učenika.

Preporučeni naslovi lektira za 9. razred su:

Little Women, Louisa May Alcott, Oxford Bookworms Library.

The Treasure of Monte Cristo, Alexandre Dumas, Macmillan Readers.

The Picture of Dorian Gray, Oscar Wilde, Pearson English Readers.

Changing Their Skies: Stories from Africa, Oxford Bookworms Library.

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (lektire i skraćena djela svjetskih klasika, npr. Oscar Wilde), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika), i tematikom sa predmetima Fizika (zaštita od buke - npr. efekti izlaganja glasnom zvuku na koncertima u okviru teme Slobodno vrijeme i zabava; tematski vokabular npr. electricity, magnetic field, sound, ultrasound, frequency, speed ili vokabular iz domene svemira), Biologija (ljudsko tijelo, genetički inženjering i biotehnologija), Hemija (voda, zagađenje), Geografija (život u BiH, prirodni resursi, okoliš), Historija (nauka, tehnologija, kultura savremenog doba), Matematika (računske operacije), Muzička kultura (pjesme i muzički žanrovi), Likovna kultura (ilustracije, djelo kao stimulus), Tjelesni i zdravstveni odgoj (sport i rekreacija, povrede, zdrava ishrana, plesovi kao umjetnost, konzumacija štetnih supstanci – pisani tekst na temu), Informatika (projekat, virtuelni svijet, reality program, igrice, istraživanje izvora, aplikacije i programi Kahoot, Quizlet, Padlet, Linoit itd.).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava Engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju Engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi Engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge Engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

Srednje obrazovanje – Gimnazija

► Srednje ► I.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 10

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.I.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Identifikuje ključne i specifične informacije u složenijim prilagođenim zvučnim zapisima standardnog govora poznate tematike.

Uočava različite stavove i mišljenja u slušanom tekstu koristeći osnovne strategije slušanja.

Povezuje kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života sa slušanim sadržajem radi lakšeg razumijevanja teksta.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.I.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Primjenjuje novi vokabular, složenije jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja teksta poznate tematike.

Razlikuje formalni od neformalnog standardnog govora pri slušanju teksta poznate tematike.

Razlikuje intonaciju i naglasak u najzastupljenijim varijantama standardnog jezika kada govornik govori polako i razgovjetno.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta poznate tematike.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.I.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Analizira interkulturalna iskustva u poznatom kontekstu i osnovna obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja/drugih kultura i vlastite kulture. Prepoznaje obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja teksta.

Prepoznaje predrasude i stereotipe prema drugim/drugačijima u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

Analizira engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.

[SJZ-1.3.1](#)

A.I.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira poruku slušanog teksta o drugome i drugačijem u medijima, koristeći informacijsko-komunikacijsku tehnologiju.

Istražuje ulogu medija, navodeći prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.I.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Identifikuje ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima poznate tematike (e-mail, brošure, novinski članci, turistički vodič i sl.).

Kritički rješava problemske situacije nakon pročitano g teksta.

Odgovara na različita složenija pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitano g teksta.

Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja jezika.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

B.I.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Koristi dvojezične ili jednojezične rječni u svrhu boljeg razumijevanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza tokom čitanja teksta.

Analizira značenja leksičkih i gramatičkih struktura i jezičkih zakonitosti u različitim tekstovima poznate tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

B.I.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Prepoznaje značaj učešća u društvenim aktivnostima na osnovu pročitano g teksta kroz prijateljstvo, saradnju, altruizam i empatiju.

Izražava kulturološku osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.

Izražava kritičko mišljenje o vlastitoj i drugim kulturama i identitetima na osnovu pročitano g teksta.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.I.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija te njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Tumači prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.I.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Koristi odgovarajući naglasak i intonaciju najzastupljenijih varijanti standardnog jezika.

Diskutuje o poznatim temama koristeći složenije jezičke strukture i svakodnevni vokabular.

Razlikuje formalni od neformalnog govora pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija.

Planira sadržaj govora prezentirajući osnovne elemente teksta.

Koristi leksičke i gramatičke strukture odgovarajući na pitanja otvorenog tipa.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.I.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi složenije strategije govora (*aktivno slušanje, parafraziranje, metakognitivne strategije itd.*), u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

[SJZ-3.2.1](#)

C.I.3

Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.

Rješava problemske situacije uvažavajući stavove sagovornika. Kritički preispituje svoje stavove i stavove drugih sagovornika.

[SJZ-3.2.1](#)

C.I.4

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Tumači interkulturalne razlike koristeći osnovne pozitivne norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Objašnjava osnovna i specifična obilježja različitih kultura i tradicija u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o važnim društvenim temama poznate tematike poštujući demokratske vrijednosti.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.I.5

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija prezentirajući njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu govora navodeći prednosti i nedostatke.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prezentiranja pouzdanih izvora.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.1.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše različite vrste vezanog teksta poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije.

Piše različite vrste vezanog teksta poznate tematike koristeći leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.

Koristi dvojezični ili jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Koriguje samostalno napisani tekst uz poticaj nastavnika.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.1.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije te izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (neformalno pismo/e-mail, pozivnica, motivaciono pismo, izvještaj, članak za školske novine) koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Koristi složenije strategije i tehnike kreativnog i kritičkog /argumentativnog načina pisanja različitih vrsta eseja.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.

Piše kritički osvrt na književno i filmsko stvaralaštvo poštujući svrhu i ciljnu publiku.

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.1.3

Piše osvrt na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći osnovne obrasce sporazumijevanja pri pisanju jednostavnijeg teksta.

Primjenjuje konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Izražava pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima.

[SJZ-4.2.3](#)

D.1.4

Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.

Piše sažetak o važnim događajima i glavnim osobinama likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje novi vokabular i jezičke strukture u okviru ponuđenih zadataka. Tumači sadržaje i teme iz izučavanog djela na osnovu ponuđenih pitanja povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.

Piše kraći argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt na temu zasnovanu na pročitanoj djelu.

[SJZ-4.2.2](#)

D.1.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kratke sastave o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihovog uticaja na društvo ili različite dobne skupine ljudi.
Piše kratke sastave tumačeći prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.
Piše vlastite tekstove služeći se digitalnim i medijskim alatima s ciljem vlastitog doprinosa u kreiranju društveno-odgovornog sadržaja.

[SJZ-4.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 1. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu odabrati teme kao što su: Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.), Obrazovanje (npr. nastavni predmeti, obrazovni sistemi, učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, hrana i zdrava ishrana, sportovii sl.), Priroda i ekologija (npr. životinjski svijet, klimatske promjene i sl.), Nauka i tehnologija (npr. nauka, izumi, naučnici i sl.), Umjetnost (npr. muzička, likovna umjetnost, moda, film, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, društvene mreže i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji, tradicija i životni stil, historijske ličnosti, praznici i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, složenice, kolokacije, idiomi, homofoni i homografi), gramatičke strukture i glagolske strukture (aktiv i pasiv): Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past), Future (be going to, will); modalni glagoli (obligation, prohibition and advice); used to; have something done; gerund i infinitiv; kondicionalne rečenice (nulti, prvi i drugi tip); direktni i indirektni govor (izjave i pitanja), pridjevi i prilozni i njihova komparacija; determinatori i veznici .

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste imenovanje ključnih sadržaja i njihovo razumijevanje, razumijevanje cjelovitog značenja kraćih tekstova (e-mailovi, članci, blogovi, brošure), značenja nepoznatih riječi i izraza iz konteksta, glavnih dijelova video, audio i medijskih sadržaja i obilježja kultura zemalja engleskog govornog područja. Funkcionalna upotreba jezika na nivou produkcije i primjene podrazumijeva predstavljanje, opisivanje, pričanje, parafraziranje i prezentiranje sadržaja; prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja, diskutovanje uz kraće i jednostavnije argumentiranje te izražavanje stavova; izvještavanje o prošlim i nedavnim iskustvima; vođenje razgovora o poznatoj tematici, pisanje teza, poruka, članaka i neformalnih e-mailova, kraćeg teksta i eseja.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave Engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju i postepeno usvajaju leksičke i gramatičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji prema procjeni nastavnika, a u korelaciji sa jezičkim vještinama u zavisnosti od definisanih funkcija. Učenici se podučavaju da uče prema modelu, odnosno da uočavaju obrasce, bilježe i analiziraju kombinacije gramatičkih struktura u okviru pročitanoog teksta ili odslušanog audio/video zapisa, a potom da ih u istoj formaciji primjenjuju u govoru i pisanju.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 1. razredu, nastavnik bira adaptirane naslove svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 4 (CEFR B1 nivo) u skladu sa interesovanjima i mogućnostima učenika te dostupnosti njihovih izdanja (Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers, Cambridge Readers i drugi). Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Preporučeni naslovi lektira za 1. razred:

Three Adventures of Sherlock Holmes, Arthur Conan Doyle, Pearson Readers

Pride and Prejudice, Jane Austen, Penguin Readers

The Diary of a Young Girl, Anne Frank, Pearson English Readers

Robinson Crusoe, Daniel Defoe, Macmillan Readers

Robin Hood, Stephen Colbourn, Macmillan Readers

Women Who Changed the World, Pearson English Readers

The Absolutely True Diary of Part-Time Indian, Sherman Alexie, adaptiran ili original

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 1. razredu podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče ili narativnog teksta, formalnog argumentativnog eseja i članka; lektire i skraćena djela svjetskih klasika, prezentacijske vještine); Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Likovna kultura (crtanje, ilustracija) i Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - prezentacija, e-mail, blog, članak, letak; tehnologija budućnosti). Pretpostavlja se i tematska povezanost izučavanih sadržaja sa predmetima Geografija (zemlje, narodi, klimatske promjene); Historija (praznici, vremenske epohe, narodi, tradicije i ličnosti); Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, biljni i životinjski svijet); Fizika (nauka, izumi; pojave u prirodi); Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana); Matematika (mjerne jedinice).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava Engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad) i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom te drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije, rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju Engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi Engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.II.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Razlikuje ključne i specifične informacije u složenijim prilagođenim zvučnim zapisima standardnog govora poznate i manje poznate tematike.

Koristi osnovne strategije slušanja s ciljem tumačenja različitih stavova i mišljenja u slušanom tekstu.

Samostalno povezuje kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života sa slušanim sadržajem radi lakšeg tumačenja teksta.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.II.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Tumači novi vokabular, složenije jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta.

Razlikuje formalni od neformalnog standardnog govora pri slušanju teksta manje poznate tematike.

Poredi uticaj intonacije i naglaska na poruku govornika u najzastupljenijim varijantama standardnog jezika.

Primjenjuje fonetske zakonitosti Engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta manje poznate tematike.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.II.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Analizira interkulturalna iskustva u poznatom kontekstu i njihovim uticajima na vlastite stavove o sebi i drugima/drugačijima.

Primjenjuje obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja.

Prepoznaje predrasude i stereotipe prema drugim/drugačijima u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

Analizira Engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.

[SJZ-1.3.1](#)

A.II.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira poruku slušanog teksta o drugome i drugačijem u medijima, koristeći informacijsko-komunikacijsku tehnologiju.

Istražuje ulogu medija, navodeći prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.II.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Razlikuje ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima poznate i manje poznate tematike (e-mail, brošure, novinski članci, turistički vodič).

Rješava problemske situacije tokom i nakon čitanja.

Odgovara na različite vrste pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitano g teksta.

Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

B.II.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Koristi jednojezične ili dvojezične rječnike u svrhu tumačenja nepoznatih riječi i fraza u različitim tekstovima poznate i manje poznate tematike.

Analizira značenje jezičkih struktura na osnovu konteksta u različitim tekstovima poznate i manje poznate tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Koristi leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u vježbama čitanja primjerenim uzrastu.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

B.II.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Tumači značaj učešća u društveno- korisnim aktivnostima na osnovu pročitano g teksta

Izražava kulturološku osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.

Uočava primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.

Formira kritičko mišljenje i stavove na osnovu pročitano g teksta u medijima (isječci iz novina ili časopisa, profesionalne publikacije i sl.).

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.II.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Tumači prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.II.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Prepoznaje uticaj intonacije i naglaska standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o poznatim i manje poznatim temama koristeći složenije i duže jezičke strukture i svakodnevni vokabular.

Primjenjuje neformalni i formalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u kontekstu svakodnevnog života.

Planira sadržaj govora prezentirajući osnovne elemente teksta.

Koristi leksičke i gramatičke strukture odgovarajući na pitanja otvorenog tipa.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.II.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi složenije strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Prevladava nesporazume u govoru uz poticaj nastavnika.

[SJZ-3.2.1](#)

C.II.3

Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.

Koristi složenije strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Prevladava nesporazume u govoru uz poticaj nastavnika.

Rješava problemske situacije u razgovoru o poznatim i manje poznatim temama uvažavajući stavove sagovornika.

Kritički preispituje vlastite i stavove drugih u razgovoru.

[SJZ-3.2.1](#)

C.II.4

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Tumači međukulturalne razlike koristeći složenije norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Tumači osnovna i specifična obilježja različitih kultura.

Razgovara o jednostavnim društvenim temama poznate i manje poznate tematike iskazujući pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.II.5

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija prezentirajući njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu govora tumačeći prednosti i nedostatke.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prezentiranja pouzdanih izvora.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.II.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše različite vrste vezanog teksta poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije.

Piše različite vrste vezanog teksta poznate i manje poznate tematike koristeći složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.

Koristi dvojezični ili jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Koriguje samostalno napisani tekst.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.II.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom te digitalnom okruženju.

Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (motivaciono pismo, formalno-neformalno pismo/e-mail, članak za časopis, izvještaj) koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Koristi složenije strategije i tehnike kreativnog i kritičkog /argumentativnog načina pisanja različitih vrsta eseja.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.

Piše kritički osvrt na književno i filmsko stvaralaštvo analizirajući ključne informacije poštujući svrhu i ciljnu publiku.

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.II.3

Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći složenije obrasce sporazumijevanja pri pisanju složenijeg teksta.

Tumači konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

[SJZ-4.2.3](#)

D.II.4

Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.

Piše sažetak o važnim događajima i detaljniji opis osobina likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje novi vokabular i jezičke strukture u okviru ponuđenih zadataka.

Tumači teme, motive i simbole iz izučavanog djela parafrazirajući relevantne sadržaje i povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.

Piše kraći argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt o temi zasnovanoj na pročitanoj djelu.

[SJZ-4.2.2](#)

D.II.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kratke sastave o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihovog uticaja na društvo ili različite dobne skupine ljudi.
Piše kratke sastave tumačeći prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.
Piše vlastite tekstove društveno-odgovornog sadržaja služeći se digitalnim i medijskim alatima.

[SJZ-4.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 2. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.), Obrazovanje (npr. nastavni predmeti, obrazovni sistemi, učenje i cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, hrana i zdrava ishrana, sportovi i rekreacija, um i mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. životinjski svijet; klimatske promjene i vremenske nepogode i sl.), Nauka i tehnologija (npr. grane nauke, izumi, naučnici i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura, moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji i uloga medija, društvene mreže i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji, tradicija, životni stil, historijske ličnosti, praznici i proslave i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi), gramatičke i glagolske strukture u aktivu i/ili pasivu: Simple (present, past, perfect), Continuous (present, past, perfect, future), Perfect (present, past) Perfect Continuous (present), Future (be going to, will, future perfect, Present Continuous and Present Simple for future); state and action verbs; modalni glagoli (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction-present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv; kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste imenovanje ključnih sadržaja; identifikovanje i razumijevanje govornikovog tona i stava prema temi, glavnih smjernica i dijelova kolumni i intervjuu u novinama, biltena, tehničkih informacija, radio i TV programa na standardnom jeziku izgovorenih jasno i polako; analiziranje medijskih sadržaja te analiziranje kultura engleskog govornog područja i poređenje s vlastitom kulturom. Funkcionalna upotreba jezika na nivou produkcije i primjene podrazumijeva slaganje i neslaganje na uljudan način, prenošenje informacija i diskutovanje o poznatim temama; opisivanje emocija i reakcija, događaja i doživljaja; parafraziranje kraće napisanih pasusa koristeći izvorne riječi iz teksta; pričanje i prezentiranje radnje filma ili knjige, likova i njihovih odnosa; pisanje jednostavnog vezanog teksta na različite teme, neformalnog pisma ili e-maila, te eseja, formalnog pisma ili e-maila; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave Engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju i postepeno usvajaju leksičke i gramatičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definiranih funkcija i u korelaciji su sa jezičkim vještinama. Učenici se podučavaju da uče prema modelu, odnosno da uočavaju obrasce, bilježe i analiziraju kombinacije gramatičkih struktura u okviru pročitaneog teksta ili odslušanog audio/video zapisa, a potom da ih u istoj formaciji primjenjuju u govoru i pisanju.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 2. razredu, nastavnik bira adaptirane naslove svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 5 (CEFR B1+ nivo), a u skladu sa interesovanjima i mogućnostima učenika te dostupnosti njihovih izdanja (Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers, Cambridge Readers i drugi). Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Preporučeni naslovi lektira za 2. razred:

Hamlet, William Shakespeare, Macmillan Readers

More Tales from Shakespeare, Charles and Mary Lamb, Pearson English Readers

Wuthering Heights, Emily Bronte, Penguin Readers

The Heart of Darkness, Joseph Conrad, Pearson English Readers

British and American Short Stories, Pearson English Readers

Cold Mountain, Charles Frazier, Pearson English Readers

Taste and Other Tales, Roald Dahl, Pearson English Readers

World Folktales, Retold by Kathy Burke, Penguin Readers

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 2. razredu podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (priča, narativni tekst, formalni argumentativni esej i članak; lektire i skraćena djela svjetskih klasika, prezentacija), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Muzička kultura (pjesme, muzički žanrovi) i Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, post, prezentacija, e-mail, blog, članak za web stranicu, letak, digitalni izvori). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, migracije, country life/city life; zaštita životne sredine), Historija (društvo, grad, selo, vremenske epohe, narodi, tradicije i ličnosti), Biologija (biljni svijet, uzročnici bolesti), Fizika (nauka, izumi; pojave u prirodi, efekat staklene bašte) i Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, fair-play).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija - kompetencijski pristup:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava Engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo te osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju Engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi Engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.III.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Analizira ključne i specifične informacije složenog prilagođenog teksta standardnog govora o različitim konkretnim temama.

Koristi složenije strategije slušanja pri samostalnoj analizi različitih stavova i mišljenja u složenijem slušanom tekstu.

Koristi kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života radi samostalnog planiranja novih sadržaja na osnovu slušanog teksta.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.III.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Analizira novi vokabular, složene jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta.

Analizira formalni i neformalni (ne)standardni govor pri slušanju teksta konkretne tematike.

Poredi uticaj intonacije i naglaska na poruku govornika u najzastupljenijim varijantama (ne)standardnog jezika.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta konkretne tematike.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.III.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Povezuje različite kulturološke elemente, stvarajući nove koherentne stavove o vlastitoj i drugim kulturama.

Preispituje složenost vlastite kulture i drugih kultura i njihove sastavne dijelove tokom i nakon slušanja.

Prepoznaje predrasude i stereotipe prema drugim / drugačijima u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

Analizira Engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.

[SJZ-1.3.1](#)

A.III.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Samostalno rješava problemske situacije tokom i/ili nakon slušanog teksta u medijima uz podršku informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Istražuje ulogu medija, analizirajući prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.III.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Analizira ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima konkretne tematike (tekstovi, novinski članci, brošure i sl.).

Kreira vlastite zaključke na osnovu analize teksta konkretne tematike.

Odgovara na različite vrste pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitano g teksta.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja.

B.III.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Koristi jednojezične rječnike u svrhu tumačenja novih riječi i izraza.

Analizira značenje složenijih jezičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima konkretne tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Primjenjuje složenije leksičke i gramatičke strukture te zakonitosti iz tekstova konkretne tematike.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

B.III.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Analizira značaj učešća u društveno-korisnim aktivnostima na osnovu pročitano g teksta.

Izražava kulturološku osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.

Tumači primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti. Izražava kritičko mišljenje i stavove na osnovu pročitano g teksta u medijima (isječci iz novina ili časopisa, profesionalne publikacije i sl.).

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.III.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarno g života.

Kritički analizira poruke reklamnih sadržaja u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija navodeći njihove pozitivne i negativne uticaje na publiku.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.III.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Razlikuje uticaj naglaska i intonacije (ne)standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o konkretnim temama koristeći složene jezičke strukture i vokabular.

Koristi formalni i neformalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u konkretnim poznatim temama.

Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu u planiranom (prepričavanje, prezentiranje, izvještavanje) i neplaniranom govoru.

Primjenjuje složene jezičke i leksičke strukture u odgovorima na otvorena pitanja.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.III.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi složene strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Postavlja pitanja nastavniku za dodatna pojašnjenja prevladavajući nesporazume i nejasnoće.

[SJZ-3.2.1](#)

C.III.3

Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.

Rješava različite problemske situacije u konkretnim temama uvažavajući stavove sagovornika.

Kritički analizira vlastito mišljenje te mišljenje i stavove drugih.

[SJZ-3.2.1](#)

C.III.4

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Tumači međukulturalne razlike i različite norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Analizira različita obilježja i tradiciju drugih kultura u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o složenijim društvenim temama uz poštivanje demokratskih vrijednosti.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

<p>C.III.5</p> <p>Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.</p>	<p>Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu prezentirajući primjere iz stvarnog života.</p> <p>Kritički analizira poruke reklamnih sadržaja u medijima i njihove pozitivne i negativne uticaje na publiku.</p> <p>Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih sadržaja te razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.</p>
<p>D</p> <p>Pisanje i pismeno sporazumijevanje</p>	
<p>D.III.1</p> <p>Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</p>	<p>Piše složenije vrste vezanog teksta poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije.</p> <p>Piše različite vrste vezanog teksta konkretne tematike koristeći složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.</p> <p>Koristi jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.</p> <p>Koriguje samostalno napisani tekst.</p>
<p>SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2</p>	
<p>D.III.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p>	<p>Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (CV, motivaciono pismo, neformalno/formalno pismo/e-mail, članak za časopis, izvještaj, letak) koristeći informacijsko –komunikacijsketehnologije.</p> <p>Primjenjuje složenije strategije i tehnike kreativnog i kritičkog/argumentativnog načina pisanja različitih vrsta eseja.</p> <p>Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.</p> <p>Piše kritički osvrt na književno stvaralaštvo analizirajući ključne i specifične informacije i poštujući svrhu i ciljnu publiku.</p>
<p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	
<p>D.III.3</p> <p>Piše osvrt na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p>	<p>Analizira povezanost jezika i kulture koristeći složenije obrasce sporazumijevanja u pisanju dužeg i složenijeg teksta.</p> <p>Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.</p>
<p>SJZ-4.2.3</p>	

D.III.4

Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.

Piše sažetak o važnim događajima i detaljni opis osobina likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje vokabular i jezičke strukture analizirajući stavove autora i glavnu poruku djela.

Analizira teme, motive i simbole iz izučavanog djela parafrizirajući relevantne sadržaje i povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.

Piše duži esej o temi zasnovanoj na pročitanoj djelu izražavajući svoje kritičko mišljenje i vlastiti doživljaj u kontekstu djela i svakodnevnog života.

[SJZ-4.2.2](#)

D.III.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kritički osvrt na ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Piše kritički osvrt na poruke i tehnike pisanja reklamnih sadržaja u različitim medijima i njihov uticaj na publiku.

Piše vlastite tekstove i društveno-odgovorne sadržaje.

[SJZ-4.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 3. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. porodični odnosi, rodne razlike i stereotipi; prava, obaveze i odgovornost, novac i konzumerizam, globalizacija i sl.), Obrazovanje (npr. karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, bolesti, ishrana, sportovi i rekreacija, mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. etičke dileme: uticaj čovjeka na klimatske promjene ili životinjski svijet), Nauka i tehnologija (npr. otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, pouzdani i nepouzdan izvori, reference i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. hobi i interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture i životni stil zemalja svijeta, ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji i životni stil, ličnosti, praznici i proslave, obrazovanje i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi); gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past, future), Perfect Continuous (present, past, future), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction- present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedične rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i priloz, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste imenovanje ključnih sadržaja usko vezanih za preporučene teme; razumijevanje glavnih dijelova dužih i složenijih tekstova, kolumni i intervjua u novinama, radio i TV programa o konkretnim i apstraktnim temama na standardnom jeziku uz bučno okruženje, govornikovog tona i stava; analiziranje značenja kompleksnijih nepoznatih riječi i izraza iz konteksta; analiziranje medijskih sadržaja, kultura zemalja svijeta te poređenje s vlastitom kulturom. Produkcija i primjena jezika podrazumijevaju opisivanje; prenošenje informacija; slaganje i neslaganje na uljudan način; parafraziranje dužih i složenijih sadržaja, pričanje i prezentiranje; diskutovanje; vođenje dužeg samostalnog razgovora uz povremene kraće pauze i ispravljanje grešaka koje su dovele do nesporazuma u komunikaciji, izvještavanje; pisanje formalnih i neformalnih e-mailova, pisama žalbe i namjere, CV-ja, eseja, recenzija; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave Engleskog jezika u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontekstu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definisanih funkcija u korelaciji sa jezičkim vještinama. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 3. razredu, nastavnik bira adaptirane naslove svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 5-6 (CEFR B1+, B2) izdavača Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers i drugih. Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 5 u prvom polugodištu i na nivou 6 u drugom polugodištu, a u skladu sa interesovanjima učenika i njihovim mogućnostima te dostupnosti izdanja. Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Preporučeni naslovi lektira za 3. razred:

Slumdog Millionaire, Vikas Swarup, Macmillan Readers, level 5

A Tale of Two Cities, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 5

On the Road, Jack Kerouac, Pearson English Readers, level 5

The Great Gatsby, F. Scott Fitzgerald, Macmillan Readers, level 5

Great Expectations, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 6

Dear Martin, Nic Stone, Penguin Readers, level 6 ili original

Macbeth, William Shakespeare, Macmillan Readers, level 6

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetna korelacija:

Horizontalno umrežavanje u 3. razredu podrazumijeva složenije audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče, formalnog eseja i članka; lektira, prezentacija), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – video reportaža, vijest, intervju, trailer, promocija; zaštita) i Latinski jezik (leksika). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, globalizacija, multinacionalne kompanije, tehnološki razvoj), Historija (otkrivanje svijeta, otkrića i napredak, kolonizacija, globalizacija, industrijalizacija, borba za ljudska prava, kulture), Biologija (anatomija čovjeka, bolesti i prevencija), Fizika (nauka, izumi u polju električne energije; pojave u prirodi), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, značaj tjelovježbe), Matematika (matematički geniji; problemski zadaci i izumi), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika, razvoj ličnosti i identitet), Demokracija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme, identitet, obrazovanje; globalizacija; medijska kultura; kritičko mišljenje, argumentacija, zaključak, dokaz - eseji).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta, sociokulturnim i interkulturalnim normama te pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimulira se saradnja, timski rad, liderstvo i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju Engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi Engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.IV.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Analizira ključne i specifične informacije složenog teksta (ne)standardnog govora o različitim, konkretnim i apstraktnim temama iz svih sfera života.

Koristi složenije strategije slušanja pri samostalnoj analizi različitih stavova i mišljenja u slušanom tekstu (ne)standardnog govora.

Koristi kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života radi samostalnog planiranja novih sadržaja na osnovu slušanog teksta.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.IV.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Primjenjuje novi vokabular, složene jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta.

Analizira formalni i neformalni (ne)standardni govor slušanog teksta iz svih sfera života.

Poredi uticaj intonacije i naglaska na poruku govornika u najzastupljenijim varijantama (ne)standardnog jezika.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta iz svih sfera života.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.IV.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Preispituje uticaj interkulturalnih iskustava u slušanom tekstu na oblikovanje vlastitih uvjerenja i stavova.

Preispituje komunikacijske obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja.

Istražuje predrasude, stereotipe i diskriminaciju drugih/drugačijih u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

Analizira engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.

[SJZ-1.3.1](#)

A.IV.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Samostalno rješava problemske situacije i pitanja nakon slušanog teksta u medijima.

Istražuje ulogu medija, analizirajući prednosti / nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.IV.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Analizira ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima konkretne i apstraktne tematike (tekstovi, novinski članci, brošure i sl.).

Kreira vlastite zaključke na osnovu analize teksta konkretne i apstraktne tematike.

Odgovara na različita složena pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitano g teksta.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja.

B.IV.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Koristi jednojezični rječnik u svrhu analize novih riječi i izraza.

Analizira značenje složenih jezičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima konkretne i apstraktne tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Primjenjuje složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u vježbama čitanja primjerenim uzrastu.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#)

[SJZ-2.2.3](#)

B.IV.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Analizira značaj učešća u društveno-korisnim aktivnostima na osnovu pročitano g teksta.

Izražava kulturološku osviještenost čitanjem tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.

Analizira primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.

Formira kritičko mišljenje i stavove na osnovu pročitano g teksta u medijima (isječci iz novina ili časopisa, profesionalne publikacije i sl.).

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.IV.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Kritički analizira poruke reklamnih sadržaja i njihov uticaj u kontekstu medija i informacijsko – komunikacijskih tehnologija.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.IV.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Primjenjuje naglasak i intonaciju (ne)standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o konkretnim i apstraktnim temama koristeći složene jezičke strukture i vokabular.

Analizira formalni i neformalni govor u konkretnim i apstraktnim temama.

Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu u planiranom (prepričavanje, izvještavanje i prezentiranje) i neplaniranom govoru.

Odgovara na različita pitanja koristeći složene leksičke i gramatičke strukture.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.IV.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi složenije strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Pita za dodatna pojašnjenja prevladavajući nesporazume.

[SJZ-3.2.1](#)

C.IV.3

Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.

Rješava problemske situacije u razgovoru o konkretnim i apstraktnim temama, uvažavajući stavove sagovornika.

Kritički analizira svoje i stavove drugih sagovornika.

[SJZ-3.2.1](#)

C.IV.4

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Analizira međukulturalne razlike koristeći različite norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Analizira različita obilježja drugih kultura i tradicija u interakciji sa drugima izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o složenim društvenim temama uz poštivanje demokratskih vrijednosti.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

<p>C.IV.5</p> <p>Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.</p>	<p>Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu prezentujući primjere iz stvarnog života.</p> <p>Kritički analizira poruke reklamnih sadržaja i njihov uticaj u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.</p> <p>Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih izvora, sadržaja i razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.</p>
<p>D</p> <p>Pisanje i pismeno sporazumijevanje</p>	
<p>D.IV.1</p> <p>Piše različite vrste tekstova uz upotrebu rječnika i usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</p>	<p>Piše složenije vrste vezanog teksta poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije.</p> <p>Piše različite vrste vezanog teksta konkretne i apstraktne tematike koristeći složene leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.</p> <p>Koristi jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.</p> <p>Koriguje samostalno napisani tekst.</p>
<p>SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2</p>	
<p>D.IV.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p>	<p>Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (CV, motivaciono pismo, formalno -neformalno pismo/e-mail, izvještaj, brošure). Koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.</p> <p>Primjenjuje složene strategije i tehnike kreativnog i kritičkog/argumentativnog načina pisanja eseja.</p> <p>Koristi informacijsko –komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.</p> <p>Piše kritički osvrt na književno i filmsko stvaralaštvo poštujući svrhu i ciljnu publiku.</p>
<p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	
<p>D.IV.3</p> <p>Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p>	<p>Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći složenije obrasce sporazumijevanja u pisanju složenog teksta.</p> <p>Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju, uvažavajući drugog i drugačijeg.</p>
<p>SJZ-4.2.3</p>	

<p>D.IV.4</p> <p>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</p>	<p>Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.</p> <p>Piše sažetak o važnim događajima i detaljni opis osobina likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.</p> <p>Istražuje vokabular i jezičke strukture analizirajući stavove autora i glavnu poruku djela.</p> <p>Analizira teme, motive i simbole iz izučavanog djela parafrazirajući relevantne sadržaje iz djela povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.</p> <p>Piše duži argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt o temi zasnovanu na pročitanoj djelu.</p>
<p>SJZ-4.2.2</p>	
<p>D.IV.5</p> <p>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</p>	<p>Piše kritički osvrt na ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.</p> <p>Piše kritički osvrt na poruke i tehnike pisanja reklamnih sadržaja i njihov uticaj na publiku u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.</p> <p>Piše vlastite tekstove i društveno-odgovorne sadržaje.</p>
<p>SJZ-4.3.2</p>	

KLJUČNI SADRŽAJI

U 4. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. identitet i lični razvoj, porodični odnosi, prijateljstvo, interkulturalni odnosi, rodne razlike i stereotipi; novac i konzumerizam, globalizacija, Evropska unija), Obrazovanje (karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, bolesti, zdrava ishrana, sportovi i rekreacija, um i mentalno zdravlje), Priroda i ekologija (etičke dileme: ljudi i životinje, klimatske promjene, recikliranje), Nauka i tehnologija (otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti, tehnologija kroz vijekove), Umjetnost (muzika, art, film, arhitektura, moda, i književnost), Medijska kultura (televizija, mediji, društvene mreže, uloga medija, (ne)pouzdanost izvori i reference), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja; putovanja), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti) i Moja domovina (kultura, običaji, praznici i sl.)

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi), gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past, future), Perfect Continuous (present, past, future), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction- present and past); used to/would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish/if only; providing/provided that; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedične rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe, ostale strukture indirektnog govora), upitne riječi, pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste razumijevanje glavne ideje složenih izvještaja, savremenih tekstova o aktuelnim temama na standardnom jeziku, talk show, drame ili razumljivih dokumentaraca na standardnom jeziku; složenog govora o konkretnim i apstraktnim temama širokog spektra idiomatskih izraza i kolokacija, detaljno razumijevanje tekstova koji su u spektru interesovanja učenika. Produkcija i primjena jezika podrazumijeva praćenje predavanja ili razgovora poznate i jasno strukturirane tematike, jasnih smjernica diskusije na standardnom dijalektu te predavanja ili razgovora unutar poznatih tema; izražavanje mišljenja jasno i precizno; slaganje i neslaganje na uljudan način; visok nivo preciznosti u komunikaciji; ispravljanje grešaka ako su dovele do nesporazuma; izdvajanje informacije iz visokospecijaliziranih tekstova; učestvovanje u proširenom razgovoru o skoro svim općim temama; produkcija jasnog i dobro konstruisanog govora; iznošenje pripremljenog intervjua; konstruisanje lanca razumnih argumenata; diskutovanje o temi u formatu eseja ili formalnog pisma navodeći razloge za i protiv ili iznoseći svoje mišljenje o određenoj temi; opisivanje događaja i doživljaja u vezanom tekstu; pisanje formalnog pisma, e-maila ili aplikacije za posao; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja pisanja, ilustracije i sl.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave Engleskog jezika u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontekstu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definiranih funkcija i u korelaciji su sa vještinama govora, slušanja, čitanja i pisanja. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 4. razredu, preporučuju se adaptirani naslovi svjetskih književnih klasika na nivou 6 (CEFR B1+-B2+, Prilog 3) izdavača Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers i drugih. Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 6, prema vlastitoj procjeni i interesovanjima učenika te dostupnosti i mogućnostima. U 4. razredu preporučuje se i čitanje književnih djela u originalnom izdanju.

Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, recenzija i poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti (igranje predstave, oslikavanje naslovne strane, lika ili scene iz knjige, pisanje teksta u digitalnom formatu i sl.)

Preporučeni naslovi lektira za 4. razred:

Great Expectations, Charles Dickens, Paerson English Readers, level 6

The Hate You Give, Angie Thomas, Penguin Readers, level 6 ili original.

Macbeth, William Shakespeare, Macmillan Readers, level 6

Animal Farm, George Orwel, Pearson English readers, level 6 ili original.

Lord of the Flies, William Golding, original

To Kill a Mocking Bird, Harper Lee, original

Perrine's Story and Structure, Thomas R. Arp, Greg Johnson, nekoliko izdanja.

100 years of the Best American Short Stories, Lorrie Moore; Houghton Mifflin Harcourt, original

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 4. razredu podrazumijeva složene audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče ili narativnog teksta, formalnog argumentativnog eseja i članka; lektira i skraćena djela svjetskih klasika; prezentacijske vještine), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, mjere zaštite; prezentacija, e-mail, blog, članak, pismo namjere, CV, poster za učionicu, book cover, projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – videoreportaža, vijest, intervju, trailer, promocija;) i Latinski jezik (leksika). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (BiH, moja domovina, kulturna baština, reklamiranje turističkih atrakcija), Historija (narodi, tradicije, propaganda, masovni mediji i masovna kultura, ličnosti XX vijeka, nauka i umjetnost), Biologija (ekologija i zaštita okoline, genetičko inženjerstvo, kloniranje – moralne dileme), Fizika (nauka, izumi; prednosti i opasnosti razvoja nuklearne fizike – esej, diskusija), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije; zdrava ishrana; tematski vokabular za penjanje; etika u sportu), Matematika (matematički umovi; problemski zadaci), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika; razvoj ličnosti i identitet; mentalno zdravlje), Demokratija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme; obrazovanje i obrazovni sistemi; medijska kultura; kritički osvrt na uticaj društvenih mreža, medija i tehnologije na razvoj ličnosti i životni stil, dijalog, monolog).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup:

Savremena nastava Engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na Engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava Engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta, sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju Engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi Engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno, uzimajući u obzir više perspektiva. Razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.III.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Predviđa odgovore prije slušanja složenih i proširenih slušanih tekstova konkretnih i apstraktnih tema.

Analizira ključne i specifične informacije složenog prilagođenog teksta standardnog govora o različitim konkretnim temama.

Koristi složenije strategije slušanja pri samostalnoj analizi različitih stavova i mišljenja u složenijem slušanom tekstu.

Koristi kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života radi samostalnog planiranja novih sadržaja na osnovu slušanog teksta.

Analizira složenije slušane tekstove i načine na koji su prenesene informacije, ideje, pitanja i teme te njihov uticaj na slušatelja/ čitatelja.

Prepoznaje govornikov stav u proširenim slušanim tekstovima konkretne i apstraktne teme.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.2.1](#)

A.III.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Analizira novi vokabular, složene jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta.

Analizira formalni i neformalni (ne)standardni govor pri slušanju teksta konkretne tematike.

Poredi uticaj intonacije i naglaska na poruku govornika u najzastupljenijim varijantama (ne)standardnog jezika.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta konkretne tematike.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.III.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Povezuje različite kulturološke elemente, stvarajući nove koherentne stavove o vlastitoj i drugim kulturama.

Preispituje složenost vlastite kulture i drugih kultura i njihove sastavne dijelove tokom i nakon slušanja.

Prepoznaje predrasude i stereotipe prema drugim / drugačijima u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

[SJZ-1.3.1](#)

<p>A.III.4</p> <p>Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.</p>	<p>Analizira engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.</p> <p>Samostalno rješava problemske situacije tokom i / ili nakon slušanog teksta u medijima uz podršku informacijsko-komunikacijske tehnologije.</p> <p>Istražuje ulogu medija, analizirajući prednosti / nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.</p> <p>Analizira tekstove iz digitalnih medija, uključujući složene tekstove iobjašnjavajući otvorene i implicirane poruke koje se prenose u istim.</p> <p>Analizira svrhu, tj. koliko su učinkovite informacije, ideje, teme, pitanja i mišljenja iznesene u medijskim tekstovima, uključujući sve složeniije tekstove.</p>
<p>SJZ-1.3.2</p>	
<p>B</p> <p>Čitanje i razumijevanje pročitanoog sadržaja</p>	
<p>B.III.1</p> <p>Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.</p>	<p>Analizira ključne i specifične informacije u različitim složenijim i izvornim tekstovima konkretne tematike (tekstovi, novinskičlanci, brošure, oglasi, odlomci iz lektira i sl.).</p> <p>Primjenjuje različite tehnike i strategije čitanja (skimming i scanning) različitih vrsta tekstova i digitalnih sadržaja.</p> <p>Donosi vlastite zaključke na osnovu analize teksta konkretne tematike.</p> <p>Primjenjuje različite strategije odgovaranja na različita pitanja nakon pročitanoog teksta.</p> <p>Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitanoog teksta.</p> <p>Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja.</p> <p>Analizira načine na koje pisci i autori teksta koriste elemente i stilove pisanja za prenošenje značenja.</p>
<p>SJZ-2.1.1 SJZ-2.1.2</p>	
<p>B.III.2</p> <p>Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.</p>	<p>Koristi jednojezične rječnike u svrhu tumačenja novih riječi i izraza.</p> <p>Analizira značenje složenih jezičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima konkretne tematike.</p> <p>Čita uz tačnu intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.</p> <p>Primjenjuje složene leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti iz tekstova konkretne tematike kroz sažimanje paragrafa i kreiranje novih riječi.</p>
<p>SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2 SJZ-2.2.3</p>	<p>Razlikuje vrste, elemente i stilove različitih tekstualnih sadržaja.</p>

<p>B.III.3</p> <p>Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.</p>	<p>Tumači značaj učešća u društveno-korisnim aktivnostima na osnovu pročitano­g teksta.</p> <p>Izražava kulturološku osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.</p> <p>Tumači primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.</p> <p>Primjenjuje vještine kritičkog mišljenja i stavova na osnovu pročitano­g teksta u medijima (isječci iz novina ili časopisa, profesionalne publikacije i sl.) i lektirama.</p> <p>Razlikuje činjenice od mišljenja na osnovu pročitano­g teksta.</p>
<p>SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2</p>	
<p>B.III.4</p> <p>Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.</p>	<p>Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.</p> <p>Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih (npr. "edu." domene) od nepouzdatih izvora i sadržaja (Wikipedia, neformalni blog i sl.), vijesti od propagande, medijske manipulacije i sl.</p> <p>Kritički analizira poruke reklamnih, digitalnih tekstova i sadržaja u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija razvrstavajući informacije koje imaju pozitivan i negativan uticaj na čitalačku publiku.</p>
<p>C</p> <p>Govor i usmena komunikacija</p>	
<p>C.III.1</p> <p>Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.</p>	<p>Razlikuje uticaj naglaska i intonacije (ne)standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.</p> <p>Diskutuje o općim i složenijim temama koristeći složene jezičke strukture i vokabular.</p> <p>Upotrebljava formalni i neformalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u općim i nepoznatim temama.</p> <p>Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu u planiranom (prepričavanje, prezentiranje, izvještavanje) i neplaniranom govoru.</p>
<p>SJZ-3.1.1 SJZ-3.1.2</p>	
	<p>Diskutuje o nepoznatim i poznatim temama uspoređujući fotografije i tekstove, izražavajući različita mišljenja, slaganja i neslaganja.</p>

<p>C.III.2</p> <p>Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.</p>	<p>Koristi složene strategije govora komunicirajući na jasan, koherentan način, koristeći prikladnu strukturu i stil za adekvatnu svrhu i ciljnu publiku (npr. odvaja bitne od manje bitnih informacije iz audio i pisanog teksta za jačanje argumenata, govori uz ispravan redoslijed misli i prijelaza između njih).</p> <p>Postavlja pitanja vršnjacima i nastavniku za dodatna pojašnjenja prevladavajući nesporazume i nejasnoće.</p> <p>Prilagođava govorne strategije odgovarajućoj namjeni, situaciji i ciljnoj publici, pokazujući razumijevanje za kulturološke razlike</p> <p>Primjenjuje neverbalnu komunikaciju, ističući važnost govora tijela u interakciji sa drugima.</p>
<p>SJZ-3.2.1</p>	
<p>C.III.3</p> <p>Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.</p>	<p>Rješava problemske situacije u općim i nepoznatim temama uvažavajući stavove sagovornika kroz učinkovito, proaktivno i asertivno komuniciranje uz aktivno slušanje.</p> <p>Izražava vlastito mišljenje analizirajući stavove drugih, poštujući komunikacijske strategije kroz diskusije, debate, grupni rad, prezentacije, uvjerljivo govorenje itd.</p> <p>Zastupa i argumentovano podupire svoja mišljenja i stavove nakon pročitanoog ili slušanog tekstualnog sadržaja u komunikaciji sa drugima.</p> <p>Učinkovito koristi razna audio-vizualna pomagala prilikom usmenih izlaganja (npr. izraditi prezentaciju pomoću softvera za prezentaciju, za isticanje ključnih tema govora; izrada sažetka brošure kao materijala koji prati usmeno izlaganje).</p> <p>Povezuje pročitani ili slušani sadržaj na engleskom jeziku sa ranije obrađenim tekstovima iz različitih grupa predmeta (društvene i prirodne nauke, umjetnost, kultura, sport i sl) s ciljem argumentovanog podupiranja vlastitog stava.</p>
<p>SJZ-3.2.1</p>	
<p>C.III.4</p> <p>Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.</p>	<p>Tumači međukulturalne razlike i različite norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.</p> <p>Analizira različita obilježja i tradiciju drugih kultura u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotipe.</p> <p>Razgovara o općim i nepoznatim društvenim temama uz poštovanje demokratkih vrijednosti.</p> <p>Analizira strategije prevođenja pisanih ili slušanih sadržaja sa engleskog na maternji jezik i obratno.</p>
<p>SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2</p>	

C.III.5

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu prezentirajući primjere iz stvarnog života.

Kritički analizira poruke digitalnih sadržaja u medijima i njihove pozitivne i negativne uticaje na publiku.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih sadržaja i razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.

Interpretira složenije medijske tekstove, prepoznavajući implicirane i direktne poruke (ironija, satira, politička korektnost i sl.)

Istražuje kako se kreiraju medijski tekstovi, tako da odgovaraju određenim svrhama i ciljnoj publici (npr. regionalnoj, kulturološkoj, ili socio-ekonomskoj grupi).

Primjenjuje vještine govorenja pred publikom i inovativnog komuniciranja kroz korištenje i interpretiranje različitih vizualnih sadržaja i grafikona.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.III.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše složenije vrste vezanog teksta opće i konkretne tematike poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije, koristeći složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.

Koristi jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Prevodi pisani ili slušani sadržaj sa engleskog na maternji jezik i obratno.

Prepoznaje odgovarajuće stilske figure i deskriptivne izraze na kreativan i maštovit način, kako bi svoje pisanje učinio/la jasnim, živopisnim i zanimljivim za ciljnu publiku.

Koristi različite vrste rečeničnih struktura u različite svrhe uz upotrebu logičkih prijelaza između ideja.

Koriguje i samostalno ocjenjuje svoj rad i rad svojih vršnjaka kroz konstruktivnu povratnu informaciju, primjenjujući pravopisne konvencije, interpunkciju i gramatiku na primjeren i učinkovit način.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

<p>D.III.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p>	<p>Organizuje glavne ideje podupirući ih odgovarajućim primjerima na strukturiran način, ovisno o vrsti pisanog teksta uz upotrebu različitih rečeničnih veznika i poveznica koje izražavaju suprotnost, nabranje, proširivanje ideje, zaključivanje, davanje primjera itd.</p> <p>Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (CV, motivaciono pismo, neformalno/formalno pismo/e-mail, esej, članak za časopis, izvještaj, letak, blog, filmska kritika, formular, molba, istraživački i seminarski rad i sl) koristeći informacijsko –komunikacijsketehnologije.</p> <p>Piše tačan opis grafičkog prikaza podataka uspoređujući različite vrste trendova i promjena na istim, selektujući najvažnije informacije.</p> <p>Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.</p> <p>Piše kritički osvrt na književno stvaralaštvo analizirajući ključne i specifične informacije i poštujući svrhu i ciljnu publiku.</p>
<p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	
<p>D.III.3</p> <p>Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p>	<p>Analizira povezanost jezika i kulture koristeći složenije obrasce sporazumijevanja u pisanju dužeg i složenijeg teksta.</p> <p>Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.</p>
<p>SJZ-4.2.3</p>	
<p>D.III.4</p> <p>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</p>	<p>Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.</p> <p>Piše sažetak o važnim događajima i detaljni opis osobina likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.</p> <p>Istražuje vokabular i jezičke strukture analizirajući stavove autora i glavnu poruku djela.</p> <p>Analizira teme, motive i simbole iz izučavanog djela parafrazirajući relevantne sadržaje i povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom i drugim pročitanim djelima i tekstovima i filmskim adaptacijama istih.</p> <p>Piše duži esej na temu zasnovanu na pročitanoj djelu izražavajući svoje kritičko mišljenje i vlastiti doživljaj u kontekstu djela i svakodnevnog života.</p>
<p>SJZ-4.2.2</p>	

D.III.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kritički osvrt na ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Piše kritički osvrt na poruke i tehnike pisanja reklamnih sadržaja u različitim medijima i njihov uticaj na publiku.

Piše vlastite tekstove i društveno-odgovorne sadržaje.

Piše medijske tekstove, uključujući složenije tekstove, za razne namjene i publiku, koristeći odgovarajuće jezičke konvencije i tehnike.

[SJZ-4.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 3. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. porodični odnosi, rodne razlike i stereotipi; prava, obaveze i odgovornost, novac i konzumerizam, globalizacija i sl.), Obrazovanje (npr. karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, bolesti, ishrana, sportovi i rekreacija, mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. etičke dileme: uticaj čovjeka na klimatske promjene ili životinjski svijet), Nauka i tehnologija (npr. otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, pouzdani i nepouzđani izvori, reference i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. hobi i interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture i životni stil zemalja svijeta, ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji i životni stil, ličnosti, praznici i proslave, obrazovanje i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi); gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past, future), Perfect Continuous (present, past, future), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction- present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedične rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste imenovanje ključnih sadržaja usko vezanih za preporučene teme; razumijevanje glavnih dijelova dužih i složenijih tekstova, kolumni i intervjuu u novinama, analiziranje načina na koje pisci i autori teksta koriste elemente i stilove pisanja (npr. naracija u književnosti; naslovi u člancima iz časopisa; grafikoni u udžbenicima; boje, slike i fontovi u oglasima) za prenošenje značenja (npr. kako se razvoj lika iz djela koristi za pokretanje radnje narativnog teksta, kako se koriste naslovi iz časopisa za isticanje ključnih tačaka, kako se grafikoni koriste u udžbenicima za sažimanje i objašnjenje ključnih ideja i sl.); razumijevanje radio i TV programa o konkretnim i apstraktnim temama na standardnom jeziku uz bučno okruženje, govornikovog tona i stava; analiziranje značenja kompleksnijih nepoznatih riječi i izraza iz konteksta; analiziranje medijskih sadržaja, kultura zemalja svijeta te poređenje s vlastitom kulturom. Produkcija i primjena jezika podrazumijevaju opisivanje događaja, slika, grafikona i sl.; prenošenje informacija; prevođenje tekstova (usmeno i pismeno), slaganje i neslaganje na uljudan način; parafraziranje dužih i složenijih sadržaja, pričanje i prezentiranje; diskutovanje; vođenje dužeg samostalnog razgovora uz povremene kraće pauze i ispravljanje grešaka koje su dovele do nesporazuma u komunikaciji, izvještavanje; pisanje formalnih i neformalnih e-mailova, pisama žalbe i namjere, CV-ja, formulara, eseja, recenzija ili osvrta, istraživačkih radova; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda i uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontekstu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definisanih funkcija i u korelaciji su sa jezičkim vještinama. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 3. razredu, nastavnik bira adaptirane naslove svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 5-6 (CEFR B2) izdavača Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers i drugih. Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 5 u prvom polugodištu i na nivou 6 (B2+) u drugom polugodištu, a u skladu sa interesovanjima učenika i njihovim mogućnostima te dostupnosti izdanja. Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Preporučeni naslovi lektira za 3. razred:

Slumdog Millionaire, Vikas Swarup, Macmillan Readers, level 5

A Tale of Two Cities, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 5

Of Mice and Men, John Steinbeck, Penguin Readers, level 5

The Great Gatsby, F. Scott Fitzgerald, Macmillan Readers, level 5

Great Expectations, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 6

Dear Martin, Nic Stone, Penguin Readers, level 6 ili original

Macbeth, William Shakespeare, Macmillan Readers, level 6

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetna korelacija:

Horizontalno umrežavanje u 3. razredu podrazumijeva složenije audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče, formalnog eseja i članka; lektira, prezentacija), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – video reportaža, vijest, intervju, trailer, promocija; zaštita) i Latinski jezik (leksika i govorništvo). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, globalizacija, multinacionalne kompanije, tehnološki razvoj), Historija (otkrivanje svijeta, otkrića i napredak, kolonizacija, globalizacija, industrijalizacija, borba za ljudska prava, kulture), Biologija (anatomija čovjeka, bolesti i prevencija), Fizika (nauka, izumi u polju električne energije; pojave u prirodi), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, značaj tjelovježbe), Matematika (matematički geniji; problemski zadaci i izumi), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika, razvoj ličnosti i identitet), Demokratija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme, identitet, obrazovanje; globalizacija; medijska kultura; kritičko mišljenje, argumentacija, zaključak, dokaz - eseji). Sadržaji izučavani u drugim predmetima se mogu prezentirati i na času engleskog jezika kao potpora razvoju ključnih kompetencija (pri argumentaciji, prezentaciji, izražavanju mišljenja i sl.)

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup:

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimulira se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.IV.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Predviđa odgovore prije slušanja složenih i proširenih slušanih tekstova konkretnih i apstraktnih tema.

Analizira ključne i specifične informacije složenog teksta (ne)standardnog govora o različitim, konkretnim i apstraktnim temama iz svih sfera života.

Analizira kompleksne slušane tekstove i načine na koji su prenesene informacije, ideje, pitanja i teme te njihov uticaj na slušatelja/ čitatelja (npr. uspoređuje sadržaj dva govora dobitnika nagrada iz sfere filma ili muzike, analizira upotrebu ponavljanja informacija u radijskim i TV reklamama i njihovu svrhu tj. uticaj na javnost i sl.;

Koristi kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života radi samostalnog planiranja novih sadržaja na osnovu slušanog teksta.

Koristi složene strategije slušanja pri samostalnoj analizi različitih stavova i mišljenja u slušanom tekstu (ne)standardnog govora (npr. istražuje i pravi bilješke o temi u pripremi za usmenu raspravu; koristi T-grafikon za razlikovanje i uspoređivanje činjenica i mišljenja i sl).

Samostalno izvodi zaključke nakon slušanja složenih i proširenih tekstova poznate i nepoznate tematike.

Prepoznaje govornikov stav u složenim slušanim tekstovima konkretne i apstraktne teme.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.IV.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Primjenjuje novi vokabular, složene jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta.

Analizira formalni i neformalni (ne)standardni govor slušanog teksta iz svih sfera života.

Poredi uticaj intonacije i naglaska na poruku govornika u najzastupljenijim varijantama (ne)standardnog jezika.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta iz svih sfera života.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

<p>A.IV.3</p> <p>Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.</p>	<p>Preispituje uticaj interkulturalnih iskustava u slušanom tekstu na oblikovanje vlastitih uvjerenja i stavova.</p> <p>Preispituje komunikacijske obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja.</p> <p>Istražuje ljudska prava, predrasude, stereotipe i diskriminaciju drugih / drugačijih u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.</p> <p>Analizira upotrebu engleskog jezika i kulturu iz raznih sfera svakodnevnog, akademskog i poslovnog okruženja.</p>
<p><u>SJZ-1.3.1</u></p>	
<p>A.IV.4</p> <p>Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.</p>	<p>Samostalno rješava problemske situacije i pitanja nakon slušanog teksta u medijima.</p> <p>Istražuje ulogu medija, analizirajući prednosti / nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.</p> <p>Analizira tekstove iz digitalnih medija, uključujući složene tekstove i objašnjavajući otvorene i implicirane poruke koje se prenose u istim (npr. objašnjava poruke koje se prenose pomoću slika, teksta i simbola na filmskim posterima, u reklamama i sl).</p> <p>Analizira svrhu, tj. koliko su učinkovite informacije, ideje, teme, pitanja i mišljenja iznesene u medijskim tekstovima, uključujući sve složenije tekstove (npr. određuje koliko dobro naslov prenosi poantu ili raspoloženje novinske priče; određuje koliko dobro informativna brošura prenosi svoju poruku i kako se može poboljšati i sl).</p>
<p>B</p>	
<p>Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja</p>	
<p>B.IV.1</p> <p>Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.</p>	<p>Analizira ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima konkretne i apstraktne tematike (tekstovi, novinski članci, brošure, bibliografije s komentarima o nekoj temi od ličnog interesa; članci i/ili uvodnici iz različitih izvora koji će pomoći razvoju mišljenja o nekoj temi i sl).</p> <p>Analizira i uspoređuje informacije iz digitalnih sadržaja na temu fakultetski programi od ličnog interesa, fakultetski kalendari i web stranice).</p> <p>Donosi vlastite zaključke na osnovu analize teksta konkretne i apstraktne</p>

	<p>tematike, potkrjepljujući svoja objašnjenja dobro odabranim očiglednim i impliciranim idejama iz tekstova.</p> <p>Odgovara na različita složena pitanja nakon pročitano­g teksta.</p> <p>Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitano­g teksta.</p> <p>Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja.</p> <p>Koristi odgovarajući naglasak i intonaciju tokom čitanja kako bi izrazio različit smisao informacije.</p>
<p>SJZ-2.1.1 SJZ-2.1.2</p>	
<p>B.IV.2</p> <p>Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.</p>	<p>Koristi jednojezični rječnik u svrhu analize novih riječi i izraza.</p> <p>Analizira značenje složenih jezičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima konkretne i apstraktne tematike.</p> <p>Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.</p> <p>Primjenjuje složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u vježbama čitanja primjerenim uzrastu.</p> <p>Prepoznaje različite elemente stila u složenim tekstovima, analizirajući uspješnost prenošenja značenja (npr. procjenjuje kako dikcija utiče na vjerodostojnost izvještavanja vijesti; objašnjava kako se ponavljanje i paralelne strukture koriste za pojačanje značenja u informativnim tekstovima; uspoređuje stihove/tekst pjesme na istu temu i identificira elemente stila koji jednu pjesmu čine učinkovitijom od druge i sl).</p>
<p>SJZ-2.2.1 SJZ-2.2.2 SJZ-2.2.3</p>	
<p>B.IV.3</p> <p>Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.</p>	<p>Analizira značaj učešća u društveno- korisnim aktivnostima na osnovu pročitano­g teksta.</p> <p>Izražava kulturološku osviještenost čitanjem tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.</p> <p>Analizira primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.</p> <p>Formira kritičko mišljenje i stavove na osnovu pročitano­g teksta u medijima (isječci iz novina ili časopisa, profesionalne publikacije i sl.).</p> <p>Razlikuje činjenice od mišljenja na osnovu pročitano­g teksta.</p>
<p>SJZ-2.3.1 SJZ-2.3.2</p>	

<p>B.IV.4</p> <p>Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.</p>	<p>Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.</p> <p>Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih (npr. "edu." domene) od nepouzdanih izvora i sadržaja (Wikipedia, neformalni blog i sl.), vijesti od propagande, medijske manipulacije i sl.</p> <p>Kritički analizira poruke reklamnih, digitalnih tekstova i sadržaja u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija razvrstavajući informacije koje imaju pozitivan i negativan uticaj na čitalačku publiku.</p>
--	---

C

Govor i usmena komunikacija

C.IV.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Analizira formalni i neformalni govor u konkretnim i apstraktnim temama.

Diskutuje o konkretnim i apstraktnim temama koristeći složene jezičke strukture i vokabular, opisujući ili uspoređujući fotografije, grafikone, tekstove i sl.

Primjenjuje naglasak i intonaciju (ne)standardnog jezika na ključnu poruku u govoru u formalnom i neformalnom kontekstu.

Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu u planiranom (prepričavanje, izvještavanje i prezentiranje) i neplaniranom govoru.

Odgovara na različita pitanja koristeći složene leksičke i gramatičke strukture.

Uređuje, tj. ispravlja svoj govor i govor svojih vršnjaka koristeći smjernice za evaluaciju date od strane nastavnika.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.IV.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Primjenjuje složene strategije govora komunicirajući na jasan, koherentan način, koristeći prikladnu strukturu i stil za adekvatnu svrhu i ciljnu publiku (npr. odvaja bitne od manje bitnih informacije iz audio i pisanog teksta za jačanje argumenata, govori uz ispravan redoslijed misli i prijelaza između njih).

Postavlja pitanja nastavniku i vršnjacima za dodatna pojašnjenja prevladavajući poteškoće u komunikaciji.

Prilagođava govorne strategije odgovarajućoj namjeni, situaciji i ciljnoj publici, pokazujući razumijevanje za kulturološke razlike (npr. koristi direktan i pristojan jezik i ton u interakciji i raspravi sa osobama iz različitog okruženja uvažavajući tuđe ideje i mišljenja prije nego što ospori njihove stavove bez predrasuda.

Koristi razne neverbalne načine komunikacije, uključujući izraze lica, gestikulaciju, kontakt očima i govor tijela prilikom usmenih prezentacija i vođenja dijaloga sa vršnjacima i nastavnicima, poštujući potrebe i kulturološke razlike publike ili sagovornika.

[SJZ-3.2.1](#)

C.IV.3

Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.

Rješava konfliktne i problemske situacije u razgovoru o konkretnim i apstraktnim temama, uvažavajući stavove sagovornika.

Kritički analizira svoje i stavove drugih sagovornika poštujući pravo na drugo i drugačije mišljenje.

Analizira prednosti i nedostatke argumenata navedenih u prezentacijama učenika (samoocjenjivanje i vršnjačko ocjenjivanje) na osnovu obrasca za praćenje i ocjenjivanje govornih vještina.

Učinkovito koristi razna audio-vizualna pomagala prilikom usmenih izlaganja (npr. izraditi prezentaciju, pomoću softvera za prezentaciju, za isticanje ključnih tema govora; izrada sažetka brošure kao materijala koji prati usmeno izlaganje).

Procjenjuje različite prezentacijske strategije koje se koriste u slušanim složenim tekstovima predlažući druge strategije koje bi se mogle koristiti učinkovito (npr. sluša audio isječke iz različitih internetskih izvora vijesti aktuelne i globalne tematike za usporedbu strategija koje svaki izvor koristi za privlačenje i održavanje pažnje publike, analizira upotrebu anegdota i sporednih priča prilikom usmenog izlaganja za uspostavljanje odnosa sa publikom).

Povezuje pročitani ili slušani sadržaj na engleskom jeziku sa ranije obrađenim tekstovima iz različitih grupa predmeta (društvene i prirodne nauke, umjetnost, kultura, sport i sl) s ciljem argumentovanog podupiranja vlastitog stava.

[SJZ-3.2.1](#)

C.IV.4

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Analizira međukulturalne razlike koristeći različite norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Analizira različita obilježja drugih kultura i tradicija u interakciji sa drugima izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o složenim društvenim temama uz poštivanje demokratskih vrijednosti.

Prevodi pisani ili slušani sadržaj sa engleskog na maternji jezik i obratno.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.IV.5

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu prezentujući primjere iz stvarnog života.

Kritički analizira poruke digitalnih sadržaja i njihov uticaj u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Analizira kako se kreiraju medijski tekstovi, tako da odgovaraju određenim svrhama i ciljnoj publici (npr. regionalnoj, kulturološkoj, ili socio-ekonomskoj grupi)

Interpretira složenije medijske tekstove, i prepoznaje implicirane i direktne poruke (ironija, satira, politička korektnost i sl.)

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih izvora i sadržaja i razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.

Primjenjuje vještine govorenja pred publikom i inovativnog komuniciranja kroz korištenje i interpretiranje različitih vizualnih sadržaja i grafikona.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.IV.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu rječnika i usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Piše složenije vrste vezanog teksta i eseja konkretne i apstraktne tematike, poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije i koristeći složene leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.

Koristi odgovarajuće stilske figure i deskriptivne izraze na kreativan i maštovit način, kako bi svoje pisanje učinio/la jasnim, živopisnim i zanimljivim za ciljnu publiku.

Koristi različite vrste rečeničnih struktura u različite svrhe uz upotrebu logičkih prijelaza između ideja.

Koristi znanje o pravopisnim pravilima i obrascima, razne izvore za prepoznavanje i ispravljanje vlastitih pogreški vršnjaka koristeći smjernice za evaluaciju date od strane nastavnika.

Koristi različite vrste jednojezičnih rječnika (thesaurus, phrasal verbs, idioms i sl.) u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Prevodi pisani ili slušani sadržaj sa engleskog na maternji jezik i obratno.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

<p>D.IV.2</p> <p>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p>	<p>Primjenjuje složene strategije i tehnike opisnog, kreativnog i kritičkog/argumentativnog načina pisanja eseja.</p> <p>Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (CV, motivaciono pismo, formalno -neformalno pismo/e-mail, izvještaj, brošure, žalbe, molbe, prijave za fakultet i aplikacije za stipendije i sl.) koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.</p> <p>Piše tačan opis grafičkog prikaza podataka uspoređujući različite vrste trendova i promjena na istim, selektujući najvažnije informacije.</p> <p>Koristi informacijsko –komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.</p> <p>Piše kritički osvrt na književno i filmsko stvaralaštvo poštujući svrhu i ciljnu publiku.</p>
<p>SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1</p>	
<p>D.IV.3</p> <p>Piše osvrt na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p>	<p>Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći složene obrasce sporazumijevanja u pisanju složenog teksta.</p> <p>Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju, uvažavajući drugog i drugačijeg.</p>
<p>SJZ-4.2.3</p>	
<p>D.IV.4</p> <p>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</p>	<p>Analizira biografije pisca i najvažnije odlike društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo povezujući ih sa sadašnjošću i aktuelnim globalnim dešavanjima.</p> <p>Analizira važne događaje i detaljno tumači osobine likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.</p> <p>Istražuje vokabular i jezičke strukture analizirajući stavove autora i glavnu poruku djela.</p> <p>Analizira teme, motive i simbole iz izučavanog djela parafrazirajući relevantne sadržaje iz djela i povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom i drugim pročitanim djelima i tekstovima i filmskim adaptacijama istih.</p> <p>Piše duži argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt na temu zasnovanu na pročitanoj djelu.</p>
<p>SJZ-4.2.2</p>	

D.IV.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kritički osvrt na ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Piše kritički osvrt na poruke i tehnike pisanja reklamnih sadržaja i njihov uticaj na publiku u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Piše vlastite tekstove i društveno-odgovorne sadržaje.

Piše medijske tekstove, uključujući složenije tekstove, za razne namjene i publiku, koristeći odgovarajuće jezičke konvencije i tehnike (npr. promotivni oglas o fakultetskom programu namijenjenom vršnjacima; ličnu web stranicu/profil na poslovnim ili društvenim mrežama za podršku i promociju svog životopisa potencijalnim poslodavcima).

[SJZ-4.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 4. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. identitet i lični razvoj, porodični odnosi, prijateljstvo, interkulturalni odnosi, rodne razlike i stereotipi; novac i konzumerizam, globalizacija, Evropska unija), Obrazovanje (karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, bolesti, zdrava ishrana, sportovi i rekreacija, um i mentalno zdravlje), Priroda i ekologija (etičke dileme: ljudi i životinje, klimatske promjene, recikliranje), Nauka i tehnologija (otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti, tehnologija kroz vijekove), Umjetnost (muzika, art, film, arhitektura, moda, i književnost), Medijska kultura (televizija, mediji, društvene mreže, uloga medija, (ne)pouzdana izvori i reference), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja; putovanja), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti) i Moja domovina (kultura, običaji, praznici i sl.)

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi), gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past, future), Perfect Continuous (present, past, future), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction- present and past); used to/would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish/if only; providing/provided that; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedične rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe, ostale strukture indirektnog govora), upitne rječi, pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste razumijevanje glavne ideje složenih izvještaja, savremenih tekstova o aktuelnim temama na standardnom jeziku, talk show, drame ili razumljivih dokumentaraca na standardnom jeziku; složenog govora o konkretnim i apstraktnim temama širokog spektra idiomatskih izraza i kolokacija, detaljno razumijevanje tekstova koji su u spektru interesovanja učenika. Produkcija i primjena jezika podrazumijeva praćenje predavanja ili razgovora poznate i jasno struktuirane tematike i jasnih smjernica diskusije na standardnom dijalektu te predavanja ili razgovora unutar poznatih tema; izražavanje mišljenja jasno i precizno; prevođenje tekstova (usmeno i pismeno); slaganje i neslaganje na uljudan način; visok nivo preciznosti u komunikaciji; ispravljanje grešaka ako su dovele do nesporazuma; izdvajanje informacije iz visokospecijaliziranih tekstova; učestvovanje u proširenom razgovoru o skoro svim općim temama; produkcija jasnog i dobro konstruisanog govora; iznošenje pripremljenog intervjua; konstruisanje lanca razumnih argumenata; diskutovanje o temi u formatu eseja ili formalnog pisma navodeći razloge za i protiv ili iznoseći svoje mišljenje o određenoj temi; opisivanje događaja i doživljaja u vezanom tekstu; pisanje formalnog pisma, e-maila ili aplikacije za posao; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja pisanja, ilustracije i sl.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima i prijedlozima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda i uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontestu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definiranih funkcija i u korelaciji su sa vještinama govora, slušanja, čitanja i pisanja. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 4. razredu, preporučuju se adaptirani naslovi svjetskih književnih klasika na nivou 6 (CEFR B2+ C1, Prilog 3) izdavača Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers i drugih. Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 6, prema vlastitoj procjeni i interesovanjima učenika te dostupnosti i mogućnostima. U 4. razredu preporučuje se i čitanje književnih djela u originalnom izdanju.

Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, recenzija i poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti (igranje predstave, oslikavanje naslovne strane, lika ili scene iz knjige, pisanje teksta u digitalnom formatu i sl.)

Preporučeni naslovi lektira za 4. razred:

Great Expectations, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 6

The Hate You Give, Angie Thomas, Penguin Readers, level 6 ili original.

Macbeth, William Shakespeare, Macmillan Readers, level 6

Animal Farm, George Orwell, Pearson English readers, level 6 ili original.

Lord of the Flies, William Golding, original

To Kill a Mocking Bird, Harper Lee, original

Perrine's Story and Structure, Thomas R. Arp, Greg Johnson, nekoliko izdanja.

100 years of the Best American Short Stories, Lorrie Moore; Houghton Mifflin Harcourt, original

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 4. razredu podrazumijeva složene audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče ili narativnog teksta, formalnog argumentativnog eseja i članka; lektira i skraćena djela svjetskih klasika; prezentacijske vještine), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, mjere zaštite; prezentacija, e-mail, blog, članak, pismo namjere, CV, poster za učionicu, book cover, projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – video reportaža, vijest, intervju, trailer, promocija;) i Latinski jezik (leksika). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (BiH, moja domovina, kulturna baština, reklamiranje turističkih atrakcija), Historija (narodi, tradicije, propaganda, masovni mediji i masovna kultura, ličnosti XX vijeka, nauka i umjetnost), Biologija (ekologija i zaštita okoline, genetičko inženjerstvo, kloniranje – moralne dileme), Fizika (nauka, izumi; prednosti i opasnosti razvoja nuklearne fizike – esej, diskusija), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije; zdrava ishrana; tematski vokabular za penjanje; etika u sportu), Matematika (matematički umovi; problemski zadaci), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika; razvoj ličnosti i identitet; mentalno zdravlje), Demokratija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme; obrazovanje i obrazovni sistemi; medijska kultura; kritički osvrt na uticaj društvenih mreža, medija i tehnologije na razvoj ličnosti i životni stil, dijalog, monolog).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup:

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

Srednje škole za stručno obrazovanje i obuku III stepen

► Srednje ► I.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 10

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.I.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Identifikuje ključne informacije i generalnu poruku kraćeg prilagođenog slušanog teksta poznate tematike.

Uočava različite stavove i mišljenja u kraćem prilagođenom slušanom tekstu koristeći osnovne strategije slušanja kada govornik govori jasno i razgovijetno.

Povezuje kontekst i vlastito iskustvo iz svakodnevnog života sa slušanim sadržajem radi lakšeg razumijevanja teksta.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.I.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Koristi novi i učestali vokabular i osnovne jezičke strukture i zakonitosti tokom ili nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja kratkog zvučnog zapisa poznate tematike.

Razlikuje proste formalne i neformalne leksičke i gramatičke strukture pri slušanju teksta poznate tematike, dajući vlastite primjere iz svakodnevnog života.

Prepoznaje osnovne karakteristike akcenta i intonacije u svakodnevnim situacijama kada govornik govori polako i razgovijetno.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.I.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Uočava osnovne sličnosti i razlike između vlastite i drugih kultura tokom ili nakon slušanja.

Uočava osnovne obrasce sporazumijevanja unutar kulturalnih konteksta tokom i nakon slušanja prepoznavajući povezanost jezika i kulture.

Prepoznaje poruku slušanog teksta o drugome i drugačijem razlikujući stereotipe u vlastitoj i drugim kulturama.

[SJZ-1.3.1](#)

A.I.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira poruke kraćeg slušanog teksta u medijima koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Prepoznaje ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija koristeći iste u kontekstu slušanja navodeći prednosti i nedostatke.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.1.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Identifikuje ključne informacije u kraćim prilagođenim tekstovima poznate tematike.

Identifikuje glavnu poruku teksta razlikujući bitne od nebitnih informacija.

Odgovara na jednostavna pitanja s ciljem razumijevanja pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitano g teksta te razvoju pozitivno g stava prema čitanju.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

B.1.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Identifikuje značenje novih riječi u kratkim tekstovima poznate tematike koristeći dvojezične rječnike.

Identifikuje osnovne jezičke i gramatičke strukture na osnovu kratko g pročitano g teksta poznate tematike.

Čita pravilno kratke tekstove uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije uz povremenu pomoć nastavnika.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#)

[SJZ-2.2.3](#)

B.1.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja englesko g govornog područja i vlastite kulture.

Analizira značaj učešća u društveno- korisnim aktivnostima na osnovu pročitano g teksta.

Izražava kulturološku osviještenost čitanjem tekstova o vlastito j zemlji i zemljama englesko g govornog područja.

Analizira primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.

Formira kritičko mišljenje i stavove na osnovu pročitano g teksta u medijima (isječci iz novina ili časopisa, profesionalne publikacije i sl.).

Razlikuje činjenice od mišljenja na osnovu pročitano g teksta.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.1.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Identifikuje uticaj medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija na različite dobne skupine ljudi.

Razlikuje pouzdane od nepouzdatih izvora i sadržaja uz povremenu pomoć nastavnika.

C

Govor i usmena komunikacija

C.I.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Koristi odgovarajući naglasak i intonaciju najzastupljenijih varijanti standardnog jezika.

Diskutuje o poznatim temama koristeći svakodnevni vokabular i jednostavne jezičke strukture uz povremenu pomoć nastavnika.

Razlikuje jednostavniji formalni od neformalnog govora pri izražavanju ključne poruke i osnovnih informacija.

Odgovara na pitanja otvorenog tipa koristeći osnovne i jednostavne jezičke strukture.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.I.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi osnovne strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

[SJZ-3.2.1](#)

C.I.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Prepoznaje osnovne međukulturalne razlike koristeći jednostavnije pozitivne norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Objašnjava osnovna obilježja različitih kultura i tradicija u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o jednostavnim i poznatim društvenim temama poštujući demokratske vrijednosti.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.I.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Prepoznaje ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija predstavljajući njihov uticaj na različite dobne skupine ljudi.

Uočava uticaj medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija na govor tumačeći prednosti i nedostatke.

Identifikuje relevantne izvore informacija uz povremenu pomoć nastavnika.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.I.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Poštuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije u pisanju kraćeg jednostavnog vezanog teksta.

Koristi jednostavne leksičke i gramatičke strukture u pisanju.

Koristi dvojezični rječnik ili IKT u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.I.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše jednostavne vrste funkcionalnih tekstova (dijalog, mail, pozivnica, pismo i sl.) koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Koristi jednostavne strategije i tehnike pisanja vezanog teksta (opisni ili narativni).

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.I.3

Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći osnovne obrasce sporazumijevanja pri pisanju jednostavnog teksta.

Primjenjuje konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

[SJZ-4.2.3](#)

D.I.4

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kratke sastave tumačeći prednosti i nedostatke korištenja i konzumiranja medija.

Piše kratke sastave tumačeći prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

[SJZ-4.2.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 1. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu odabrati teme kao što su: Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.), Obrazovanje (npr. nastavni predmeti, obrazovni sistemi, učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, hrana i zdrava ishrana, sportovi i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, društvene mreže i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji, tradicija i životni stil, historijske ličnosti, praznici i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, složenice, kolokacije), gramatičke strukture i glagolske strukture (aktiv i pasiv): Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present), Future (be going to, will); modalni glagoli (obligation, prohibition and advice); have something done; infinitiv; kondicionalne rečenice (nulti, prvi i drugi tip); direktni i indirektni govor (izjave i pitanja), pridjevi i prilozni i njihova komparacija; determinatori i veznici .

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja jeste imenovanje ključnih sadržaja i njihovo razumijevanje, razumijevanje cjelovitog značenja kraćih tekstova (e-mailovi, članci,) značenja nepoznatih riječi i izraza iz konteksta, glavnih dijelova video, audio i medijskih sadržaja i obilježja kultura zemalja engleskog govornog područja. Funkcionalna upotreba jezika na nivou primjene podrazumijeva predstavljanje, opisivanje, pričanje, prezentiranje sadržaja; prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja, diskutovanje uz kraće jednostavnije izražavanje stavova; izvještavanje o prošlim i nedavnim iskustvima; vođenje razgovora o poznatoj tematici, pisanje teza, poruka, neformalnih e-mailova, kraćeg teksta i eseja.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Preporuka je da se izučavaju teme vezane za struku prilagođene nivoima i znanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju i postepeno usvajaju i leksičke i gramatičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji prema procjeni nastavnika, a u korelaciji sa jezičkim vještinama u zavisnosti od definisanih funkcija. Učenici se podučavaju da uče prema modelu, odnosno da uočavaju obrasce, bilježe kombinacije gramatičkih struktura u okviru pročitaneog teksta ili odslušaneog audio/video zapisa, a potom da ih u istoj formaciji primjenjuju u govoru i pisanju uz povremenu pomoć nastavnika.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 1. razredu, nastavnik bira jedan tekst po polugodištu koji je u vezi sa strukom u pojednostavljenoj formi. Rade se zadaci koji se odnose na razumijevanje osnovne ideje teksta i izdvajanje pojedinačnih informacija u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 1. razredu podrazumijeva kratke audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Likovna kultura (crtanje, ilustracija) i Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - prezentacija, e-mail, blog, članak, letak; tehnologija budućnosti). Pretpostavlja se i tematska povezanost izučavanih sadržaja sa predmetima Geografija (zemlje, narodi, klimatske promjene); Historija (praznici, vremenske epohe, narodi, tradicije i ličnosti); Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana); Matematika (mjerne jedinice) i dr.

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju kratkih poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i jednostavnih uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na procjenu i samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama u skladu sa nivoima znanja i kompetencijama učenika.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi, a uz povremenu pomoć nastavnika, ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.II.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Analizira ključne i specifične informacije u složenijim prilagođenim zvučnim zapisima standardnog govora, srednje dužine, poznate i jednostavne stručne tematike.

Koristi osnovne strategije slušanja s ciljem tumačenja različitih stavova i mišljenja u srednje dugim slušanim tekstovima u kojima govornik govori jasno i razgovijetno.

Povezuje iskustvo iz svakodnevnog života sa slušanim sadržajem radi lakšeg tumačenja teksta.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.II.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Koristi novi vokabular i jednostavnije jezičke strukture tokom i nakon slušanja i/ili istovremenog čitanja i slušanja prilagođenog teksta poznate i/ili jednostavne stručne tematike.

Razlikuje jednostavne formalne i neformalne leksičke i gramatičke strukture pri slušanju teksta poznate tematike, dajući vlastite primjere iz svakodnevnog života.

Razlikuje akcenat i intonaciju u standardnom jeziku tokom i nakon slušanja.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.II.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.

Zaključuje o uticaju interkulturalnih iskustava na vlastita uvjerenja, analizirajući sličnosti i razlike između vlastite i kulture drugih zemalja tokom i nakon slušanja.

Primjenjuje složenije obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju nakon slušanja.

Identifikuje predrasude i stereotipe prema drugim i/ili drugačijim u vlastitoj i drugim kulturama tokom i nakon slušanja.

Izražava vlastite stavove i mišljenja o drugim kulturama uz pomoć nastavnika na osnovu tumačenja slušanog teksta.

[SJZ-1.3.1](#)

A.II.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira poruke slušanog teksta srednje dužine u medijima koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Analizira bitnost medija i njihovu ulogu u svakodnevnom životu, izdvajajući njihove prednosti i mane.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.II.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Identifikuje ključne informacije u skladu sa datim smjernicama izdvajajući bitne detalje iz tekstova poznate tematike.

Identifikuje glavnu poruku i smisao u tekstu.

Odgovara na jednostavnija pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala za razumijevanje i prezentovanje sadržaja poznate tematike na osnovu pročitano g teksta.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

B.II.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Tumači značenje riječi u kraćim tekstovima koristeći dvojezične i/ili jednojezične rječnike.

Analizira značenje i zakonitosti leksičkih i gramatičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima srednje dužine poznate, manje poznate i jednostavne stručne tematike.

Čita pravilno opće kraće tekstove uz odgovarajuću intonaciju, poštujući znakove interpunkcije.

Koristi leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti, te osnovne stručne izraze u vježbama čitanja primjerenim nivou znanja i stručnom opredjeljenju.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#)
[SJZ-2.2.3](#)

B.II.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Poredi sličnosti i razlike drugih kultura u odnosu na svoje okruženje i zanimanje čitajući tekstove srednje dužine poznate, manje poznate i jednostavne stručne tematike.

Ističe vrijednosti prijateljstva, saradnje, altruizma poštujući drugo i drugačije na osnovu pročitano g teksta srednje dužine.

Poredi primjere poštivanja vlastite i drugih kultura razvijajući pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima i profesionalnim normama ponašanja.

Kritički izvodi osnovne zaključke o vlastitoj i drugim kulturama na osnovu pročitano g testa srednje dužine.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.II.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Navodi bitnosti medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija te njihov uticaj na društvo istručno opredjeljenje mladih.

Razlikuje pouzdane od nepouzdanih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.II.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Koristi odgovarajući naglasak i intonaciju najzastupljenijih varijanti standardnog jezika.

Diskutuje o poznatim temama koristeći jednostavnije jezičke strukture, svakodnevni i jednostavni stručni vokabular.

Primjenjuje, neformalni i jednostavni formalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u kontekstu svakodnevnog života.

Planira sadržaj govora prezentirajući osnovne elemente teksta ili kraće prezentacije.

Koristi jednostavnije jezičke i gramatičke strukture odgovarajući na pitanja otvorenog tipa.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.II.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi jednostavne strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom, digitalnom i profesionalnom okruženju primjenjujući prethodno stečeno znanje.

Prevladava nesporazume u govoru uz poticaj nastavnika.

[SJZ-3.2.1](#)

C.II.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Tumači međukulturalne razlike koristeći manje složene norme ophođenja sa pripadnicima drugih kultura u svakodnevnom, digitalnom i profesionalnom okruženju.

Tumači osnovna i specifična obilježja drugih kultura.

Razgovara o jednostavnim poznatim i manje poznatim društvenim temama uvažavajući mišljenje drugih.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.II.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Tumači ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija prezentirajući njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Navodi uticaj medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija na govor tumačeći prednosti i nedostatke.

Identifikuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog korištenja pouzdanih izvora.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.II.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Poštuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije u pisanju tekstova srednje dužine.

Koristi jednostavnije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u pisanju.

Koristi dvojezični i/ili jednojezični rječnik ili IKT u cilju korištenja novih riječi i izraza pri pisanju tekstova srednje dužine manje poznate tematike.

Koriguje napisani tekst uz čestu pomoć nastavnika.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.II.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše jednostavne forme funkcionalnih tekstova (dijalog, mejl, pozivnica, instrukcija, recept i sl.) koristeći informacijsko –komunikacijske tehnologije.

Koristi jednostavne strategije i tehnike kreativnog i argumentativnog pisanja vezanog teksta (opis, naracija, mišljenje ili argument).

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.II.3

Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći poznate obrasce sporazumijevanja pri pisanju jednostavnijeg teksta.

Tumači konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju, uvažavajući drugog i drugačijeg.

[SJZ-4.2.3](#)

D.II.4

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kratke sastave o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihovog uticaja na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Pri pisanju kraćih jednostavnijih tekstova, služi se digitalnim i medijskim alatima koristeći pouzdane izvore informacija.

[SJZ-4.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 2. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.), Obrazovanje (npr. nastavni predmeti, obrazovni sistemi, učenje i cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, hrana i zdrava ishrana, sportovi i rekreacija, um i mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. životinjski svijet; klimatske promjene i vremenske nepogode i sl.), Nauka i tehnologija (npr. grane nauke, izumi, naučnici i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura, moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji i uloga medija, društvene mreže i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji, tradicija, životni stil, historijske ličnosti, praznici i proslave i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi), gramatičke i glagolske strukture u aktivu i/ili pasivu: Simple (present, perfect), Continuous (present, past, perfect, future), Perfect (present, past) Perfect Continuous (present), Future (be going to, will), modalni glagoli (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction-present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv; kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i prilozi, determinatori i osnovni veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i tumačenja jeste imenovanje ključnih sadržaja; identifikovanje i razumijevanje govornikovog tona i stava prema temi, glavnih smjernica i dijelova kolumni i intervjua u novinama, biltena, tehničkih informacija, radio i TV programa na standardnom jeziku izgovorenih jasno i polako; analiziranje medijskih sadržaja te tumačenja kultura engleskog govornog područja i poređenje s vlastitom kulturom. Funkcionalna upotreba jezika na nivou produkcije i primjene uz pomoć nastavnika po potrebi podrazumijeva slaganje i neslaganje na uljudan način, prenošenje informacija i diskutovanje o poznatim temama; opisivanje emocija i reakcija, događaja i doživljaja; parafraziranje kraće napisanih pasusa koristeći izvorne riječi iz teksta; pisanje jednostavnog vezanog teksta na različite teme, neformalnog pisma ili e-maila, te eseja, formalnog pisma ili e-maila; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Preporuka je da se izučavaju teme vezane za struku prilagođene nivoima i znanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju i postepeno usvajaju i leksičke i gramatičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definiranih funkcija i u korelaciji su sa jezičkim vještinama. Učenici se podučavaju da uče prema modelu, odnosno da uočavaju obrasce, bilježe i tumače kombinacije gramatičkih struktura u okviru pročitanoog teksta ili odslušanog audio/video zapisa, a potom da ih u istoj formaciji primjenjuju u govoru i pisanju.

Preporučuje se i primjena engleskog za posebne svrhe (English for special purposes – ESP) i soft modela CLIL kao nastavnog metoda integrisane nastave jezika i sadržaja (Content and Language Integrated Learning – CLIL) koji povezuje struku sa engleskim kao jezikom struke kroz zadatke koji simuliraju radne uslove, kako bi se omogućilo učenicima da izvuku maksimum iz ponuđenog gradiva. Takozvani Engleski jezik struke je proces učenja i nastave engleskog jezika gde je učenicima cilj da nauče jezik koji će upotrebljavati u određenom domenu. Ključnu odliku predstavlja orijentacija njegovog sadržaja i cilja ka profesionalnim potrebama učenika, fokusirajući se na jezik, vještine i žanrove odgovarajućih aktivnosti potrebnih učenicima da bi ostvarili komunikaciju.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 2. razredu, nastavnik bira jedan stručni tekst po polugodištu. Rade se zadaci koji se odnose na razumijevanje osnovnih ideja teksta i izdvajanje pojedinačnih informacija i novih riječi poput zadataka višestrukog izbora, označavanja tačnih i netačnih tvrdnji, umetanja riječi i sl. u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama poput govora, prezentiranja i pisanja vlastitih tekstova.

2. Mogućnosti ostvarivanja međurpredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 2. razredu podrazumijeva kraće audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik I književnost, Srpski jezik i književnost (priča, narativni tekst, formalni esej i članak; prezentacija), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Muzička kultura (pjesme, muzički žanrovi) i Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, post, prezentacija, e-mail, blog, članak za web stranicu, letak, digitalni izvori). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, country life/city life; zaštita životne sredine), Historija (društvo, grad, selo, vremenske epohe, narodi, tradicije i ličnosti) i Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, fair-play).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija - kompetencijski pristup:

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom.

Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na procjenu i samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima, a u skladu sa znanjima i kompetencijama učenika. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Potpomognuto konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo.

Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama.

Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.III.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Tumači ključne informacije u manje složenim prilagođenim zvučnim zapisima poznate i/ili manje poznate opšte i jednostavne stručne tematike.

Koristi manje složene strategije slušanja pri analizi različitih stavova i mišljenja u slušanim tekstovima u kojima govornici govore jasno i razgovijetno.

Objašnjava suštinu i poruku slušanog sadržaja opće i jednostavnije stručne tematike povezujući ih sa svakodnevnim životom.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.III.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Koristi novi vokabular, manje složene jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja zvučnog zapisa ili istovremenog čitanja i slušanja teksta poznate i manje poznate i/ili stručne tematike.

Prepoznaje razlike između formalnog i neformalnog standardnog govora pri slušanju teksta poznate i manje poznate i/ili stručne tematike.

Tumači karakteristike akcenta, intonacije i njihov uticaj na poruku govornika u svakodnevnim situacijama poznate i manje poznate tematike.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.III.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Objašnjava elemente različitih kultura i humanističke vrijednosti sporazumijevanja bitne za zajednicu povezujući ih sa svakodnevnim okruženjem na osnovu slušanog teksta, filma ili muzike.

Analizira obrasce uljudnog ponašanja primjenjujući ih u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja.

Identifikuje predrasude i stereotipe prema drugim i drugačijim u vlastitim i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

[SJZ-1.3.1](#)

A.III.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Izvodi zaključke o drugom i drugačijem u medijima, koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu slušanja provjeravajući njihovu relevantnost.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.III.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.c

Analizira ključne i specifične informacije u različitim manje složenim tekstovima poznate i manje poznate tematike.

Analizira poruke u tekstu povezujući glavne ideje i važne detalje u tekstovima poznate i manje poznate tematike tokom i nakon čitanja.

Odgovara na manje složena pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala za razumijevanje i prezentovanje sadržaja manje poznate i/ili stručne tematike na osnovu pročitano g teksta.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

B.III.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Tumači riječi i jednostavne stručne izraze u različitim tekstovima, razvijajući stručni pojmovnik uz pomoć jednojezičnih i/ili dvojezičnih rječnika.

Analizira manje složene jezičke strukture u različitim tekstovima na osnovu konteksta opšte i stručne tematike.

Čita pravilno opće i jednostavne stručne tekstove uz odgovarajuću intonaciju, poštujući znakove interpunkcije.

Koristi manje složene gramatičke i leksičke strukture i zakonitosti na osnovu tekstova poznate i stručne tematike.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#)

[SJZ-2.2.3](#)

B.III.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Diskutuje o kulturološkim sličnostima i razlikama čitajući tekstove srednje dužine o životnom stilu i standardu strane zemlje u odnosu na svoje okruženje i zanimanje.

Analizira značaj humanističkih vrijednosti i učešća u društveno-korisnim i poslovnim aktivnostima na osnovu pročitano g teksta.

Tumači primjere poštivanja vlastite i drugih kultura razvijajući pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima i profesionalnih normi ponašanja.

Kritički izražava vlastito mišljenje i stavove izbjegavajući predrasude na osnovu pročitano g teksta u medijima.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.III.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu i profesionalnoj sredini navodeći primjere iz stvarno g života.

Samostalno razlikuje pouzdane od nepouzdanih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.III.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Razlikuje uticaj intonacije i naglasaka standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o poznatim i manje poznatim opštim i/ili stručnim temama koristeći poznati i jednostavni stručni vokabular i manje složene jezičke strukture.

Koristi formalni i neformalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u opštim i stručnim temama.

Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu učestvujući u planiranom i neplaniranom govoru (teze, razgovor, prezentacija, izlaganje).

Primjenjuje poznati i jednostavni stručni vokabular i manje složene jezičke strukture u odgovorima na otvorena pitanja.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.III.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi manje složene strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Prevladava nesporazume i nejasnoće u govoru postavljajući pitanja uz minimalnu pomoć nastavnika.

[SJZ-3.2.1](#)

C.III.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Tumači međukulturalne razlike koristeći odgovarajući način sporazumijevanja sa pripadnicima drugih kultura u svakodnevnom razgovoru i digitalnom okruženju.

Analizira različita obilježja i tradiciju drugih kultura u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o manje složenim poznatim i manje poznatim društvenim temama iskazujući pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.III.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu prezentirajući primjere iz stvarnog života.

Prepoznaje jezik i poruke reklamnih sadržaja u medijima i njihove pozitivne i negativne uticaje na publiku.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih sadržaja i razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.III.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Poštuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije u pisanju manje složenih vrsta vezanog teksta.

Koristi manje složene leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u pisanju vezanog teksta poznate i manje poznate tematike.

Koristi dvojezični ili jednojezični rječnik ili IKT u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Koriguje napisani tekst uz povremenu pomoć nastavnika.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.III.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše manje složene forme funkcionalnih tekstova (CV, esej, izvještaj, pismo, emai I sl.) koristeći informacijsko –komunikacijske tehnologije.

Primjenjuje manje složene strategije i tehnike kreativnog, kritičkog /argumentativnog načina pisanja različitih vrsta vezanog teksta.

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.III.3

Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći obrasce sporazumijevanja u pisanju manje složenog teksta.

Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju, uvažavajući drugog i drugačijeg.

[SJZ-4.2.3](#)

D.III.4

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Pri pisanju manje složenih društveno-odgovornih tekstova, služi se digitalnim i medijskim alatima koristeći pouzdane izvore informacija.

[SJZ-4.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 3. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. porodični odnosi, rodne razlike i stereotipi; prava, obaveze i odgovornost, novac i konzumerizam, globalizacija i sl.), Obrazovanje (npr. karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, bolesti, ishrana, sportovi i rekreacija, mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. etičke dileme: uticaj čovjeka na klimatske promjene ili životinjski svijet), Nauka i tehnologija (npr. otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, pouzdani i nepouzdan izvori, reference i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. hobi i interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture i životni stil zemalja svijeta, ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji i životni stil, ličnosti, praznici i proslave, obrazovanje i sl.) itd.

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, homofoni i homografi); gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past), Perfect Continuous (present, past), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation, polite requests and offers and deduction- present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedne rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste imenovanje ključnih sadržaja usko vezanih za preporučene teme; razumijevanje glavnih dijelova dužih i složenijih tekstova, kolumni i intervju u novinama, radio i TV programa o konkretnim i apstraktnim temama, te temama vezanim za struku, na standardnom jeziku uz bučno okruženje, govornikovog tona i stava; analiziranje značenja manje kompleksnijih nepoznatih riječi i izraza iz konteksta; analiziranje medijskih sadržaja, kultura zemalja svijeta te poređenje s vlastitom kulturom. Produkcija i primjena jezika podrazumijevaju opisivanje; prenošenje informacija; slaganje i neslaganje na uljudan način; parafraziranje dužih i složenijih sadržaja, pričanje i prezentiranje; diskutovanje; vođenje dužeg samostalnog razgovora uz povremene kraće pauze i ispravljanje grešaka koje su dovele do nesporazuma u komunikaciji, izvještavanje; pisanje formalnih i neformalnih e-mailova, pisama žalbe i namjere, CV-ja, eseja, kraćih recenzija; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Preporuka je da se izučavaju teme vezane za struku prilagođene nivoima i znanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda i uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontekstu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definisanih funkcija i u korelaciji su sa jezičkim vještinama. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

Preporučuje se i primjena engleskog za posebne svrhe (English for special purposes – ESP) i soft modela CLIL kao nastavnog metoda integrisane nastave jezika i sadržaja (Content and Language Integrated Learning – CLIL), koji povezuje struku sa engleskim kao jezikom struke kroz zadatke koji simuliraju radne uslove, kako bi se omogućilo učenicima da izvuku maksimum iz ponuđenog gradiva. Takozvani Engleski jezik struke je proces učenja i nastave engleskog jezika gde je učenicima cilj da nauče jezik koji će upotrebljavati u određenom domenu. Ključnu odliku predstavlja orijentacija njegovog sadržaja i cilja ka profesionalnim potrebama učenika, fokusirajući se na jezik, vještine i žanrove odgovarajućih aktivnosti potrebnih učenicima da bi ostvarili komunikaciju.

Preporuke za realizaciju lektire:

U 3. razredu, nastavnik bira do dva teksta vezana za struku po polugodištu. Rade se zadaci koji se odnose na razumijevanje osnovnih ideja teksta i izdvajanje pojedinačnih informacija i novih riječi poput zadataka višestrukog izbora, označavanja tačnih i netačnih tvrdnji, umetanja riječi i sl. u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama poput govora, prezentiranja i kreiranja vlastitih sadržaja.

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetna korelacija:

Horizontalno umrežavanje u 3. razredu podrazumijeva manje složene audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče, formalnog eseja i članka; prezentacija), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Muzička kultura (pjesme, muzički žanrovi), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – video reportaža, vijest, intervju, trailer, promocija; zaštita) i Latinski jezik (leksika). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, globalizacija, multinacionalne kompanije, tehnološki razvoj), Historija (narodi, tradicije i ličnosti, otkrivanje svijeta, otkrića i napredak, kolonizacija, globalizacija, industrijalizacija, borba za ljudska prava, kulture), Biologija (anatomija čovjeka, bolesti i prevencija), Fizika (nauka, izumi u polju električne energije; pojave u prirodi), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, značaj tjelovježbe), Matematika (matematički geniji; problemski zadaci i izumi), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika, razvoj ličnosti i identitet), Demokratija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme, identitet, obrazovanje; globalizacija; medijska kultura; kritičko mišljenje, argumentacija, zaključak, dokaz - esej). Poželjno je ostvariti povezanost sa predmetima vezanim za struku.

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup:

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Preporučuje se rad na projektima koji obuhvataju elemente poduzetničkih znanja i vještina vezanih za struku date srednje škole. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

Srednje škole za stručno obrazovanje i obuku IV stepen

► Srednje ► I.

Godine učenja i podučavanja predmeta: 10

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.I.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Identifikuje ključne i specifične informacije i generalnu poruku u manje složenim i/ili složenijim prilagođenim zvučnim zapisima standardnog govora poznate tematike.

Uočava različite stavove i mišljenja u prilagođenom slušanom tekstu koristeći osnovne strategije slušanja kada govornik govori jasno i razgovijetno.

Povezuje kontekst i vlastito životno iskustvo sa slušanim sadržajem radi lakšeg razumijevanja teksta.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.I.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Koristi novi i učestali vokabular, osnovne jezičke strukture i zakonitosti tokom ili nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta poznate tematike.

Razlikuje osnovne formalne i neformalne leksičke i gramatičke strukture pri slušanju teksta poznate tematike, dajući vlastite primjere iz svakodnevnog života.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta poznate tematike.

Prepoznaje osnovne karakteristike akcenta i intonacije u svakodnevnim situacijama kada govornik govori polako i razgovijetno.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.I.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Uočava sličnosti i različitosti između vlastite i drugih kultura tokom ili nakon slušanja.

Prepoznaje obrasce uljudnog ponašanja unutar kulturalnih konteksta tokom i nakon slušanja teksta uočavajući povezanost jezika i kulture.

Prepoznaje poruku slušanog teksta o drugome i drugačijem razlikujući predrasude i stereotipe u vlastitoj i drugim kulturama.

[SJZ-1.3.1](#)

A.I.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira poruke kraćeg slušanog teksta u medijima koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Istražuje ulogu medija, navodeći prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.I.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Identifikuje ključne i/ili specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim tekstovima poznate tematike.

Identifikuje glavnu poruku teksta razlikujući bitne od nebitnih informacija.

Odgovara na različita jednostavna pitanja nakon pročitano g teksta s ciljem razumijevanja pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitano g teksta.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

B.I.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Identifikuje značenje novih riječi u kratkim tekstovima poznate tematike koristeći dvojezične rječnike.

Identifikuje osnovne jezičke i gramatičke strukture nakon kratko g pročitano g teksta poznate tematike.

Čita pravilno kratke tekstove uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije uz povremenu pomoć nastavnika.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#)

[SJZ-2.2.3](#)

B.I.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja englesko g govornog područja i vlastite kulture.

Uočava kulturološke sličnosti i razlike u pročitano m sadržaju u odnosu na svoje okruženje i zanimanje.

Prepoznaje vrijednosti prijateljstva, saradnje, altruizma poštujući drugo i drugačije na osnovu pročitano g kraćeg teksta.

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura razvijajući pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.I.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Identifikuje uticaj medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija na različite dobne skupine ljudi.

Uz povremenu pomoć nastavnika, razlikuje pouzdane od nepouzdanih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.I.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Koristi odgovarajući naglasak i intonaciju najzastupljenijih varijanti standardnog jezika.

Razgovara o poznatim temama koristeći jednostavnije jezičke strukture i svakodnevni vokabular.

Razlikuje jednostavniji formalni i neformalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija.

Planira sadržaj govora prezentirajući osnovne elemente teksta ili kraće prezentacije.

Odgovara na pitanja otvorenog tipa koristeći učestale jezičke strukture.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.I.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi osnovne strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

[SJZ-3.2.1](#)

C.I.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Prepoznaje međukulturalne razlike koristeći jednostavnije pozitivne norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Objašnjava osnovna obilježja različitih kultura i tradicija u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotype.

Razgovara o osnovnim poznatim društvenim temama poštujući demokratske vrijednosti.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.I.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Prepoznaje ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija prezentirajući njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Uočava uticaj medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija na govor tumačeći prednosti i nedostatke.

Identifikuje relevantne izvore informacija uz povremenu pomoć nastavnika.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.1.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Poštuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije u pisanju kraćeg jednostavnog vezanog teksta.

Koristi jednostavne leksičke i gramatičke strukture u pisanju.

Koristi dvojezični rječnik ili IKT u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.1.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše jednostavne vrste funkcionalnih tekstova (dijalog, neformalno pismo/e-mail, pozivnica, recept, blog i sl.) koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Koristi jednostavne strategije i tehnike kreativnog pisanja različitih vrsta vezanog teksta (opisni i narativni).

Piše osvrt na filmsko ili TV stvaralaštvo primjenjujući jezičke zakonitosti i organizaciju teksta zadane forme.

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.1.3

Piše osvrt na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći osnovne obrasce sporazumijevanja pri pisanju jednostavnog teksta.

Primjenjuje konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Izražava pozitivan stav prema demokratskim i humanističkim vrijednostima.

[SJZ-4.2.3](#)

D.1.4

Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

Piše sažetak o važnim događajima i glavnim osobinama likova u pročitanom djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje novi vokabular i jezičke strukture u okviru ponuđenih zadataka.

Tumači sadržaje i teme iz izučavanog djela na osnovu ponuđenih pitanja povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.

[SJZ-4.2.2](#)

D.1.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kratke sastave tumačeći prednosti i nedostatke korištenja i konzumiranja medija.

Piše kratke sastave tumačeći prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

[SJZ-4.2.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 1. razredu srednje škole za stručno obrazovanje i obuku IV stepena se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu odabrati teme kao što su: Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.), Obrazovanje (npr. nastavni predmeti, obrazovni sistemi, učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, hrana i zdrava ishrana, sportovi i sl.), Priroda i ekologija (npr. životinjski svijet, klimatske promjene i sl.), Nauka i tehnologija (npr. nauka, izumi, naučnici i sl.), Umjetnost (npr. muzička, likovna umjetnost, moda, film, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, društvene mreže i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji, tradicija i životni stil, historijske ličnosti, praznici i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, složenice, kolokacije, idiomi, homofoni i homografi), gramatičke strukture i glagolske strukture (aktiv i pasiv): Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past), Future (be going to, will); modalni glagoli (obligation, prohibition and advice); used to; have something done; gerund i infinitiv; kondicionalne rečenice (nulti, prvi i drugi tip); direktni i indirektni govor (izjave i pitanja), pridjevi i prilozi i njihova komparacija; determinatori i veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste imenovanje ključnih sadržaja i njihovo razumijevanje, razumijevanje cjelovitog značenja kraćih tekstova (e-mailovi, članci, blogovi, brošure), značenja nepoznatih riječi i izraza iz konteksta, glavnih dijelova video, audio i medijskih sadržaja i obilježja kultura zemalja engleskog govornog područja.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou produkcije i primjene podrazumijeva predstavljanje, opisivanje, pričanje i prezentiranje sadržaja; prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja, diskutovanje uz kraće i jednostavnije argumentiranje te izražavanje stavova; izvještavanje o prošlim i nedavnim iskustvima; vođenje razgovora o poznatoj tematici, pisanje teza, poruka i neformalnih e-mailova, kraćeg teksta i eseja.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice

Preporuke za realizaciju tema

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Učenici ponavljaju i postepeno usvajaju i leksičke i gramatičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji prema procjeni nastavnika, a u korelaciji sa jezičkim vještinama u zavisnosti od definisanih funkcija. Učenici se podučavaju da uče prema modelu, odnosno da uočavaju obrasce, bilježe i analiziraju kombinacije gramatičkih struktura u okviru pročitanoog teksta ili odslušanog audio/video zapisa, a potom da ih u istoj formaciji primjenjuju u govoru i pisanju.

Preporuke za realizaciju lektire

Realizacija lektire u smislu obrade književnog djela na engleskom jeziku nije obavezna za sve učenike, već može biti obrađena u vidu personaliziranog učenja u kojem mogu varirati ne samo metode i tempo rada, već i ciljevi za svakog učenika u skladu sa stručnom procjenom nastavnika. To znači, da učenici sa dodatnom motivacijom ili dostatnim znanjem jezika mogu da obrađuju književna djela. U tom slučaju, treba se referirati na opcioni ishod D.I.4. i neke od obaveznih ishoda za čitanje, pisanje i govor (B.I.1., B.I.2., B.I.3., C.I.1., C.I.4., D.I.2., D.I.3.). Ukoliko realizira lektiru u 1. razredu, nastavnik može da bira adaptirane tekstove ili knjige svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 3 - 4 (CEFR A2(+) i B1(+) nivo), kao i druge tekstove (bajke, basne, kratke priče) u skladu sa interesovanjima i mogućnostima učenika te dostupnosti njihovih izdanja (Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers, Cambridge Readers i drugi). Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 3 ili 4.

Preporučeni naslovi lektira za 1. razred:

Three Adventures of Sherlock Holmes, Arthur Conan Doyle, Pearson Readers

The Diary of a Young Girl, Anne Frank, Pearson English Readers

Robinson Crusoe, Daniel Defoe, Macmillan Readers

Robin Hood, Stephen Colbourn, Macmillan Readers

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 1. razredu podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa opće-obrazovnim predmetima kao što su Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče ili narativnog teksta, formalnog argumentativnog eseja i članka; lektire i skraćena djela svjetskih klasika, prezentacijske vještine); Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Likovna kultura (crtanje, ilustracija) i Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - prezentacija, e-mail, blog, članak, letak; tehnologija budućnosti). Pretpostavlja se i tematska povezanost izučavanih sadržaja sa predmetima Geografija (zemlje, narodi, klimatske promjene); Historija (praznici, vremenske epohe, narodi, tradicije i ličnosti); Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, biljni i životinjski svijet); Fizika (nauka, izumi; pojave u prirodi); Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana); Matematika (mjerne jedinice).

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.II.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Analizira ključne i specifične informacije u složenijim prilagođenim zvučnim zapisima standardnog govora poznate i/ili manje poznate i jednostavne stručne tematike.

Koristi osnovne strategije slušanja pri tumačenju različitih stavova i mišljenja u slušanom tekstu u kojima govornik govori jasno i razgovijetno.

Samostalno povezuje kontekst, vlastito životno iskustvo osnovna znanja iz stručnih predmeta sa slušanim sadržajem radi lakšeg tumačenja teksta.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.II.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Koristi jednostavni stručni i manje složeni opšti vokabular i složenije opšte jezičke strukture i zakonitosti tokom ili nakon slušanja i/ili istovremenog čitanja i slušanja teksta poznate i manje poznate tematike.

Razlikuje jednostavne formalne i neformalne leksičke i gramatičke strukture pri slušanju teksta poznate i/ili manje poznate tematike, dajući vlastite primjere iz svakodnevnog života.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta poznate i/ili manje poznate tematike.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.II.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Razlikuje akcenat i intonaciju u standardnom jeziku tokom i nakon slušanja.

Zaključuje o uticaju interkulturalnih i poslovnih iskustava u slušanom tekstu na oblikovanje vlastitih uvjerenja i stavova.

Primjenjuje obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju nakon slušanja.

Prepoznaje predrasude i stereotipe prema drugim / drugačijima u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

Izražava vlastite stavove i mišljenja o drugim kulturama uz povremenu pomoć nastavnika na osnovu tumačenja slušanog teksta.

[SJZ-1.3.1](#)

A.II.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira poruke slušanog teksta srednje dužine u medijima koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Analizira bitnost medija i njihovu ulogu u svakodnevnom životu, izdvajajući njihove prednosti i mane.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.II.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Razlikuje ključne i specifične informacije u različitim složenijim, prilagođenim izvornim i tekstovima poznate i/ili manje poznate te stručne tematike i/ili lektire.

Analizira glavnu poruku i smisao u tekstu.

Odgovara na manje složena pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i prezentovanja sadržaja pročitano g teksta.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

B.II.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Tumači značenje riječi u kraćim tekstovima opšte i stručne, poznate tematike koristeći dvojezične i/ili jednojezične rječnike.

Analizira značenje i zakonitosti leksičkih i gramatičkih struktura na osnovu konteksta u različitim tekstovima poznate, manje poznate i/ili stručne tematike.

Čita pravilno uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Koristi leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti, te jednostavne stručne izraze u vježbama čitanja primjerenim nivou znanja i stručnom opredjeljenju.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#)
[SJZ-2.2.3](#)

B.II.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Izražava kulturološku i profesionalnu osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj i drugim zemljama.

Ističe vrijednosti prijateljstva, saradnje, altruizma poštujući drugo i drugačije na osnovu pročitano g teksta.

Poredi primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, demokratskih vrijednosti i profesionalnih normi ponašanja.

Kritički izvodi osnovne zaključke o vlastitoj i drugim kulturama na osnovu pročitano g teksta.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.II.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Navodi bitnosti medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihov uticaj na društvo istručno opredjeljenje mladih.

Razlikuje pouzdane od nepouzdatih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.II.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Koristi odgovarajući naglasak i intonaciju najzastupljenijih varijanti standardnog jezika.

Razgovara o poznatim temama koristeći jednostavnije i složenije jezičke strukture, svakodnevni i jednostavni stručni vokabular.

Primjenjuje, neformalni i jednostavni formalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u kontekstu svakodnevnog života.

Planira sadržaj govora prezentirajući osnovne elemente teksta ili kraće prezentacije.

Koristi jednostavnije i složenije leksičke i gramatičke strukture odgovarajući na pitanja otvorenog tipa.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.II.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi jednostavne strategije individualnog govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom, digitalnom i profesionalnom okruženju primjenjujući prethodno stečeno znanje.

Prevladava nesporazume u govoru uz poticaj nastavnika.

[SJZ-3.2.1](#)

C.II.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Tumači međukulturalne razlike koristeći manje složene norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim i profesionalnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Tumači osnovna i specifična obilježja drugih kultura.

Razgovara o jednostavnim poznatim i manje poznatim društvenim temama iskazujući pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.II.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Tumači ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija prezentirajući njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Navodi uticaj medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija na govor tumačeći prednosti i nedostatke.

Identifikuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog korištenja pouzdanih izvora.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.II.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu rječnika i usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Poštuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije u pisanju tekstova srednje dužine.

Koristi jednostavnije opšte i stručne leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u pisanju.

Koristi dvojezični i/ili jednojezični rječnik ili IKT u cilju korištenja novih riječi i izraza pri pisanju tekstova srednje dužine manje poznate tematike.

Koriguje napisani tekst uz povremenu pomoć nastavnika.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.II.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše manje složene forme funkcionalnih tekstova (formalni i neformalni e-mail, formalna pozivnica, blog i sl.) koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Koristi manje složene strategije i tehnike kreativnog i kritičkog/argumentativnog pisanja vezanog teksta (opis, naracija, mišljenje i argument).

Piše osvrt na filmsko i/ili književno stvaralaštvo analizirajući ključne informacije izražavajući svoje kritičko mišljenje.

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.II.3

Piše osvrt na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći složenije obrasce sporazumijevanja pri pisanju jednostavnijeg i složenijeg teksta.

Tumači konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

[SJZ-4.2.3](#)

D.II.4

Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

Piše sažetak o važnim događajima i detaljniji opis osobina likova u pročitanoj tekstu.

Istražuje novi vokabular i jezičke strukture u okviru ponuđenih zadataka.

Piše kraći argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt na temu zasnovanoj na pročitanoj tekstu ili djelu.

[SJZ-4.3.2](#)

D.II.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Piše kratke sastave o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihovog uticaja na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Služi se digitalnim i medijskim alatima pri pisanju kraćih jednostavnijih tekstova koristeći pouzdane izvore informacija.

KLJUČNI SADRŽAJI

U 2. razredu srednje škole za stručno obrazovanje i obuku IV stepena se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.), Obrazovanje (npr. nastavni predmeti, obrazovni sistemi, učenje i cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, hrana i zdrava ishrana, sportovi i rekreacija, um i mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. životinjski svijet; klimatske promjene i vremenske nepogode i sl.), Nauka i tehnologija (npr. grane nauke, izumi, naučnici i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura, moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji i uloga medija, društvene mreže i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji, tradicija, životni stil, historijske ličnosti, praznici i proslave i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi), gramatičke i glagolske strukture u aktivu i/ili pasivu: Simple (present, past, perfect), Continuous (present, past, perfect, future), Perfect (present, past) Perfect Continuous (present), Future (be going to, will, future perfect, Present Continuous and Present Simple for future); state and action verbs; modalni glagoli (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction-present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv; kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i prilozni, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste imenovanje ključnih sadržaja; identifikovanje i razumijevanje govornikovog tona i stava prema temi, glavnih smjernica i dijelova kolumni i intervjua u novinama, biltena, tehničkih informacija, radio i TV programa na standardnom jeziku kao i identifikovanje i razumijevanje kratkih tekstova o poznatim stručnim temama koji su tipični za određeno zanimanje, identifikovanje specifične informacije i prepoznavanje različitih izjava i mišljenja izgovoreni jasno i polako; analiziranje medijskih sadržaja te analiziranje kultura engleskog govornog područja i poređenje s vlastitom kulturom.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou produkcije i primjene podrazumijeva slaganje i neslaganje na uljudan način, prenošenje informacija i diskutovanje o poznatim temama; opisivanje emocija i reakcija, događaja i doživljaja; parafraziranje kraće napisanih pasusa koristeći izvorne riječi iz teksta; pričanje i prezentiranje radnje filma ili knjige, likova i njihovih odnosa; pisanje jednostavnog vezanog teksta na različite teme, neformalnog pisma ili e-maila, te eseja, formalnog pisma ili e-maila; uputstva za upotrebu, tehničkog uputstva, sigurnosnog uputstva, higijenskih propisa, letaka uz korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice

Preporuke za realizaciju tema

Teme su prilagođene zanimanju za koje se obrazuje i obučava učenik, te trendu i promjenama u društvu i svijetu, stoga ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika. Učenikova prethodna znanja o temi povezanoj sa određenim zanimanjem mogu biti važan faktor nastavniku prilikom odabira i procjene složenosti teksta.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Učenici ponavljaju i postepeno usvajaju i leksičke i gramatičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa da su iste povezane sa drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama koje im omogućavaju da se snalaze u odabranim profesionalnim situacijama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definiranih funkcija i u korelaciji su sa jezičkim vještinama. Učenici se podučavaju da uče prema modelu, odnosno da uočavaju obrasce, bilježe i analiziraju kombinacije gramatičkih struktura u okviru pročitaneog teksta ili odslušanog audio/video zapisa, a potom da ih u istoj formaciji primjenjuju u govoru i pisanju.

Preporučuje se i primjena engleskog za posebne svrhe (English for special purposes – ESP) i soft modela CLIL kao nastavnog metoda integrisane nastave jezika i sadržaja (Content and Language Integrated Learning – CLIL), koji povezuje struku sa engleskim kao jezikom struke kroz zadatke koji simuliraju radne uslove, kako bi se omogućilo učenicima da izvuku maksimum iz ponuđenog gradiva. Takozvani Engleski jezik struke je proces učenja i nastave engleskog jezika gde je učenicima cilj da nauče jezik koji će upotrebljavati u određenom domenu. Ključnu odliku predstavlja orijentacija njegovog sadržaja i cilja ka profesionalnim potrebama učenika, fokusirajući se na jezik, vještine i žanrove odgovarajućih aktivnosti potrebnih učenicima da bi ostvarili komunikaciju.

Preporuke za realizaciju lektire

Realizacija lektire u smislu obrade književnog djela na engleskom jeziku nije obavezna za sve učenike, već može biti obrađena u vidu personaliziranog učenja u kojem mogu varirati ne samo metode i tempo rada, već i ciljevi za svakog učenika u skladu sa stručnom procjenom nastavnika. U tom slučaju, treba se referirati na opcioni ishod D.II.4. i neke od obaveznih ishoda za čitanje, pisanje i govor (B.II.1, B.II.2., B.II.3., C.II.1., C.II.4., D.II.2., D.II.3.). Ukoliko realizira lektiru u 2. razredu, nastavnik može da bira adaptirane stručne ili opšte tekstove ili knjige svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 4 -5 (CEFR B1(+)- B2 (+) nivo), kao i druge tekstove (bajke, basne, kratke priče) u skladu sa interesovanjima i mogućnostima učenika te dostupnosti njihovih izdanja (Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers, Cambridge Readers i drugi). Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 4 ili 5.

Preporučeni naslovi lektira za 2. razred:

Hamlet, William Shakespeare, Macmillan Readers

British and American Short Stories, Pearson English Readers

Taste and Other Tales, Roald Dahl, Pearson English Readers

World Folktales, Retold by Kathy Burke, Penguin Readers

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 2. razredu podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa opće-obrazovnim predmetima kao što su Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (priča, narativni tekst, formalni argumentativni esej i članak; lektire i skraćena djela svjetskih klasika, prezentacija), Muzička kultura (pjesme, muzički žanrovi) i Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, post, prezentacija, e-mail, blog, članak za web stranicu, letak, digitalni izvori). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, migracije, country life/city life; zaštita životne sredine), Historija (društvo, grad, selo, vremenske epohe, narodi, tradicije i ličnosti), Biologija (biljni svijet, uzročnici bolesti), Fizika (nauka, izumi; pojave u prirodi, efekat staklene bašte) i Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, fair-play). Naposljetku, preporučuje se i povezivanje sa stručnim predmetima u cilju ostvarenja CLIL modela učenja jezika.

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija - kompetencijski pristup:

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interukulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.III.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Tumači ključne i specifične informacije složenijeg zvučnog zapisa standardnog govora o različitim, opštim i stručnim temama.

Koristi složenije strategije slušanja pri samostalnoj analizi različitih stavova i mišljenja u slušanom tekstu.

Objašnjava suštinu i poruku slušanog sadržaja opće i/ili manje složene stručne tematike povezujući ih sa svakodnevnim životom.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.III.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Tumači jednostavni i/ili složeniji novi opšti i stručni vokabular i jednostavne i/ili složenije jezičke strukture i zakonitosti tokom ili nakon slušanja.

Analizira formalni i neformalni standardni govor pri slušanju teksta opšte i stručne tematike.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta opšte i stručne tematike.

Tumači karakteristike akcenta, intonacije i njihov uticaj na poruku govornika u svakodnevnim situacijama poznate i manje poznate tematike.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.III.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Istražuje elemente različitih kultura u filmu, muzici i tradiciji u svakodnevnom i poslovnom okruženju.

Analizira obrasce uljudnog ponašanja primjenjujući ih u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja.

Identifikuje predrasude i stereotipe prema drugim i drugačijim u vlastitim i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

[SJZ-1.3.1](#)

A.III.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Izvodi zaključke o drugom i drugačijem u medijima, koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu slušanja tumačeći njihovu relevantnost.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.III.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Analizira ključne i specifične informacije u različitim složenijim tekstovima opšte i stručne tematike i/ili lektire.

Analizira poruke u tekstu povezujući glavne ideje i važne detalje u poznatim i manje poznatim tekstovima tokom i nakon čitanja.

Odgovara na složenija pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala za razumijevanje i prezentovanje sadržaja manje poznate i stručne tematike na osnovu pročitano g teksta.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

B.III.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Tumači riječi i jednostavne stručne izraze u različitim tekstovima, razvijajući stručni pojmovnik uz pomoć jednojezičnih i/ili dvojezičnih rječnika.

Analizira značenje složenijih jezičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima opšte i stručne tematike.

Čita pravilno opće i jednostavne stručne tekstove uz odgovarajuću intonaciju, poštujući znakove interpunkcije.

Primjenjuje složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti te složenije stručne izraze primjerene nivou znanja i stručnom opredjeljenju.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#)

[SJZ-2.2.3](#)

B.III.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Izražava kulturološku i profesionalnu osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj i drugim zemljama.

Analizira značaj humanističkih vrijednosti i učešća u društveno-korisnim i poslovnim aktivnostima na osnovu pročitano g teksta.

Tumači primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, demokratskih vrijednosti i profesionalnih normi ponašanja.

Kritički izražava vlastito mišljenje i stavove na osnovu pročitano g teksta u medijima.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.III.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu i profesionalnoj sredini navodeći primjere iz stvarnog života.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.III.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Razlikuje uticaj naglaska i intonacije standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o opštim poznatim i manje poznatim i/ili stručnim temama koristeći složenije svakodnevne i stručne jezičke strukture.

Koristi formalni i neformalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u opštim i stručnim temama.

Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu učestvujući u planiranom i neplaniranom govoru (razgovor, prezentacija, izlaganje) primjerenom nivou znanja i uzrastu.

Primjenjuje poznati opšti i stručni vokabular i složenije leksičke i gramatičke strukture u odgovorima na otvorena pitanja.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.III.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi manje složene strategije individualnog govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom, digitalnom i profesionalnom okruženju primjenjujući prethodno stečeno znanje.

Prevladava nesporazume i nejasnoće u govoru postavljajući pitanja uz minimalnu pomoć nastavnika.

[SJZ-3.2.1](#)

C.III.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Tumači međukulturalne razlike koristeći različite norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim i profesionalnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Analizira različita obilježja i tradiciju drugih kultura u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o manje složenim i složenijim društvenim temama uz poštivanje demokratskih vrijednosti.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.III.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Analizira ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu i profesionalnom okruženju prezentirajući primjere iz stvarnog života.

Prepoznaje jezik i poruke reklamnih sadržaja u medijima i njihove pozitivne i negativne uticaje na publiku.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih sadržaja i razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.III.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Poštuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije u pisanju manje složenih vrsta vezanog teksta.

Koristi složenije opšte i stručne leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u pisanju vezanog teksta poznate i manje poznate tematike.

Koristi jednojezični rječnik ili IKT u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Koriguje samostalno napisani tekst.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.III.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (CV, motivaciono pismo, neformalno / formalno pismo/e-mail, brošure, letak, izvještaj, narudžba, upit, žalba, uputa ili instrukcija i sl.) koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Primjenjuje složenije strategije i tehnike kreativnog i kritičkog/argumentativnog načina pisanja različitih vrsta vezanog teksta.

Piše kritički osvrt na filmsko i/ili stvaralaštvo, stručne tekstove, usluge ili proizvode analizirajući ključne i specifične informacije i poštujući svrhu i ciljnu publiku.

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.III.3

Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći obrasce sporazumijevanja u pisanju dužeg i složenijeg teksta.

Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju, uvažavajući drugog i drugačijeg.

[SJZ-4.2.3](#)

D.III.4

Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

Piše sažetak o važnim događajima i detaljni opis osobina likova u pročitanoj tekstu ili djelu.

Istražuje vokabular i jezičke strukture analizirajući stavove autora i glavnu poruku djela.

[SJZ-4.2.2](#)

D.III.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Pri pisanju manje složenih društveno – odgovornih tekstova, služi se digitalnim i medijskim alatima koristeći pouzdane izvore informacija.

[SJZ-4.3.2](#)

KLJUČNI SADRŽAJI

U 3. razredu srednje škole za stručno obrazovanje i obuku IV stepena se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti opće teme kao što su: Porodica i društvo (npr. porodični odnosi, rodne razlike i stereotipi; prava, obaveze i odgovornost, novac i konzumerizam, globalizacija i sl.), Obrazovanje (npr. karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, bolesti, ishrana, sportovi i rekreacija, mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. etičke dileme: uticaj čovjeka na klimatske promjene ili životinjski svijet), Nauka i tehnologija (npr. otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, pouzdani i nepouzdana izvori, reference i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. hobi i interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture i životni stil zemalja svijeta, ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji i životni stil, ličnosti, praznici i proslave, obrazovanje i sl.) te teme u vezi sa određenim zanimanjem ili teme iz stručnih predmeta(intervjui za posao, uputstva o proizvodu i načinu upotrebe proizvoda, prezentacija kompanije i njenih proizvoda/usluga, posao i opis poslova, opisi karakteristika, poslovna korespodencija, izvještaji, pritužbe i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi); gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past, future), Perfect Continuous (present, past, future), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction- present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedične rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste imenovanje ključnih sadržaja usko vezanih za preporučene opće i stručne teme; razumijevanje glavnih dijelova dužih i složenijih tekstova, koji su tipični za određenu profesiju, te kolumni i intervju u novinama, radio i TV programa o konkretnim i apstraktnim temama na standardnom jeziku uz bučno okruženje, razumijevanje govornikovog tona i stava; analiziranje značenja kompleksnijih nepoznatih riječi i izraza iz konteksta; analiziranje medijskih sadržaja, kultura zemalja svijeta te poređenje s vlastitom kulturom.

Produkcija i primjena jezika podrazumijevaju opisivanje; prenošenje informacija; slaganje i neslaganje na uljudan način; parafraziranje dužih i složenijih sadržaja, pričanje i prezentiranje; diskutovanje; pregovaranje, vođenje dužeg samostalnog razgovora uz povremene kraće pauze i ispravljanje grešaka koje su dovele do nesporazuma u komunikaciji, izvještavanje; pisanje formalnih i neformalnih e-mailova, pisama žalbe i namjere, molbi za posao, CV-ja, eseja, tehničkih i sigurnosnih upustava za upotrebu mašina i proizvoda, recenzija; blogova, reklama, menija, letaka, kataloga uz korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice

Preporuke za realizaciju tema

Teme su prilagođene zanimanju za koje se obrazuje i obučava učenik, također trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika. Učenikova prethodna znanja o temi povezanoj sa određenim zanimanjem mogu biti važan faktor nastavniku prilikom odabira i procjene složenosti teksta.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda i uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontekstu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su povezane s strukom i drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama koje im omogućavaju da se snalaze u odabranim profesionalnim situacijama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definisanih funkcija i u korelaciji su sa jezičkim vještinama. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

Preporučuje se i primjena engleskog za posebne svrhe (English for special purposes – ESP) i soft modela CLIL kao nastavnog metoda integrisane nastave jezika i sadržaja (Content and Language Integrated Learning – CLIL), koji povezuje struku sa engleskim kao jezikom struke kroz zadatke koji simuliraju radne uslove, kako bi se omogućilo učenicima da izvuku maksimum iz ponuđenog gradiva. Takozvani Engleski jezik struke je proces učenja i nastave engleskog jezika gde je učenicima cilj da nauče jezik koji će upotrebljavati u određenom domenu. Ključnu odliku predstavlja orijentacija njegovog sadržaja i cilja ka profesionalnim potrebama učenika, fokusirajući se na jezik, vještine i žanrove odgovarajućih aktivnosti potrebnih učenicima da bi ostvarili komunikaciju.

Preporuke za realizaciju lektire

Realizacija lektire u smislu obrade književnog djela na engleskom jeziku nije obavezna za sve učenike, već može biti obrađena u vidu personaliziranog učenja u kojem mogu varirati ne samo metode i tempo rada, već i ciljevi za svakog učenika u skladu sa stručnom procjenom nastavnika. U tom slučaju, treba se referirati na opcioni ishod D.III.4. i neke od obaveznih ishoda za čitanje, pisanje i govor (B.III.1, B.III.2., B.III.3, C.III.1, C.III.4., D.III.2, D.III.3). Ukoliko realizira lektiru u 3. razredu, nastavnik može da bira adaptirane stručne i opšte tekstove ili knjige svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 4,5,6 (CEFR B1(+), - B2(+)), kao i druge tekstove (bajke, basne, kratke priče) u skladu sa interesovanjima i mogućnostima učenika te dostupnosti njihovih izdanja (Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers, Cambridge Readers i drugi). Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 4, 5, 6.

Preporučeni naslovi lektira za 3. razred:

Slumdog Millionaire, Vikas Swarup, Macmillan Readers, level 5

A Tale of Two Cities, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 5

The Great Gatsby, F. Scott Fitzgerald, Macmillan Readers, level 5

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetna korelacija

Horizontalno umrežavanje u 3. razredu podrazumijeva složenije audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa opšte-obrazovnim predmetima kao što su Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče, formalnog eseja i članka; lektira, prezentacija), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – video reportaža, vijest, intervju, trailer, promocija; zaštita) i Latinski jezik (leksika). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, globalizacija, multinacionalne kompanije, tehnološki razvoj), Historija (otkrivanje svijeta, otkrića i napredak, kolonizacija, globalizacija, industrijalizacija, borba za ljudska prava, kulture), Biologija (anatomija čovjeka, bolesti i prevencija), Fizika (nauka, izumi u polju električne energije; pojave u prirodi), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, značaj tjelovježbe), Matematika (matematički geniji; problemski zadaci i izumi), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika, razvoj ličnosti i identitet), Demokracija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme, identitet, obrazovanje; globalizacija; medijska kultura; kritičko mišljenje, argumentacija, zaključak, dokaz - esej). Naposljetku, preporučuje se i povezivanje sa stručnim predmetima u cilju ostvarenja CLIL modela učenja jezika.

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

A

Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

A.IV.1

Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

Tumači ključne i specifične informacije složenijeg teksta standardnog govora o različitim opštim i stručnim temama iz svih sfera života.

Koristi složene strategije slušanja pri samostalnoj analizi različitih stavova i mišljenja u slušanom tekstu standardnog govora.

Objašnjava suštinu i poruku slušanog sadržaja opće i/ili proširene stručne tematike povezujući ih sa svakodnevnim životom.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

A.IV.2

Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

Analizira složeniji novi opšti i stručni vokabular i složenije i/ili složene jezičke strukture i zakonitosti tokom ili nakon slušanja.

Analizira formalni i neformalni (ne)standardni govor slušanog teksta iz svih sfera života.

Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta iz svih sfera života.

Analizira karakteristike akcenta, intonacije i njihov uticaj na poruku govornika u svakodnevnim situacijama poznate i manje poznate tematike.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

A.IV.3

Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

Procjenjuje humanističke vrijednosti sporazumijevanja razvijajući vlastiti integritet i poštovanje prema drugima.

Preispituje komunikacijske obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja.

Istražuje predrasude, stereotipe i diskriminaciju drugih / drugačijih u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.

[SJZ-1.3.1](#)

A.IV.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu slušanja tumačeći njihovu vrijednost i relevantnost.

B

Čitanje i razumijevanje pročitano g sadržaja

B.IV.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

Analizira ključne i specifične informacije u različitim složenijim i izvornim tekstovima opšte i stručne tematike i/ili lektire.

Samostalno donosi vlastite zaključke o značenju i smislu teksta povezujući glavne ideje i važne detalje tokom i nakon čitanja.

Odgovara na različita složena pitanja nakon pročitano g teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala za razumijevanje i prezentovanje sadržaja manje poznate, nepoznate i stručne tematike na osnovu pročitano g teksta.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

B.IV.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

Tumači riječi i složenije stručne izraze u različitim tekstovima, razvijajući stručni pojmovnik uz pomoć jednojezičnih i/ili dvojezičnih rječnika.

Analizira značenje složenih jezičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima opšte i stručne tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Primjenjuje složene leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti te složene stručne izraze primjerene nivou znanja i stručnom opredjeljenju.

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#)

[SJZ-2.2.3](#)

B.IV.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

Izražava kulturološku i profesionalnu osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj i drugim zemljama.

Analizira značaj humanističkih vrijednosti i učešća u društveno-korisnim i poslovnim aktivnostima na osnovu pročitano g teksta.

Analizira primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, demokratskih vrijednosti i profesionalnih normi ponašanja.

Formira kritičko mišljenje i stavove izbjegavajući predrasude na osnovu pročitano g teksta u medijima.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

B.IV.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu i profesionalnoj sredini navodeći primjere iz stvarnog života.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih izvora i sadržaja.

C

Govor i usmena komunikacija

C.IV.1

Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.

Primjenjuje naglasak i intonaciju standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o opštim i stručnim temama koristeći složene standardne i stručne jezičke strukture.

Samostalno primjenjuje formalni i neformalni govor u opštim i stručnim temama.

Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu učestvujući u planiranom i neplaniranom govoru (teze, razgovor, prezentacija, izlaganje).

Odgovara na različita pitanja koristeći složene leksičke i gramatičke strukture.

[SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

C.IV.2

Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.

Koristi složenije strategije individualnog i govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom, digitalnom i profesionalnom okruženju primjenjujući prethodno stečeno znanje.

Samostalno prevladava nesporazume i nejasnoće u govoru.

[SJZ-3.2.1](#)

C.IV.3

Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.

Analizira međukulturalne razlike koristeći različite norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim i profesionalnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Analizira različita obilježja drugih kultura i tradicija u interakciji sa drugima izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o složenim društvenim temama uz poštivanje demokratskih vrijednosti.

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

C.IV.4

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu i profesionalnom okruženju prezentujući primjere iz stvarnog života.

Analizira jezik i poruke reklamnih sadržaja i njihov uticaj u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih izvora i sadržaja i razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.IV.1

Piše različite vrste tekstova uz upotrebu rječnika i usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.

Poštuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije u pisanju složenije vrste vezanog teksta.

Koristi složene opšte i stručne leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u pisanju različitih vrsta vezanog teksta opšte i stručne tematike.

Koristi jednojezični rječnik ili IKT u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Koriguje samostalno napisani tekst.

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.IV.2

Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.

Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (CV, motivaciono pismo, formalno -neformalno pismo/e-mail, izvještaj, aplikacije, obrasci, recepti, uputstva o korištenju proizvoda i sl.) koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Primjenjuje složene strategije i tehnike kreativnog i kritičkog/argumentativnog načina pisanja vezanog teksta.

Piše kritički osvrt na filmsko i/ili književno stvaralaštvo, stručne tekstove, usluge ili proizvode analizirajući ključne i specifične informacije i poštujući svrhu i ciljnu publiku.

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.IV.3

Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći složene obrasce sporazumijevanja u pisanju složenog teksta.

Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim i profesionalnim kontekstima te digitalnom okruženju, uvažavajući drugog i drugačijeg.

[SJZ-4.2.3](#)

D.IV.4

Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

Piše sažetak o važnim događajima i detaljni opis osobina likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje vokabular i jezičke strukture analizirajući stavove autora i glavnu poruku djela.

Analizira teme iz izučavanog teksta ili djela parafrazirajući relevantne sadržaje iz djela i povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.

Piše duži argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt na temu zasnovanu na pročitanoj djelu.

[SJZ-4.2.2](#)

D.IV.5

Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

[SJZ-4.3.2](#)

Piše kritički osvrt na ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Istražuje jezik, poruke i tehnike pisanja reklamnih sadržaja i njihov uticaj na publiku u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Piše vlastite društveno-odgovorne sadržaje koristeći se digitalnim i medijskim alatima koristeći pouzdane izvore informacija.

KLJUČNI SADRŽAJI

U 4. razredu srednje škole za stručno obrazovanje i obuku IV stepena se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti opšte teme kao što su Porodica i društvo (npr. identitet i lični razvoj, porodični odnosi, prijateljstvo, interkulturalni odnosi, rodne razlike i stereotipi; novac i konzumerizam, globalizacija, Evropska unija), Obrazovanje (karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, bolesti, zdrava ishrana, sportovi i rekreacija, um i mentalno zdravlje), Priroda i ekologija (etičke dileme: ljudi i životinje, klimatske promjene, recikliranje), Nauka i tehnologija (otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti, tehnologija kroz vijekove), Umjetnost (muzika, art, film, arhitektura, moda, i književnost), Medijska kultura (televizija, mediji, društvene mreže, uloga medija, (ne)pouzdani izvori i reference), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja; putovanja), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti) i Moja domovina (kultura, običaji, praznici i sl.). Te teme koje su u vezi sa određenim zanimanjem ili stručnim predmetom (intervjui za posao, uputstva o proizvodu i načinu upotrebe proizvoda, prezentacija kompanije i njenih proizvoda/usluga, posao i opis poslova, opisi karakteristika proizvoda, opis procesa rada, poslovna korespondencija, izvještaji, pritužbe, vještine pregovaranja i prezentovanja itd.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi), gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past, future), Perfect Continuous (present, past, future), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction- present and past); used to/would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish/if only; providing/provided that; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedične rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe, ostale strukture indirektnog govora), upitne rječi, pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou razumijevanja i analize jeste razumijevanje glavne ideje složenih izvještaja, stručnih i savremenih tekstova o aktuelnim temama na standardnom jeziku, talk show, drame ili razumljivih dokumentaraca na standardnom i stručnom jeziku; složenog govora o konkretnim i apstraktnim temama širokog spektra idiomatskih stručnih i standardnih izraza i kolokacija, detaljno razumijevanje tekstova koji su u spektru interesovanja učenika i njegove buduće profesije. Produkcija i primjena jezika podrazumijeva praćenje predavanja ili razgovora poznate i jasno strukturirane tematike i jasnih smjernica diskusije na standardnom dijalektu te predavanja ili razgovora unutar poznatih tema; izražavanje mišljenja jasno i precizno; slaganje i neslaganje na uljudan način; visok nivo preciznosti u komunikaciji; ispravljanje grešaka ako su dovele do nesporazuma; izdvajanje informacije iz visokospecijaliziranih tekstova; učestvovanje u proširenom razgovoru o skoro svim općim temama; produkcija jasnog i dobro konstruisanog govora; iznošenje pripremljenog intervjua; poslovno pregovaranje, konstruisanje lanca razumnih argumenata; diskutovanje o temi u formatu eseja ili formalnog pisma navodeći razloge za i protiv ili iznoseći svoje mišljenje o određenoj temi; opisivanje događaja i doživljaja u vezanom tekstu; pisanje formalnog pisma, e-maila ili aplikacije za posao; tehničkih i sigurnosnih upustava za upotrebu mašina i proizvoda, recenzija; blogova, reklama, menija, letaka, kataloga uz korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja pisanja, ilustracije i sl.

PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice

Preporuke za realizaciju tema

Teme su prilagođene zanimanju za koje se obrazuje i obučava učenik, također trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika. Učenikova prethodna znanja o temi povezanoj sa određenim zanimanjem mogu biti važan faktor nastavniku prilikom odabira i procjene složenosti teksta.

Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda i uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontestu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su iste povezane s strukom i drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama koje im omogućavaju da se snalaze u odabranim profesionalnim situacijama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definiranih funkcija i u korelaciji su sa vještinama govora, slušanja, čitanja i pisanja. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

Preporučuje se i primjena engleskog za posebne svrhe (English for special purposes – ESP) i soft modela CLIL kao nastavnog metoda integrisane nastave jezika i sadržaja (Content and Language Integrated Learning – CLIL), koji povezuje struku sa engleskim kao jezikom struke kroz zadatke koji simuliraju radne uslove, kako bi se omogućilo učenicima da izvuku maksimum iz ponuđenog gradiva. Takozvani Engleski jezik struke je proces učenja i nastave engleskog jezika gde je učenicima cilj da nauče jezik koji će upotrebljavati u određenom domenu. Ključnu odliku predstavlja orijentacija njegovog sadržaja i cilja ka profesionalnim potrebama učenika, fokusirajući se na jezik, vještine i žanrove odgovarajućih aktivnosti potrebnih učenicima da bi ostvarili komunikaciju.

Preporuke za realizaciju lektire

Realizacija lektire u smislu obrade književnog djela na engleskom jeziku nije obavezna za sve učenike, već može biti obrađena u vidu personaliziranog učenja u kojem mogu varirati ne samo metode i tempo rada, već i ciljevi za svakog učenika u skladu sa stručnom procjenom nastavnika. U tom slučaju, treba se referirati na opcioni ishod D.IV.4. i neke od obaveznih ishoda za čitanje, pisanje i govor (B.IV.1, B.IV.2., B.IV.3, C.IV.1, C.IV.4., D.IV.2, D.IV.3)). Ukoliko realizira lektiru u 4. razredu, nastavnik može da bira adaptirane stručne i opšte tekstove ili knjige svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 5 ili 6 (CEFR B1+ - B2(+)), kao i druge tekstove (bajke, kratke priče) u skladu sa interesovanjima i mogućnostima učenika te dostupnosti njihovih izdanja (Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers, Cambridge Readers i drugi). Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 5 ili 6.

Preporučeni naslovi lektira za 4. razred:

Great Expectations, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 6.

Animal Farm, George Orwell, Pearson English readers, level 6.

Lord of the Flies, William Golding, level 6.

2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije

Horizontalno umrežavanje u 4. razredu podrazumijeva složene audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa opće-obrazovnim predmetima kao što su Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče ili narativnog teksta, formalnog argumentativnog eseja i članka; lektira i skraćena djela svjetskih klasika; prezentacijske vještine), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, mjere zaštite; prezentacija, e-mail, blog, članak, pismo namjere, CV, poster za učionicu, book cover, projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – video reportaža, vijest, intervju, trailer, promocija;) i Latinski jezik (leksika). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (BiH, moja domovina, kulturna baština, reklamiranje turističkih atrakcija), Historija (narodi, tradicije, propaganda, masovni mediji i masovna kultura, ličnosti XX vijeka, nauka i umjetnost), Biologija (ekologija i zaštita okoline, genetičko inženjerstvo, kloniranje – moralne dileme), Fizika (nauka, izumi; prednosti i opasnosti razvoja nuklearne fizike – esej, diskusija), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije; zdrava ishrana; tematski vokabular za penjanje; etika u sportu), Matematika (matematički umovi; problemski zadaci), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika; razvoj ličnosti i identitet; mentalno zdravlje), Demokratija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme; obrazovanje i obrazovni sistemi; medijska kultura; kritički osvrt na uticaj društvenih mreža, medija i tehnologije na razvoj ličnosti i životni stil, dijalog, monolog). Naposljetku, preporučuje se i povezivanje sa stručnim predmetima u cilju ostvarenja CLIL modela učenja jezika.

3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

Jezičko-komunikacijska kompetencija: Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

Učiti kako se uči: Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

Društvena i građanska kompetencija: Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

Poduzetnička kompetencija: U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimulira se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

Interkulturalna kompetencija: Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

Digitalna kompetencija: Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

Kreativno-produktivna kompetencija: Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

PK5 – Učenje i podučavanje

Nastava Engleskog jezika treba, pored sticanja komunikacijske kompetencije učenika, težiti i ka jačanju razumijevanja prirode jezika, postepenom razvijanju interkulturalne osviještenosti kod učenika, te poticanju razumijevanja sebe i drugih. Osnovni principi podučavanja Engleskog jezika se zasnivaju na ciljevima predmeta i ishodima učenja usmjerenim ka osamostaljivanju učenika, a izbor sadržaja i metoda učenja i podučavanja treba biti primjeren razvojnoj dobi učenika uvažavajući individualne razlike u sposobnostima, predznanju, motivaciji, stilu i strategijama učenja. Važno je uzeti u obzir i princip poticanja odgovornosti za vlastito učenje, te princip poticanja višezječnosti i osposobljavanja za suživot u globalnom kontekstu. Sastavni dio nastave Engleskog jezika je primjena naučenog u stvarnim životnim situacijama čime se otvaraju mogućnosti za autentičnu komunikaciju, a neizostavni faktori koje nastavnici razmatraju prilikom izbora metoda podučavanja, popratnih materijala i organizacije časa su uzrast, nivo učeničkog (pred)znanja jezika, društveno-politički konteksti podučavanja, institucionalna pitanja, vrsta škole i potreba za izučavanjem Engleskog kao stranog jezika.

Uzrast učenika, motivacija i stav učenika prema stranom jeziku, te uloga nastavnika i okruženje u kojem se odvija proces učenja i podučavanja su od izuzetne važnosti:

1. Učenici mlađeg uzrasta (predškolski uzrast i učenici od 1. do 5. razreda osnovne škole) čak i u formalnom okruženju često uče indirektno tako da razumijevanje materije postižu kroz njima svrhovite aktivnosti uz koje istražuju, usvajaju različite vještine i znanja te se razvijaju na psiho-fizičkom i socio-emocionalnom nivou. Podučavanje se najčešće odvija holističkim pristupom, kroz poticajno okruženje, saradnički rad, upotrebu svih čula učenika, igru, muziku i pokrete (Total Physical Response–TPR). Situacijski pristup je izuzetno važan pošto učenicima omogućava upoznavanje, razumijevanje i smisleno korištenje stranog jezika, a služi i u aktivnom razvijanju pažnje učenika koja je često kraća kod mlađeg uzrasta. Učenici starijeg uzrasta (od 6. do 9. razreda osnovne škole i od 1. do 4. razreda srednje škole) zbog povećanih kognitivnih sposobnosti često budu izloženi apstraktnom učenju i podučavanju jezičkih pravila i koncepata. Stoga je važno naglasiti da i oni uče iskustveno, samostalno ili kroz interakciju sa drugim učenicima i okruženjem, te vrlo lako mogu biti ko-konstruktori vlastitog učenja i razvoja sa aktivnostima usmjerenim ka istraživanju stranog jezika, propitivanju i kritičkom promišljanju. Za osjetljivu razvojnu fazu kroz koju prolaze adolescenti, nastavnik treba pokazati razumijevanje i podršku, posebno tokom usmenog izražavanja i situacija u kojima su učenici direktno izloženi potencijalnom neuspjehu ili afektivnim reakcijama.

Uobičajena očekivanja tokom određenih razvojnih faza učenika su općepriznate generalizacije sa kojima treba postupati pažljivo jer su ključni faktori oni individualni koji ukazuju na individualne sposobnosti, potrebe, iskustva i motivaciju učenika.

2. U kontekstu nastave Engleskog jezika najčešće nailazimo na različite razloge za motivaciju za učenje, a posebno se ističu motivacija pokrenuta ličnim motivima (npr. želja učenika za upoznavanjem kulture stranog jezika) i motivacija pokrenuta vanjskim faktorima (npr. dobra ocjena). Načini poticanja motivacije kod učenika na koje nastavnik može uticati su uslovi rada u učionici (pozitivan stav nastavnika, dobri odnosi među

učenicima i ugodna/pozitivna atmosfera); autentične i interaktivne metode podučavanja koje usmjeravaju učenika ka cilju učenja; i održavanje motivacije i pažnje, odnosno rad na samopouzdanju učenika kao i na kvaliteti učenja. Za održavanje pažnje u nastavi Engleskog jezika preporučuje se postepeno usložnjavanje aktivnosti, njihova raznovrsnost, kao i personalizirani pristup sa učenikom u centru procesa učenja i podučavanja. Pružanje konstruktivne povratne informacije nastavnika i osposobljavanje učenika za samovrednovanje (naprimjer, "I can" izjave) su također važni faktori u poticanju motivacije, sa naglaskom na uloženom trudu učenika a ne samo na krajnjoj sposobnosti. Pozitivni stavovi su od izuzetne važnosti u razvoju pozitivnih uvjerenja o vlastitoj uspješnosti u ovladavanju Engleskim jezikom. Na taj način se učenika usmjerava i ka razumijevanju uloge Engleskog jezika u svijetu te opće potrebe za razvojem lične višejezičnosti. Pozitivan stav je podložan (prethodnim) iskustvima učenika. Anksioznost u komunikacijskim situacijama se često pojavljuje kod učenika nezavisno od uzrasta i nivoa učenja Engleskog jezika a razlozi mogu biti opći strah od stranog jezika (plašljivost ili strah od komunikacije općenito) ili strah od stranog jezika koji je vezan za određeni kontekst u kojem se učenje odvija i često je rezultat nekog prethodnog iskustva (strah od javnog nastupa ili strah od govora u učionici zbog ranije doživljene nelagode).

3. Uloga nastavnika u procesu učenja i podučavanja Engleskog jezika je od velike važnosti jer se ogleda u međusobnoj saradnji, ali i samostalnosti koja podrazumijeva refleksiju na vlastiti rad i rad učenika, samostalno donošenje odluka, vlastiti izbor materijala za podučavanje i kontinuirani profesionalni razvoj. Nastava treba biti kreirana tako da uvažava stvarne potrebe učenika i da osigura sigurno i poticajno okruženje u kojem se njeguje kultura zajedništva i međusobnog poštivanja. Digitalno okruženje i upotreba informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) je od posebnog značaja jer pruža mogućnost za interkulturalne susrete, autentična iskustva, komunikaciju sa izvornim govornicima Engleskog jezika, kao i mnoge druge odgojne prilike i obrazovne sadržaje. Uloga nastavnika se ogleda i u tome što bira strategije podučavanja oslanjajući se na pristupe i metode kroz koje se učinkovito mogu ostvariti postavljeni ciljevi predmeta i odgojno-obrazovni ishodi. Strategije mogu biti usmjerene na izravno podučavanje, istraživačko ili iskustveno podučavanje (vođeno otkrivanjem i interakcijom, najčešće kroz saradničko/kooperativno učenje) i samostalno učenje kroz pomenuto samovrednovanje i povratnu informaciju nastavnika. U savremenim pristupima podučavanja, nastavnik Engleskog jezika nije više samo prenositelj znanja nego saradnik, mentor, ko-konstruktor, posmatrač, učesnik i učenik koji stiče i stvara nova znanja zajedno sa svojim učenicima.

Da bi učenje i podučavanje bilo zasnovano na principima inkluzivnosti i prilagođeno stvarnim potrebama učenika, u nastavi Engleskog jezika se može koristiti diferencijacija, individualizacija i personalizacija na osnovu različitih potreba, iskustava, sposobnosti i interesovanja učenika:

Diferencijacija je model u kojem se upute prilagođavaju preferencijama grupe učenika. Ciljevi su isti za sve, ali korištene metode i tehnike variraju ovisno o sklonostima učenika ili onome što se pokazalo najuspješnijim u radu sa datom grupom (npr. reagiranje cijelim tijelom, odnosno Total Physical Response, vizuelna podrška u obliku flashcards ili postera, projektno učenje kroz timski rad, brzina i jasnoća kojom nastavnik govori i slično).

Individualizacija je model u kojem se upute prilagođavaju potrebama pojedinačnog učenika. Ciljevi su za sve učenike isti ali tempo kojim prolaze kroz sadržaj može varirati, kao i sam sadržaj. Naprimjer, pojedini učenici mogu preskočiti teme koje pokrivaju informacije sa kojima su već upoznati (Seasons, Colours, Family members) kako bi nadogradili to znanje drugim vokabularom ili mogu više puta ponoviti teme koje još uvijek nisu sa

sigurnošću usvojili (kao što su složenije jezičke strukture i zakonitosti koje učenici usvajaju različitim tempom i uz upotrebu različitih strategija). U nastavi Engleskog jezika je individualizirano učenje izuzetno važno u kontekstu rada sa učenicima sa posebnim potrebama ili poteškoćama u učenju. Naučno je dokazano da se baš prilikom učenja Engleskog kao stranog jezika vrlo često pojavljuju poteškoće u učenju u obliku disleksije ili disgrafije, odnosno poteškoće u čitanju i pisanju.

Personalizirano učenje je model u kojem učenik postaje aktivan sudionik procesa učenja i podučavanja jer je upravo učenik taj koji stvara, uređuje, realizira i modificira vlastiti proces učenja. Personalizacija podrazumijeva prilagođavanje uputa preferencijama i potrebama pojedinog učenika. U okruženju personaliziranog učenja mogu varirati ne samo metode i tempo rada, već i ciljevi za svakog učenika. Često se desi da pojedini učenici samoinicijativno pripreme izlaganje o temi po želji, da odluče o projektu koji bi koristio procesu učenja Engleskog jezika, da donesu materijale koje su lično napravili, ili da koriste medije i društvene mreže za promišljanje o ulozi Engleskog jezika. Takav pristup je neophodan u personaliziranom modelu, ali je teško izvodiv bez systemske podrške i kontinuiranog obučavanja nastavnika.

Visoka kvaliteta početnog obrazovanja nastavnika i trajno stručno usavršavanje otvaraju mogućnosti za upoznavanje sa raznovrsnim i inovativnim metodama i pristupima u učenju i podučavanju Engleskog jezika od kojih su preporučeni:

Komunikacijski pristup (Communicative Language Learning) koji ističe važnost komunikacijske funkcije jezika i potiče razvijanje komunikacijskih vještina kod učenika, a aktivnosti se često temelje na radu u grupi ili paru (igranje uloga (role play), intervjui, debate, zadaci aktivnog slušanja, i sl.).

Učenje temeljeno na zadatku (Task-Based Learning) se nadovezuje na principe komunikacijskog pristupa i ističe stvarnu komunikaciju kao preduslov učenja koje je ovaj put više usmjereno na samo značenje, a aktivnosti variraju od kratkotrajnih (crteži prema verbalnim uputama, izrada mapi i slika (flashcards) prema opisu) do dugotrajnih i složenijih zadataka (planiranje putovanja, rješavanje problemskih situacija, proces upisivanja na fakultet i slično).

Integrirano učenje jezika i sadržaja (Content and Language Integrated Learning – CLIL) ima za cilj istovremeni razvoj jezičkih kompetencija i izradu sadržaja tako da se materija nejezičkih predmeta obrađuje kroz Engleski jezik, a u nastavi se CLIL može koristiti i kroz nastavne tehnologije: integracijom web alata, aplikacija, multimedija, te kroz saradnju nastavnika jezičkih predmeta i nastavnika jezičkih i drugih predmetnih grupa.

Projektno učenje (Project-Based Learning) se temelji na transformativnom i iskustvenom učenju kroz saradnički rad na projektu o stvarnom problemu uz svrhu koja prevazilazi okvire učionice; npr. projekti o temi vršnjačkog nasilja (bullying), očuvanja kulturnog nasljeđa, ljudskih prava i multikulturalnih sredina. Potiče se samopouzdanje i kreativnost učenika, te odgovorno i samostalno donošenje odluka a učenje jezika je često usputno umjesto krajnji rezultat.

Kooperativno učenje (Cooperative Language Learning) se odvija prema principu rada u paru ili u (heterogenim) grupama te se temelji na interakciji i razmjeni mišljenja i iskustava učenika. Aktivnosti mogu varirati od jezičkih zadataka koji iziskuju saradnički rad učenika (gap filling, guessing games, think-pair-share, jigsaw) do kompleksnih izrada projekata u svrhu cjelokupnog razvoja učenika pa se uvijek koristi u kombinaciji sa drugim metodama i pristupima.

Dramski odgoj i obrazovanje (Drama-Based Learning) ujedinjuje komunikacijske i alternativne metode podučavanja; npr. za metodu reagiranja cijelim tijelom (TPR) važno je povezivanje fizičkog pokreta sa izgovorenim riječi, a upravo je pokret sastavni dio dramskih strategija u učenju stranog jezika. Aktivnosti se temelje na učenju kroz sva čula (aktiviranje dijaloga, rad sa predmetima, pozorišne igre, pjesme, improvizacije, te strategije u radu na tekstovima ili lektiri).

Interkulturalno učenje (Intercultural Language Learning) potiče razvoj interkulturalne kompetencije na svim nivoima učenja jezika kroz kritičko promišljanje o sebi i vlastitoj kulturi, o drugom i drugačijem, a aktivnosti se često zasnivaju na stvarnim situacijama i temama (socio-kulturološke i jezičke norme/sličnosti i razlike, praznici i običaji, nenasilna komunikacija i rješavanje sukoba).

Kompetencijski pristup se temelji na sposobnostima učenika da koriste jezik u stvarnim situacijama i različitim društvenim kontekstima, te na onome što može da zaista uradi na stranom jeziku. Aktivnosti se dizajniraju u svrhu postizanja određene kompetencije, od funkcionalne dimenzije jezika (telefonski razgovor, pisanje e-maila, rad na eseju) do složenijih zadataka koji se temelje na ključnim kompetencijama.

Iako se u 21. stoljeću sve više govori o post method eri, praktične metode i pristupi mogu poslužiti kao korisne smjernice koje podržavaju nastavnika u procesu podučavanja i potiču učenika u procesu učenja. Navedeni pristupi i metode se isprepliću, koriste u kombinaciji i u skladu sa svim navedenim faktorima kako bi se poticao cjelokupni razvoj učenika u nastavi Engleskog jezika.

PK6 – Vrednovanje u predmetnom kurikulumu

Vrednovanje je proces kojim se nastavnicima obezbjeđuje stalno praćenje ostvarivanja postavljenih ciljeva učenja i podučavanja, odgojno-obrazovnih ishoda učenja, efikasnosti vlastitog podučavanja u toku nastavnog procesa, unaprijeđivanje procesa učenja i podučavanja na osnovu dobivenih informacija. Učenicima se na osnovu povratne informacije omogućava prepoznavanje ostvarenosti ishoda učenja iz oblasti čitanja, pisanja, govora i slušanja na Engleskom jeziku, te u kojoj mjeri su razvili ključne kompetencije. To bi trebalo podstaći razvoj motivacije za učenje, propitivanje vlastitih strategija učenja, kao i spremnost učenika da bolje organizuju svoj rad i proces učenja.

Tri su pristupa vrednovanju učeničkih postignuća: vrednovanje naučenog, vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje:

1. Vrednovanje naučenoga (najčešće korespondira sa sumativnim vrednovanjem) jeste pristup vrednovanju koji podrazumijeva procjenu nivoa postignuća učenika nakon određenog perioda učenja i podučavanja tokom školske godine ili na njenom kraju. U nastavnom predmetu Engleski jezik, vrednovanje naučenog se može sprovesti na više načina, u zavisnosti od toga da li se stiče saznanje o nivou razvijene kompetencije ili usvojenosti pojedinačne vještine:

Vrednovanje nivoa razvijene jezičko-komunikacijske kompetencije nakon svake obrađene tematske cjeline ili grupe tematskih cjelina unutar koje/kojih su uvježbavane sve četiri vještine integrisano (npr. modularni test određene tematike koji obuhvata zadatke iz čitanja, slušanja, pisanja i upotrebe jezika, koji rezultira jednom ocjenom).

Vrednovanje nivoa usvojenosti zasebne vještine koje se sprovodi nakon određenog vremenskog perioda izučavanja i uvježbavanja (npr. individualni test slušanja, test iz razumijevanja pročitano teksta, pismena zadaća o određenoj temi i usmeno testiranje govora koji rezultiraju zasebnim ocjenama).

Vrednovanje razvijenosti ključnih kompetencija koje se sprovodi posredno ili neposredno (npr. esej uz korištenje literature, projekat u svrhu izučavanja nekog stvarnog problema, portfolio, grupno ili pojedinačno istraživanje teme uz izlaganje/prezentaciju ili neki drugi oblik saradničkog rada učenika, korištenje tehnologije za izradu zadataka itd.).

U nastavi Engleskog jezika se u pravilu koriste testovi koji pokazuju napredak (progress tests) i testovi koji mjere postignuće učenika (achievement tests) pošto izolovani sumativni gramatički test nije validan pokazatelj razvijenih učeničkih kompetencija. Ovi testovi podrazumijevaju integraciju vještina, odnosno jedinstven skup zadataka iz oblasti slušanja, čitanja, pisanja i upotrebe jezika (gramatika, vokabular) i realiziraju se nakon što se završi jedna tematska cjelina ili više srodnih tematskih cjelina. Mogu se realizirati i nakon izvježbane pojedinačne oblasti (npr. test slušanja) a njihova svrha je vrednovati ostvarenost ishoda samo za datu oblast. Oba tipa testiranja se dešavaju nakon procesa učenja i prikazuju se bročanom ocjenom u zavisnosti od toga u kojoj je mjeri postignut krajnji ishod.

2. Vrednovanje za učenje (najčešće korespondira sa formativnim vrednovanjem) jeste pristup vrednovanju koji je sastavni dio kontinuiranog procesa učenja i podučavanja. U pravilu ne rezultira ocjenom nego kvalitativnom uzajamnom povratnom informacijom o procesima učenja i podučavanja (odnosno, o usvojenosti znanja i

vještina učenika u odnosu na postavljene odgojno-obrazovne ishode). Zadaci u svrhu formativnog vrednovanja mogu varirati od observacijskih listova za nastavnike do kvizova i listića za učenike u svrhu refleksije na materiju (entry/exit cards), kao i različitih projekata, prezentacija ili portfolija. Jedna od uloga nastavnika Engleskog jezika u učionici je i uloga posmatrača i procjenitelja, naročito u toku individualnih ili grupnih aktivnosti na času tokom kojih nastavnik bilježi poteškoće ili pogreške koje se javljaju u toku upotrebe jezika ili primjene strategija slušanja, čitanja, pisanja i konverzacije. Na osnovu zabilježenih podataka vrši suptilne korekcije u vidu povratne informacije, ali i procjenjuje efikasnost sadržaja i zadataka te shodno tome odlučuje o izboru budućih nastavnih materijala. Povratna informacija nastavnika u vidu korekcije učeničkih pogrešaka treba biti umjerena jer ima i motivacijsku svrhu pošto je cilj nastave razviti i pozitivan stav prema Engleskom jeziku, te otkloniti strah od neuspjeha.

Pored sumativnog i formativnog vrednovanja, od posebne važnosti je i dijagnostičko vrednovanje. Dijagnostičko vrednovanje (placement test) se obično dešava na početku odgojno-obrazovnog ciklusa, na početku školske godine ili kada je nastavniku potrebna informacija o nivou usvojenosti ishoda prethodnih godina učenja i podučavanja Engleskog jezika (tematske cjeline ili oblasti). Dijagnostičko vrednovanje koristimo kako bi učenici prepoznali elemente Engleskog jezika sa kojima imaju poteškoće a nastavnici znali sa kojim kompetencijama, tj. znanjima, stavovima i vještinama započinju odgojno-obrazovni proces, šta se od osnovnih znanja eventualno treba ponoviti i na koje se vještine treba obratiti dodatna pažnja kako bi se razvile ključne kompetencije. Ne rezultira ocjenom, već povratnom informacijom o nivou postignuća (usmena ili pismena).

3. Vrednovanje kao učenje jeste pristup vrednovanju koji se temelji na ideji da učenici vrednovanjem uče tokom procesa učenja i podučavanja, stoga podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces vrednovanja uz stalnu podršku nastavnika dok se ne ostvari samostalni pristup učenja. Ovaj pristup je izuzetno značajan i odgovara savremenoj filozofiji odgoja i obrazovanja po kojoj se učenik tokom odgojno-obrazovnog procesa osposobljava za cjeloživotno učenje tako što se razvijaju sposobnosti učenja, (kritičkog) mišljenja, pamćenja i zaključivanja (tzv. metakognitivne sposobnosti). U predmetu Engleski jezik, nastavnik može poticati učenika na samorefleksiju i samovrednovanje svog rada na nekoliko načina.

Diskusijom – nastavnik potiče učenike da razgovaraju na času o teškoćama na koje nailaze, što im može pomoći u postavljanju kratkoročnih i dugoročnih ciljeva u napredovanju na CEFR ljestvici i odabira različitih strategija koje pogoduju svakom učeniku zasebno.

Anketnim listićima – učenik ispunjava anketni listić u kojem bilježi svoje slabosti i poteškoće naspram određenih aspekata u jeziku (brojčano, opisno, plusom-minusom, i sl.). Tzv. progress check / self-evaluation anketu je poželjno uraditi nakon jednog ili više tematskih modula ili oblasti. Nerijetko, anketni listići ovog tipa se nalaze na kraju tematskih cjelina u udžbenicima Engleskog jezika, a može ih kreirati i sam nastavnik.

Samoocjenjivanjem (self-assessment) i vršnjačkim ocjenjivanjem (peer assessment) – tokom kojeg učenici ocjenjuju vlastite radove i radove drugih učenika na osnovu prethodno utvrđenih opisnih skala za vrednovanje, te daju povratnu informaciju u vidu usmenog ili pismenog komentara ističući i segmente koji su uspješni (naročito) i segmente u kojima je potrebno poboljšanje. Ovakav tip vrednovanja je naročito primjenjiv pri vrednovanju postignuća u pisanju ili usmenom govoru ali iziskuje procjenu opće atmosfere u razredu i grupe učenika koja vrši ocjenjivanje.

Elementi vrednovanja u predmetu Engleski jezik su razvijenost jezičko-komunikacijskih kompetencija, osposobljenost učenika za samostalno čitanje i razumijevanje tekstova na Engleskom jeziku, osposobljenost učenika za pismeno sporazumijevanje na Engleskom jeziku, digitalna i medijska pismenost te razvijenost svijesti o svojoj/različitim kulturama i tradicijama, odnosno znanja i vještine definisane odgojno-obrazovnim ishodima unutar oblasti i podoblasti. Pokazatelji ostvarenosti ishoda na osnovu kojih se vrši procjenjivanje

učničkog znanja i vještina su primjereni razvojnoj dobi i postepeno se usložnjavaju od mlađih ka starijim razredima, kao i tipovi zadataka. Preporučuje se da se pokazatelji usvojenosti jezičko-komunikacijske komponente (vokabular i jezičke strukture, gramatika i gramatičke strukture te fonetske zakonitosti) prate i vrednuju formativno u toku nastave u cilju učenja, a da se njihova primjena u govoru i pisanju vrednuje sumativno u cilju razvijanja jezičko-komunikacijske, kreativno-produktivne, digitalne i drugih kompetencija. Vrednovanje postignuća ishoda produktivnih vještina govora i usmene komunikacije, te pisanja i pismenog sporazumijevanja mora biti usklađeno sa uzrastom učenika i godinom učenja jezika, odnosno nivoom znanja na kojem se učenik nalazi (A1, A2, B1, B2 u skladu sa CEFR-om).

Kvaliteta vrednovanja učeničkih vještina i kompetencija iz Engleskog jezika zavisi od tipova zadataka tokom nastave i prilikom testiranja, a oni mogu biti direktne i indirektne namjene. Zadaci su indirektni (indirect test items) ako testiraju znanje i sposobnost učenika posredno, npr. putem zadataka višestrukog izbora ili transformacije gramatičkih struktura. Brži su i lakši za izradu, lakše se ocjenjuju i pokazuju veću pouzdanost rezultata ali ne oslikavaju uvijek autentičnu upotrebu jezika. Zadaci su direktni (direct test items) ako od učenika zahtijevaju da demonstriraju konkretnu vještinu ili kompetenciju, npr. komunikacijsku vještinu tokom usmenog izražavanja koja se i testira. Ovakvi zadaci imitiraju upotrebu jezika u stvarnom životu i pokazatelji su usvojenih kompetencija. Zahtijevaju više vremena za izradu, i vrednovanje može biti subjektivno. Da bi direktni tipovi zadataka bili validni i pouzdani potrebno je postaviti i primjenjivati odgovarajuće kriterije i skale/rubrike koje nastavnik može preuzeti iz stručne literature i materijala ili izraditi zajedno sa učenicima. Zadaci ovog tipa su pogodni za međupredmetnu saradnju u vidu obrade zajedničkih tema putem istraživanja i prezentacije te izrade multidisciplinarnih projekata. Njihovo ocjenjivanje je kompleksnije i zahtijeva precizno navedene opisne pokazatelje od najnižeg nivoa ostvarenosti (dovoljan) do najvišeg (odličan), a sa kojima učenik treba da bude unaprijed upoznat.

Zaključivanje ocjena iz predmeta Engleski jezik se vrši u skladu sa važećim Pravilnikom o vrednovanju, praćenju i ocjenjivanju učenika osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo. Zaključna ocjena nije aritmetička sredina svih ocjena već se izvodi sintezom ocjena nastalih kontinuiranim vrednovanjem pokazatelja postignuća ishoda definisanih predmetnim kurikulumom. U 1. razredu zaključna ocjena nije brojčana nego se zasniva na opisnim indikatorima postignuća ishoda iz oblasti slušanja i govora. Opisno ocjenjivanje na ovom uzrastu treba biti usmjereno na definisanje napretka i učeničkog postignuća. Brojčane ocjene uvode se od 2. razreda do 4. razreda srednje škole. Za svaku oblast za svaki razred se definišu pokazatelji nivoa usvojenosti na skali od 1 (nedovoljan) do 5 (odličan). Od 2. razreda, zaključna ocjena se izvodi na osnovu ocjena iz slušanja, čitanja, pisanja, govora i komunikacije, kojima se u manjem procentu dodaju ocjene iz domaćih zadataka, projektnih aktivnosti i aktivnosti na času. Ukoliko se vještine ocjenjuju integrisano u vidu post-modularnih provjera znanja, udio ovih ocjena će biti procentualno veći u odnosu na provjere koje ocjenjuju pojedinačne elemente. Ključne kompetencije se vrednuju posredno kroz sve oblasti (digitalna kompetencija kroz slušanje i čitanje sa razumijevanjem digitalnih, multimedijalnih, medijskih sadržaja te produkciju funkcionalnih tekstova, a u kombinaciji sa kreativnim zadacima se vrednuje i kreativno-produktivna kompetencija; učiti kako se uči kroz samovrednovanje, aktivnost, zalaganje na času i napredak; poduzetnička i društveno-građanska kompetencija kroz multidisciplinarnu projekatnu ili saradničku rad; jezičko-komunikacijska kompetencija receptivno kroz čitanje i slušanje, a produktivno kroz govor i pisanje, te interkulturalna kompetencija kroz sve oblasti).

Prifil i stručna sprema

Razredna nastava:

Nastavu engleskog od I do V razreda devetogodišnje osnovne škole izvode nastavnici / profesori engleskog jezika.

- Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti
- Završen I (prvi) ciklus (dodiplomski studij) u trajanju od najmanje tri, odnosno četiri studijske godine, sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Bakalaureat/Bachelor
- Završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka
- Završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

Osnovna škola - predmetna nastava

Nastavnik predmetne nastave ima visoku stručnu spremu i izvodi nastavu od VI do IX razreda a nastavu može izvoditi i u V razredu na osnovu odluke direktora. Određene predmete izvodi i u I, II, III, IV razredu u skladu s Nastavnim planom i programom koji reguliše profil i stručnu spremu nastavnika za taj predmet.

Nastavu u osnovnoj školi izvode osobe sa završenim VI ili VII stepenom stručne spreme, kao i osobe sa završenim I (prvim) ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa u trogodišnjem trajanju, sa najmanje ostvarenih 180 ECTS bodova odgovarajućeg (nastavničkog) smjera i stečenim zvanjem: nastavnik, odnosno profesor, odnosno bakalaureat/bachelor. Nastavu u osnovnoj školi izvode osobe sa završenim VI ili VII stepenom stručne spreme, kao i osobe sa završenim I (prvim) ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa u trogodišnjem trajanju, sa najmanje ostvarenih 180 ECTS bodova odgovarajućeg (nastavničkog) smjera i stečenim zvanjem: nastavnik, odnosno profesor, odnosno bakalaureat/bachelor. (U osnovnoj školi radni odnos mogu zasnovati lica koja su završila prvi ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa do kraja 2020/2021 školske godine. Ova lica su obavezna završiti II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa u roku od četiri godine od stupanja na snagu ovog zakona.

U osnovnoj školi radni odnos mogu zasnovati i lica koja su stekla VI stepen stručne spreme po predbolonjskom sistemu studiranja. Ova lica su obavezna doškoloovati se, u roku od tri godine, od dana donošenja programa doškoloavanja. – Član 16. dopune člana 121. sl.novine br. 33/21)

- Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti
- Završen I (prvi) ciklus (dodiplomski studij) u trajanju od najmanje tri, odnosno četiri studijske godine, sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Bakalaureat/Bachelor
- Završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka
- Završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

Srednja škola – gimnazija

Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u srednjoj školi izvode lica:

Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko- didaktičnom grupom predmeta,

Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta.

- Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti
- završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka.

Srednja škola za stručno obrazovanje i obuku – tehničke i stručne škole

Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u srednjoj školi izvode lica:

Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko- didaktičnom grupom predmeta,

Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta.

- Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti
- završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka